

การศึกษาพฤติกรรมของคนแต่ละช่วงวัยในพื้นที่สาธารณะ กรณีศึกษาสามเสน

โดย
นายธีรวิช จิรเมธ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาพฤติกรรมของคนแต่ละช่วงวัยในพื้นที่สาธารณะ กรณีศึกษาสามเสน

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE STUDY OF AGE-RANGE BEHAVIOR IN PUBLIC SPACES, THE CASE STUDY
OF SAMSEN

By
MR. Theerat JIRAMATE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Architecture (Urban Design)

Department of URBAN DESIGN AND PLANNING

Silpakorn University

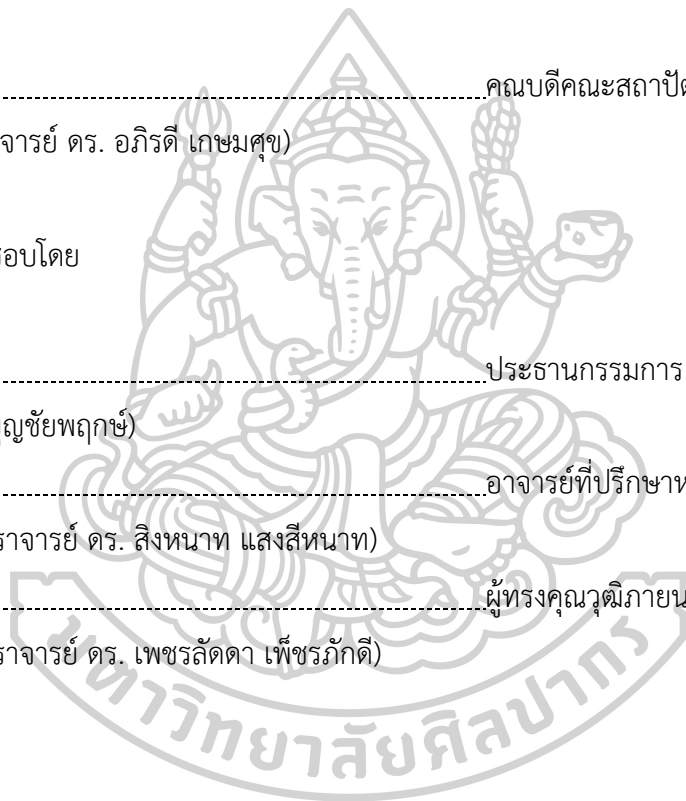
Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การศึกษาพฤติกรรมของคนแต่ละช่วงวัยในพื้นที่สาธารณะ
	กรณีศึกษาสามเสน
โดย	นายธีรัช จิรเมธ
สาขาวิชา	การออกแบบชุมชนเมือง แผน ข ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิงหนาท แสงสีหนาท

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภินันท์ เกษมสุข)	
พิจารณาเห็นชอบโดย	
.....	ประธานกรรมการ
(ดร. พีรียา บุญชัยพภักษ์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิงหนาท แสงสีหนาท)	
.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรรัตน์ เตชะรัต)	

630220015 : การออกแบบชุมชนเมือง แผน ข ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : พื้นที่สาธารณะ, ความหลากหลายทางวัย

นาย ชีรัช จิระเมธ: การศึกษาพฤติกรรมของคนแต่ละช่วงวัยในพื้นที่สาธารณะ กรณีศึกษา สามเสน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิงหนาท แสงสีหนาท

งานวิจัยค้นคว้าอิสระชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้พื้นที่สาธารณะสำหรับบุคคลทุกอายุวัย เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลทุกอายุวัย ในวิจัยนี้จะตรวจสอบแนวโน้มและหลักการโดยละเอียดเกี่ยวกับการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่สามารถรับรองกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน ได้แก่ เด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ โดยใช้ศึกษากรณีศึกษาในพื้นที่บริเวณสามเสน โดยศึกษาจากการสำรวจและสังเกตการณ์ รวมถึงการสัมภาษณ์และทำแบบสอบถาม (Questionnaires) คนในพื้นที่ เพื่อแสดงการใช้งานและความพึงพอใจต่อพื้นที่สาธารณะของกลุ่มอายุภายในพื้นที่ โดยดำเนินการวิเคราะห์ พฤติกรรมความหลากหลายทางวัย เพื่อให้ได้ปัจจัยที่สำคัญที่จะใช้เป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนทุกวัย

การวิจัยนี้สำรวจว่าการใช้พื้นที่สาธารณะแตกต่างกันในกลุ่มอายุต่างๆ ในย่านสามเสน กรุงเทพมหานคร และทำการประเมินผลว่าสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมมีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะอย่างไร โดยการศึกษาที่ใช้แนวคิด The Social Life of Small Urban Spaces ของ วิลเลียม ไวท์ และ The Space of Encounter ของ อนิตา และ กิล มาเป็นเครื่องมือวิจัย เพื่อสำรวจปัจจัยทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้การใช้พื้นที่สาธารณะ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและการใช้พื้นที่สาธารณะ พบว่าจากปัจจัยกายภาพ แต่ละช่วงวัยมีความต้องการต่างกัน ช่วงอายุ วัยเด็กและวัยรุ่น ต้องการความน่าดึงดูดใจและกิจกรรมที่เกิดขึ้น วัยทำงาน ต้องการการพัฒนาการเข้าถึงของพื้นที่ และวัยชราต้องการความปลอดภัย ดังนั้นพื้นที่สาธารณะจึงต้องมีความสามารถในการใช้งานหลายรูปแบบ หรือมีกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลายประเภท และต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับบางกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ศึกษาซึ่งเกิดจากประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของพื้นที่ การศึกษานี้เสนอแนะแนวคิดการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่สร้างสรรค์และหล่อหลอมให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาจัดการพื้นที่สาธารณะในอนาคตเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนและสร้างการพัฒนาในการออกแบบเมืองที่ยั่งยืน

630220015 : Major (Urban Design)

Keyword : PUBLIC SPACE, DIVERSITY

MR. Theerat JIRAMATE : THE STUDY OF AGE-RANGE BEHAVIOR IN PUBLIC SPACES, THE CASE STUDY OF SAMSEN Thesis advisor : Assistant Professor Singhanat Sangsehanat, Ph.D.

The purpose of this independent research is to explore the use of public spaces for people of all ages, in order to study the design principles of public spaces that respond to the behavior of different age groups. This research examines trends and principles in detail regarding the design of public spaces that cater to different age groups, including children, teenagers, working age groups, and the elderly, through case studies in the Samsen area of Bangkok. The study includes surveys, observations, interviews, and questionnaires with people in the area to demonstrate how these different age groups utilize and perceive public spaces. Additionally, a behavioral analysis is performed to identify important factors that should be considered when designing public spaces that respond to the behavior of people of all ages.

This research examines how the use of public spaces differs across different age groups in the Samsen area of Bangkok and evaluates how the environment and activities have an impact on the use of public spaces. The research utilizes the concepts of "The Social Life of Small Urban Spaces" by William Whyte and "The Space of Encounter" by Aneta and Gill to explore the physical and environmental factors that determine the use of public spaces. Through this research, it was discovered that each age group has different physical needs and desires for public spaces. Children and teenagers require attractive and engaging activities, while working-age groups require accessibility to public spaces, and the elderly require security. Therefore, public spaces must be multifunctional in nature to accommodate different types of activities, and must be flexible to accommodate some activities that are inherent to the study area, based on its history and culture. This study offers design concepts for public spaces that are creative and adaptable to the needs of the community, and provides valuable

information for future development of public space management to enhance the quality of life of people and create sustainable urban design.

กิตติกรรมประกาศ

การทำค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิงหนาท แสงสีหนาท ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้มอบโอกาสและให้การสนับสนุนในการดำเนินงานวิจัยนี้อย่างอบอุ่น ด้วยความเข้าใจและความกระตือรือร้น ทำให้ผมสามารถพัฒนาและสร้างงานวิจัยชิ้นนี้ได้สำเร็จ กระทบขอขอบคุณสำหรับคำแนะนำ คำปรึกษา และความช่วยเหลือจากเพื่อนๆทุกคน ที่ช่วยเป็นกำลังใจและคอยช่วยเหลือด้านต่างๆ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ

และนอกจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิงหนาท แสงสีหนาท ที่มอบความสนใจและการสนับสนุนการวิจัยของ ผมก็ต้องขอขอบคุณครอบครัวของผมด้วยที่สละเวลาและความรู้สึกในการสนับสนุนตลอดเวลา ขอขอบคุณครอบครัว ที่คอยส่งเสริมให้ผมมีกำลังใจและความมั่นใจในการเดินทางเพื่อค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ และสร้างสรรค์งานวิจัยชิ้นนี้ที่อาจจะมีโอกาสที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและผู้คนอื่นๆในภายภาคหน้าได้

ขอขอบคุณอีกครั้งที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิงหนาท แสงสีหนาท ไม่เพียงสนับสนุนด้านวิชาการเท่านั้น แต่ยังคงคอยชี้แนะประเด็นอื่นๆที่สำคัญกับบริบทด้านอื่นๆของสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประชาชนไทย และยังเป็นแรงขับเคลื่อนให้ผมมีความมั่นใจและก้าวหน้าได้มากขึ้นในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง

นาย ธีรัช จิรเมธ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
คำถามการวิจัย.....	2
ขอบเขตการศึกษา.....	2
ขั้นตอนของการศึกษา.....	3
วิธีการศึกษา.....	4
อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า.....	4
แหล่งที่มาของข้อมูล.....	4
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	5
บทที่ 2.....	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6

1. ความหมายของพื้นที่สาธารณะ	6
2. ลักษณะกิจกรรมนันทนาการ.....	13
3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยในการออกแบบที่เกี่ยวข้อง	14
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะ.....	25
5. พฤติกรรมและกิจกรรมที่ต้องการของแต่ละช่วงวัย	28
6.สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่นำไปใช้ในพื้นที่ศึกษา	36
บทที่ 3	37
ระเบียบวิธีวิจัย.....	37
1. แหล่งที่มาของข้อมูล.....	38
2.กลุ่มตัวอย่าง	39
3.วิธีที่ใช้ในการวิจัย.....	39
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	45
บทที่ 4	47
ข้อมูลของพื้นที่ศึกษา.....	47
1. ข้อมูลทั่วไป.....	47
2. การวิเคราะห์ลักษณะของพื้นที่สาธารณะ.....	49
3. การวิเคราะห์พื้นที่สาธารณะ	50
3.1 พื้นที่สาธารณะบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13	51
3.2 พื้นที่สาธารณะบริเวณวัดคอนเซ็ปชัน.....	59
3.3 พื้นที่สาธารณะบริเวณคอมมิวนิตี้ออลสตาร์เก็ตเพลส	68
4. สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะพื้นที่สาธารณะของกรณีศึกษา.....	74
บทที่ 5	77
การวิเคราะห์พฤติกรรมและทัศนคติของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ	77

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น	77
2. ลักษณะของพื้นที่สาธารณะ	79
3. ปัจจัยการเกิดพื้นที่สาธารณะ	80
4. กิจกรรมภายในพื้นที่	82
5. การวิเคราะห์พฤติกรรมและทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ	84
6. ผลการสำรวจข้อมูลเชิงพฤติกรรม	92
6.1 พื้นที่บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13	92
6.2 พื้นที่บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ	94
6.3 พื้นที่บริเวณวัดคอมมิวนิตีมอลดุสิตมาร์เก็ตเพลส	97
7. สรุปจำนวนผู้ใช้งานในแต่ละพื้นที่ศึกษา	99
8. สรุปการวิเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมในพื้นที่ของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย	101
บทที่ 6	112
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	112
สรุปผลการศึกษา	113
อภิปรายผลการศึกษา	116
ข้อเสนอแนะในอนาคต	117
รายการอ้างอิง	119
ประวัติผู้เขียน	128

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะของแต่ละช่วงวัย	36
ตารางที่ 2 ตารางที่ใช้สรุปข้อมูลในการวิจัย	39
ตารางที่ 3 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่ม 57	
ตารางที่ 4 สรุปลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13	58
ตารางที่ 5 สรุปลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณวัดคอนเซ็ปชัน	66
ตารางที่ 6 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณวัดคอนเซ็ปชัน	67
ตารางที่ 7 สรุปลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณบริเวณคอมมิวนิตี้ออลดิสตีมาร์เก็ตเพลส	72
ตารางที่ 8 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณคอมมิวนิตี้ออลดิสตีมาร์เก็ตเพลส	73
ตารางที่ 9 สรุปลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา	74
ตารางที่ 10 สรุปตารางจำนวนผู้ใช้งานจากการสำรวจพื้นที่แบ่งแยกตามกิจกรรมต่างๆ	99

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน Fircrest Tot lot, North Tacoma ที่มา https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5a63cb31f9a61ebef7a6f80c/1520888474134-5OCZENVL3VB98VKUZ91X/IMG_5509.jpg?format=1000w	9
ภาพที่ 2 สวนหมู่บ้าน West Austin Neighborhood Park, USA ที่มา https://youimg1.tripcdn.com/target/0ww6d120008yxpfzr1699_C_760_506.jpg	9
ภาพที่ 3 สวนชุมชน Songzhuang Micro Community Park, China ที่มา https://images.adsttc.com/media/images/6125/8b85/f91c/81a1/6700/00b5/slideshow/14_Crossboundaries_Songzhuang_BAI_Yu.jpg?1629850477	10
ภาพที่ 4 สวนสาธารณะขนาดกลาง สวนลุมพินี ที่มา https://en.wikipedia.org/wiki/Lumphini_Park#/media/File:Aerial_view_of_Lumphini_Park.jpg	10
ภาพที่ 5 สวนไหล่ทางหรือทางจักรยาน Avenida 20 de Noviembre, Mexico ที่มา https://globaldesigningcities.org/publication/global-street-design-guide/streets/pedestrian-priority-spaces/pedestrian-plazas/example/	11
ภาพที่ 6 สวนเกาะกลาง Pearl Street Triangle, Brooklyn ที่มา :https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pearl_Street_Triangle_Bklyn_jeh.jpg	12
ภาพที่ 7 ไดอแกรมแสดงหลักการออกแบบสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	30
ภาพที่ 8 กระบวนการวิเคราะห์วิธีการวิจัย : จำแนกรูปแบบพื้นที่	44
ภาพที่ 9 กระบวนการวิเคราะห์วิธีการวิจัย : สังเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและสรุปผล	45
ภาพที่ 10 สรุปขั้นตอนการวิจัย	46
ภาพที่ 11 แผนที่แสดงตำแหน่งและการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษาโดยรวม	49
ภาพที่ 12 แผนที่แสดงถนนและการเข้าถึงภายในพื้นที่ศึกษา	49

ภาพที่ 13	แผนที่แสดงตำแหน่งของพื้นที่ศึกษาบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13.....	51
ภาพที่ 14	พื้นที่ศึกษาที่ 1: พื้นที่สาธารณะจุดตัดของถนนบริเวณ ซอยสามเสน 11	53
ภาพที่ 15	พื้นที่ศึกษาที่ 1: พื้นที่สาธารณะถนนบริเวณ ซอยสามเสน 13 แสดงให้เห็นการใช้ประโยชน์พื้นที่ประเภทหอพักอาศัย.....	53
ภาพที่ 16	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงร่มเงาและร้านค้า.....	54
ภาพที่ 17	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงรูปแบบร้านและกิจกรรม ที่ใช้ร่วมตัวกลุ่มนักเรียน.....	54
ภาพที่ 18	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของพื้นที่ (สามเสนซอย 11).....	55
ภาพที่ 19	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของพื้นที่ (สามเสนซอย 13).....	55
ภาพที่ 20	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพกิจกรรมประเภท Active Recreation ภายในโรงเรียน	56
ภาพที่ 21	สรุปลักษณะช่วงเวลาของผู้ใช้งานที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13	58
ภาพที่ 22	แผนที่แสดงตำแหน่งของพื้นที่ศึกษาบริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ	59
ภาพที่ 23	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของพื้นที่ (วัดคอนเซ็ปชัญ).....	61
ภาพที่ 24	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงจุดรถภายในของพื้นที่ (คอนเซ็ปชัญ).....	63
ภาพที่ 25	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงปติมากรรมภายในพื้นที่ (วัดคอนเซ็ปชัญ).....	64
ภาพที่ 26	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงแนวมุมมองเข้าสู่ศาลาริมน้ำ (วัดคอนเซ็ปชัญ).....	65
ภาพที่ 27	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงพื้นที่ออกกำลังกาย (วัดคอนเซ็ปชัญ).....	65
ภาพที่ 28	สรุปลักษณะช่วงเวลาของผู้ใช้งานที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ.....	67
ภาพที่ 29	แผนที่แสดงตำแหน่งของพื้นที่กรณีศึกษา บริเวณคอมมิวนิตี้ออลดิสติมาร์เก็ตเพลส.....	68
ภาพที่ 30	ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของพื้นที่ (คอมมิวนิตี้ออลดิสติมาร์เก็ตเพลส).....	69
ภาพที่ 31	ภาพแสดงพื้นที่เปิดโล่งภายในและภายนอกของพื้นที่ (คอมมิวนิตี้ออลดิสติมาร์เก็ตเพลส).....	71

ภาพที่ 32 ภาพแสดงกิจกรรมและการใช้งานของเด็กวัยเรียนในพื้นที่ (คอมมิวนิตี้มอลดูลิตมาร์เก็ตเพลส).....	71
ภาพที่ 33 สรุปลักษณะช่วงเวลาของผู้ใช้งานที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณคอมมิวนิตี้มอลดูลิตมาร์เก็ตเพลส.....	73
ภาพที่ 34 สรุประยะเวลาของที่ใช้ในพื้นที่ของผู้ใช้งาน.....	78
ภาพที่ 35 สรุปเวลาที่ใช้ในพื้นที่สาธารณะพื้นที่ของผู้ใช้งาน.....	79
ภาพที่ 36 สรุปกราฟความบ่อยครั้งในการเข้ามาใช้พื้นที่.....	80
ภาพที่ 37 สรุประยะเวลาของที่ใช้ในการเดินทางเข้าพื้นที่ของผู้ใช้งาน.....	81
ภาพที่ 38 สรุปรูปแบบการเดินทางเข้าพื้นที่ของผู้ใช้งาน.....	81
ภาพที่ 39 สรุปรูปแบบกิจกรรมที่ทำในพื้นที่สาธารณะ.....	83
ภาพที่ 40 สรุปรูปแบบของกิจกรรมของผู้ใช้งาน.....	84
ภาพที่ 41 รูปแบบพื้นที่สาธารณะทั่วไปแถวบ้าน เช่นสวนสาธารณะแถวบ้าน, ถนนซอยใกล้เคียง....	85
ภาพที่ 42 พื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่อำนวยความสะดวกในท้องถิ่น เช่น ร้านขายของชำ, คลินิกแถวบ้าน, ห้องสมุดชุมชน.....	85
ภาพที่ 43 รูปแบบพื้นที่สาธารณะทั่วไป พื้นที่ระบบขนส่งสาธารณะ (สถานีขนส่ง, บนรถไฟฟ้า).....	86
ภาพที่ 44 รูปแบบพื้นที่สาธารณะในสถาบัน สถานที่ที่ทำงาน บริเวณโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย ..	87
ภาพที่ 45 รูปแบบพื้นที่รวมตัวกลุ่ม ชมรมหรือคลับต่างที่มีส่วนร่วม (กลุ่มออกกำลังกาย ,ชมรมอาสา).....	88
ภาพที่ 46 รูปแบบพื้นที่โรงเรียนเด็กอนุบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก หรือติวเตอร์เด็กเล็ก.....	89
ภาพที่ 47 พื้นที่ทางศาสนา (วัด, โบสถ์, ศาลเจ้า) หรือพื้นที่รวมตัวทางความเชื่อต่างๆ.....	89
ภาพที่ 48 พื้นที่พื้นที่บริโภค ประเภทร้านอาหารหรือเครื่องดื่มในพื้นที่.....	90
ภาพที่ 49 พื้นที่พื้นที่บริโภค ประเภทบาร์ และผับต่างๆ.....	91
ภาพที่ 50 แผนที่แสดงผลสำรวจของพื้นที่ศึกษาบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13.....	92
ภาพที่ 51 แผนที่แสดงผลสำรวจของพื้นที่ศึกษาบริเวณวัดคอนเซ็ปชัน.....	95
ภาพที่ 52 แผนที่แสดงผลสำรวจของพื้นที่ศึกษาบริเวณคอมมิวนิตี้มอลดูลิตมาร์เก็ตเพลส.....	97

ภาพที่ 53 สรุปแผนภูมิข้อมูลจำนวนผู้ใช้งานแบ่งแยกตามกิจกรรมต่างๆ 100

ภาพที่ 54 สรุปแผนภูมิข้อมูลกิจกรรมที่ต้องการในพื้นที่จากแบบสอบถาม..... 105

ภาพที่ 55 สรุปแผนภูมิข้อมูลการพัฒนาและปรับปรุงที่ต้องการในพื้นที่จากแบบสอบถาม 106

ภาพที่ 56 สรุปแผนภูมิข้อมูลสัดส่วนกิจกรรมที่ได้จากการสำรวจในพื้นที่จากแบบสอบถาม 109

ภาพที่ 57 สรุปตารางรูปแบบพื้นที่และพฤติกรรมจากแบบสอบถาม 110

ภาพที่ 58 สรุปตารางรูปแบบพื้นที่และพฤติกรรมจากการสำรวจ 111

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พื้นที่สาธารณะ (Public Space) คือพื้นที่ที่ทุกคนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ถูกกีดกันจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจ และยังเป็นพื้นที่สำหรับพบปะ พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด รวมไปถึงการส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนหรือเมืองที่จะเป็นส่วนการสร้างความมีชีวิตชีวาให้กับเมือง แต่เนื่องจากการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงแห่งการยกระดับรากฐานอันเป็นโครงสร้างของการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเข้าสู่จุดเปลี่ยนในระดับใหญ่ที่สุด คือการเปลี่ยนแปลงของชนชาติ เชื้อชาติ และศาสนาของคนกลุ่มใหญ่ รวมถึงช่องว่างระหว่างความคิด ความเชื่อ ระหว่างคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะนั้นแตกต่างออกไปซึ่งสามารถเห็นได้ชัดในความแตกต่างทางวัย

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านเทคโนโลยีการมีส่วนร่วม ระหว่างแนวโน้มของสากลและเหตุการณ์ในท้องถิ่น เทรนด์ ต่างๆที่เปลี่ยนแปลงโลก หรือการที่โลกาภิวัตน์นั้นขับเคลื่อนให้เกิดท้องถิ่นภิวัตน์ กลายเป็นความธรรมดาใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่นี้ทำให้เกิดช่องว่างทางความหลากหลายนั้นกว้างขึ้นซึ่งส่งผลให้ผู้คนในเมืองมีปฏิสัมพันธ์น้อยลงไปด้วยถ้าพื้นที่สาธารณะในพื้นที่ไม่ตอบสนองพอ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการใช้งานพื้นที่สาธารณะบริเวณสามเสน ที่เกิดจากองค์ประกอบทางกายภาพที่มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คอยหล่อหลอมพื้นที่สาธารณะที่เกิดขึ้น วิจัยจะต้องทำการค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในการออกแบบลานสาธารณะ ปัจจัยในการเกิดพฤติกรรม และทำการกำหนดตัวแปรเพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการสำรวจพื้นที่ ให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกทางด้านพฤติกรรม และมีการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นส่วนช่วยในการตอบคำถามของงานวิจัย และหาแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานที่เกิดขึ้นจริง

ผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบในการออกแบบส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมในการใช้งาน ซึ่งประกอบด้วย ถนนและการเข้าถึง พื้นที่นั่ง แสงสว่างและร่มเงาประติมากรรม การแบ่งพื้นที่ ช่วงวัน ช่วงเวลา และความปลอดภัย นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะใน

ปัจจุบันไม่มีพื้นที่เปิดโล่งสาธารณะข้างทางสัญจร ที่เพียงพอเหมาะสมต่อการใช้งานของผู้คนในพื้นที่ เนื่องจากไม่มีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ประกอบกิจกรรมตามลักษณะและปริมาณกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงซึ่งพื้นที่โล่งสาธารณะส่วนใหญ่จะอยู่ในชุมชนที่ถูกใช้งานจากคนในพื้นที่และถูกตัดขาดการใช้งานจากกลุ่มคนรุ่นใหม่

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้งานของพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมต่อความหลากหลายทางวัย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้งานพื้นที่สาธารณะ ของคนแต่ละช่วงวัย

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยรูปแบบพื้นที่สาธารณะและกิจกรรมในพื้นที่มีผลต่อการใช้งานของสถานที่อย่างไร
2. การใช้งานพื้นที่สาธารณะของคนแต่ละช่วงวัยแตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

ตำแหน่งที่ตั้ง ต้องอยู่ใกล้ย่านพักอาศัยซึ่งผู้ใช้งานต้องสามารถเข้าพื้นที่ได้ด้วยการเดิน และไม่มีพื้นที่โล่งสาธารณะในรูปแบบพื้นที่สีเขียวแห่งอื่นในระยะ 800 เมตรซึ่งเป็นระยะที่มากที่สุด เนื่องจากประเทศไทยอาจไม่มีพื้นที่สาธารณะที่มีประสิทธิภาพพอสำหรับทำงานวิจัย โดยพื้นที่นั้นผู้ใช้งานสามารถเดินมายังพื้นที่ศึกษาได้ด้วยเวลาไม่เกิน 30 นาที เพื่อต้องการทราบปริมาณผู้ใช้งาน

2. ลักษณะของกิจกรรม

ต้องเป็นกิจกรรมในเชิงกิจวัตร เนื่องจากต้องมีความคงที่เพื่อสามารถศึกษารูปแบบความต้องการของผู้คนแต่ละช่วงวัย

3. กลุ่มผู้ใช้งาน

เลือกจากพื้นที่ที่มีกลุ่มผู้ใช้งานหลากหลายช่วงอายุ และกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุและลักษณะความต้องการในการประกอบกิจกรรม

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและเอกสารการวิจัย การวิจัยและการรวบรวมเค้าโครงและการใช้งานพื้นที่ข้อมูลภาคสนามจริง

ขั้นตอนของการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 การตั้งคำถามในการวิจัยและข้อสมมติฐานกำหนดความสำคัญของปัญหา และตัวแปรที่ต้องการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลเบื้องต้นในขั้นตอนนี้จะเป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัย เพื่อหาทฤษฎีหลักการเบื้องต้นที่มีความเกี่ยวข้องกับการออกแบบและพฤติกรรมในการใช้งานพื้นที่สาธารณะ

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ พื้นที่ลานโล่งแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะเพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐาน และพัฒนาการของพื้นที่สาธารณะรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาที่เพื่อกำหนดปัจจัยและตัวแปรที่มีผลต่อลักษณะพฤติกรรมที่ต้องทำการเก็บข้อมูลการตั้งข้อสังเกต และกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง โดยการเลือกจากปัจจัยที่พบจากการศึกษาแนวคิดต่างๆ และคาดว่ามีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจภาคสนาม ศึกษาสำรวจข้อเท็จจริงต่างๆในพื้นที่ศึกษา และบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม โดยการสังเกตสภาพปัจจุบัน พูดคุยสอบถามประชาชนในพื้นที่ศึกษาในเรื่องความคิดเห็นด้านต่างๆ รวมทั้งการหาข้อจำกัดของพื้นที่ในสถานที่จริง ใช้การสังเกตการณ์ เพื่อทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ทั้งทางกายภาพของพื้นที่และเพื่อกำหนดช่วงเวลาที่จะทำการเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรมจัดทำผังลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาเพื่อบันทึกพฤติกรรม และตำแหน่งการใช้งานใช้การบันทึกภาพเพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้ใช้งานในแต่ละช่วงเวลา

ขั้นตอนที่ 4 การรวบรวมข้อมูล โดยการแยกหมวดหมู่ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน ระหว่างข้อมูลทางเอกสารและข้อมูลภาคสนามเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปปัญหาและอุปสรรค

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ประเภทของกิจกรรมที่เกิดขึ้น ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องของพื้นที่ และข้อเสนอแนะในการวิจัย ประเภทของกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยการบันทึกในแผนผังแบ่งตามช่วงเวลาและรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้เป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบทุกช่วงเวลาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องของพื้นที่ รวมทั้งกิจกรรมที่มีความขัดแย้งกัน

โดยแจกแจงเป็นข้อๆ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะวิธีการแก้ไขข้อเสนอแนะในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่พบจากการวิจัย

วิธีการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย เป็นข้อมูล สำคัญด้านต่างๆที่นำ มาประกอบอ้างอิงร่วมกับการศึกษาพื้นที่จริง

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และกรณีตัวอย่าง
2. การศึกษาข้อมูล พื้นฐานระดับเมืองที่มีผลต่อพื้นที่วิจัย ซึ่งได้แก่ ที่ตั้ง อาณาเขต การใช้ประโยชน์ที่ดิน
3. คัดเลือกพื้นที่ศึกษาวิจัย ซึ่งจากการศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์ของพื้นที่และรูปแบบกายภาพของลานโล่ง
4. ใช้การสังเกตการณ์ เพื่อทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ทั้งทางกายภาพของพื้นที่และเพื่อกำหนดช่วงเวลาที่จะทำการเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรม
5. สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การใช้พื้นที่ลานโล่งด้วยแบบสอบถามออนไลน์ และแบบสอบถามในพื้นที่บางส่วน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา เพื่อทดสอบหาความพึงพอใจต่อลักษณะการใช้พื้นที่ และแบบสอบถามออนไลน์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานพื้นที่สาธารณะของผู้คนหลากหลายช่วงวัย ใช้การบันทึกภาพและการสังเกตการณ์เพื่อบันทึกพฤติกรรมของผู้ใช้งานในแต่ละช่วงเวลา และ พูดคุย สอบถามและสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ศึกษาในเรื่องความคิดเห็นด้านต่างๆ รวมทั้งการหาข้อจำกัดของพื้นที่ในสถานที่จริง

แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสำรวจภาคสนามภายในพื้นที่ศึกษา การจัดทำแผนที่ตารางสรุป รูปแบบของผู้ใช้งานภายในพื้นที่โดยสัมพันธ์กับช่วงเวลาและรูปแบบพื้นที่สาธารณะ รวมถึงภาพถ่ายภายในพื้นที่ศึกษา เพื่อใช้สำหรับประกอบในการวิจัย

ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลในส่วนนี้ประกอบไปด้วยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้จากหน่วยงานต่างๆ รวมไปถึงแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูล และกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยจะแบ่งออกตามช่วงอายุ 4 ช่วงอายุ คือ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ภายในพื้นที่ศึกษา โดยจำแนกตามรูปแบบพื้นที่การใช้งานสามพื้นที่

โดยจำนวนจะแบ่งตามพื้นที่โดยแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่พื้นที่ละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน เพื่อสำรวจความคิดเห็นโดยรวมของแต่ละช่วงวัยต่อพื้นที่สาธารณะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานพื้นที่สาธารณะ เพื่อวิเคราะห์อุปสรรค และปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่สาธารณะในอนาคต รวมถึงผลในการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องทำการออกแบบพื้นที่สาธารณะ โดยนำผลที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและจากการสัมภาษณ์นั้นจะนำมาเรียบเรียงเขียนบรรยายเชิงพรรณนา และสรุปถึงแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับพฤติกรรมความหลากหลายทางวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ที่ได้มาจากการสำรวจพื้นที่ศึกษา และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของกลุ่มคนรูปแบบต่างๆนั้น จะนำมาทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้การบรรยายพรรณนาในการสนับสนุนการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการวิจัยพื้นที่สาธารณะบริเวณสามเสน เป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางกายภาพและสภาพพฤติกรรมของผู้ใช้งาน เพื่อศึกษาว่าความแตกต่างของแต่ละวัยนั้นมีรูปแบบการใช้งานพื้นที่สาธารณะนั้นแตกต่างกันหรือไม่ โดยทางด้านปริมาณพื้นที่สาธารณะมีเพียงพอต่อพื้นที่หรือไม่ และทางด้านคุณภาพสามารถรองรับการใช้งานได้ดีหรือไม่ จึงต้องทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาหลักการและแนวคิดต่างๆซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาในพื้นที่ศึกษา โดยในการศึกษาจะประกอบไปด้วย ความหมายของพื้นที่ลานสาธารณะ ประเภทของลานสาธารณะและประโยชน์ใช้สอย และเนื้อหาส่วนเพิ่มเติมที่สามารถนำไปกำหนดตัวแปรการวิจัยข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย ปัจจัยและองค์ประกอบในการออกแบบพื้นที่สาธารณะ รวมถึงองค์ประกอบทางพฤติกรรมและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ ลักษณะต่างๆของพฤติกรรมต่างๆของบุคคลแต่ละช่วงวัย

1. ความหมายของพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของเมืองซึ่งส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตและรองรับความต้องการที่หลากหลายในเมือง คำว่า “สาธารณะ” (Public) ให้คำอธิบายถึงการเกี่ยวข้องกับผู้คนทุกคน กลุ่มคนต่างๆ ไปที่รวมถึงชุมชนและมีความหมายตรงข้ามกับคำว่า “ส่วนตัว” (Private) คำว่าสาธารณะ นั้นเกี่ยวข้องกับผู้คนในทุกๆ ระดับตั้งแต่ชุมชน เมือง ประเทศ รัฐ ซึ่งมีความหมายในลักษณะชุมชนระดับโลก ในส่วนของคำว่า “พื้นที่สาธารณะ” (Public Space) ถูกอธิบายโดยทั่วไปว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทุกๆ คน เปิดรับ สามารถเข้าถึงได้หรือแบ่งปันร่วมกันกับสมาชิกทุกๆ คนในชุมชน และถูกจัดเตรียมด้วยภาครัฐเพื่อสาธารณชน(สุทธสุภา, 2540)

1.1 ลักษณะของพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะจะมีลักษณะที่ขึ้นอยู่กับการนิยามและจุดประสงค์การศึกษาของผู้วิจัย ซึ่ง ลักษณะพื้นที่สาธารณะที่มีผลต่อการเกิดและทำกิจกรรม ประกอบด้วย

1.1.1. รูปร่างและบริเวณของพื้นที่สาธารณะ

รูปร่างของพื้นที่สาธารณะนั้นเกิดจากหน้าที่ใช้สอย พื้นที่รูปร่างของพื้นที่สาธารณะมี หลายชนิด ได้แก่ สี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า วงกลม หรือรูปร่างไม่แน่นอนแล้วแต่สภาวะการ เกิดขึ้นของพื้นที่และ

จุดประสงค์ของการสร้าง ซึ่งรูปทรงต่าง ๆ มาเชื่อมต่อกัน ดังนั้น ขรุขระของ พื้นที่สาธารณะจึงมีผลมาจากระบบของเส้นทาง ถนน และทางเท้าด้วย

1.1.2. ขอบเขตของพื้นที่สาธารณะ

ขอบเขตของพื้นที่สาธารณะเมืองมักถูกกำหนดด้วยองค์ประกอบในสามมิติ ได้แก่

1. ระนาบผนัง หรือ ระนาบตั้ง (The panel, Wall or Frame) ได้แก่ โครงสร้าง ต่าง ๆ ที่เรียงรายโดยรอบอาคาร กำแพง รั้ว แนวเสา และ หลังคาที่ยื่นออกมา ตัวอาคาร หรือแนว ต้นไม้
2. ระนาบพื้น หรือ ระนาบทางแนวนอน (The Floor) จะถูกกำหนด โดยแนวของ อาคาร แนวของ ถนน ทางเท้า หรือ โดยลวดลายวัสดุที่ใช้
3. ระนาบเพดาน หรือ ระนาบเหนือศีรษะ (The Ceiling) ซึ่งมักจะมีขอบเขตไม่ แน่นอนอาจเปิดโล่ง หรือมีหลังคาคลุม ได้แก่ ทางเดินที่มีหลังคาคลุม กิ่งพุ่มของต้นไม้

1.2 ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

ตำแหน่งพื้นที่สาธารณะจะทำให้เห็นถึงประโยชน์การใช้สอย หรือการใช้งานของ สถานที่อย่างชัดเจนมากขึ้น ซึ่งมาจากความต้องการของประชาชนและแนวคิดในการวางผัง ซึ่ง สามารถสรุปตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะได้ดังนี้

1.2.1 บริเวณใจกลางเมือง จะดูเหมือนว่าเป็นจุดศูนย์กลางของถนนอาคาร หรือเป็น ศูนย์กลางของการขยายตัวของเมืองทั้งหมด

1.2.2 บริเวณที่เป็นจุดตัดของถนน จะอยู่บริเวณถนนสายหลักทางร่วมทางแยกเกิด เป็นสี่แยกหรือวงเวียน บางครั้งอาจเกิดในจุดเดียวกับศูนย์กลางเมือง

1.2.3 บริเวณโดยรอบอาคารสาธารณะที่มีความสำคัญ เป็นเสมือนทางเข้าหลักไปสู่ อาคารสาธารณะนั้น ศาลากลาง โบสถ์ ศาลเจ้า ตลาดหรือบริเวณที่เป็นย่านธุรกิจ ความสำคัญของ พื้นที่สาธารณะ จะเห็นจากตำแหน่งสำคัญของอาคารสำคัญที่จะหันหน้าเข้าหาพื้นที่สาธารณะทั้งหมด

1.2.4 บริเวณที่เป็นประตูทางเข้าส่วนมากมักเกิดในสมัยยุคกลางและที่มักมีพื้นที่ ภายในตรง จุดทางเข้า มักมีการใช้งานเป็นตลาดที่มีการซื้อขายสินค้ากัน หรือเป็นจุดเปลี่ยนสินค้าจาก ภายในเมือง และนอกเมือง หรือเป็นจุดหยุดพัก พื้นที่สาธารณะเหล่านี้มักจะมีถนนแยกออกหลายสาย ไปสู่จุดต่าง ๆ

1.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ

1.3.1 ลักษณะของสวนสาธารณะระดับชุมชน (Community Parks)

สำนักสิ่งแวดล้อม (2552) ได้จำแนกประเภทสวนสาธารณะระดับชุมชนซึ่งเป็น สวนที่อยู่ในบริเวณใกล้แหล่งชุมชน ใกล้บริเวณที่พักอาศัย โดยการให้บริการต้องการให้เกิดการใช้จาก กลุ่มผู้ใช้ได้โดยง่าย สามารถใช้พื้นที่ได้ตลอดวัน มีช่วงการให้บริการตั้งแต่เช้าถึงค่ำ มีลักษณะเพื่อ ตอบสนองต่อผู้ใช้ทุกเพศทุกวัย ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของนิลกุล คล่องเวสสะ(คล่องเวสสะ, 2554) ที่ว่าลักษณะเด่นของพื้นที่สาธารณะระดับชุมชนจะต้องมีความสะดวกต่อการใช้สอยของคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ที่มาใช้พื้นที่สาธารณะจะเป็นผู้ที่มีเวลาว่าง ส่วนใหญ่จึงเป็นเด็ก วัยรุ่น และแม่บ้าน ลักษณะของพื้นที่จะต้องตอบสนองต่อการใช้ของคนจำนวนมากและหลากหลายกลุ่มผู้ใช้ จึงต้องมีการให้ความสำคัญกับการจัดแบ่งพื้นที่ การคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการใช้พื้นที่สาธารณะที่มีการใช้ร่วมกัน และต้องระวังเรื่องของผลที่เกิดจากการขัดแย้งของกลุ่มผู้ใช้ ซึ่งอาจเกิดการการครอบครองการใช้พื้นที่โดยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง รวมถึงการพิจารณารูปแบบและองค์ประกอบของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นของกลุ่มผู้ใช้ที่มาใช้พื้นที่เป็นประจำ และลักษณะของแต่ละชุมชนในบริเวณพื้นที่นั้น

สวนสาธารณะระดับชุมชนถือเป็นสวนสาธารณะที่มีขนาดพื้นที่ระดับปานกลาง และมีขอบเขตการให้บริการแก่ผู้ใช้ไม่ไกลจากพื้นที่ที่ตั้งของสวนสาธารณะ มีการตั้งเกณฑ์การแบ่ง ระดับลักษณะสวนสาธารณะออกเป็นประเภทต่าง ๆ 7 ประเภท ดังนี้

1.3.1.1 สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน หรือ สวนใกล้บ้าน (Pocket Park หรือ Mini Tot Park)

มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน 2 ไร่ รัศมีบริการเป็นวงรอบประมาณ 1 กิโลเมตร การกระจายตัวของสวน ควรอยู่ในระยะเดินเท้าประมาณ 5-10 นาที มีการเข้าถึงโดยสะดวกและไม่ ควรต้องข้ามถนน อาจอยู่ระหว่างอาคารหรือกลุ่มอาคาร เหมาะสำหรับย่านที่มีครอบครัวมาก ใช้เป็น ที่สำหรับเด็กเล่น ที่ออกกำลังกาย และสร้างสรรค์พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนวัยต่าง ๆ

ภาพที่ 1 สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน Fircrest Tot lot, North Tacoma ที่มา

https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5a63cb31f9a61ebef7a6f80c/1520888474134-5OCZENVL3VB98VKUZ91X/IMG_5509.jpg?format=1000w

1.3.1.2 สวนหมู่บ้าน (Neighborhood Park)

มีขนาดพื้นที่มากกว่า 2 ไร่ แต่ไม่เกิน 25 ไร่ รัศมีบริการเป็นวงรอบ ประมาณ 1.3 กิโลเมตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มมากกว่าสวนระดับที่ 1 เป็นสวนสำหรับ ประชาชนผู้อยู่อาศัยในละแวกบ้านนั้น

ภาพที่ 2 สวนหมู่บ้าน West Austin Neighborhood Park, USA ที่มา

https://youimg1.tripcdn.com/target/0ww6d120008yxpfzr1699_C_760_506.jpg

1.3.1.3 สวนชุมชน (Community Park)

มีเนื้อที่ประมาณ 25 ไร่ แต่ไม่เกิน 125 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่ม มากกว่าสวนระดับที่ 1 และระดับที่ 2 มีที่เล่นกีฬา รัศมีบริการเป็นวงรอบประมาณ 3-8 กิโลเมตร มี พื้นที่สำหรับการพักผ่อนแบบเปล็ดเปล็นกับสิ่งสวยงาม เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ

ภาพที่ 3 สวนชุมชน Songzhuang Micro Community Park, China ที่มา

https://images.adsttc.com/media/images/6125/8b85/f91c/81a1/6700/00b5/slideshow/14_Crossboundaries_Songzhuang_BAI_Yu.jpg?1629850477

1.3.1.4 สวนสาธารณะขนาดกลาง สวนระดับเขตหรือย่าน (District Park)

ขนาดพื้นที่มากกว่า 125 ไร่ แต่ไม่เกิน 500 ไร่ รัศมีบริการเป็นวงรอบ มากกว่า 8 กิโลเมตรขึ้นไป การให้บริการผู้อยู่ใกล้เคียงมาด้วยการเดิน ผู้อยู่ไกลเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชน รถยนต์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างที่ไม่มีในสวนระดับที่ 1, 2 และ 3 เช่น บริเวณ ปิกนิก ที่จอดรถ ลานอเนกประสงค์ บริเวณที่มีลักษณะเฉพาะ (Special Feature) เช่น สวนดอกไม้ ขนาดใหญ่ บึงตกปลา ลำธาร

ภาพที่ 4 สวนสาธารณะขนาดกลาง สวนลุมพินี ที่มา

https://en.wikipedia.org/wiki/Lumphini_Park#/media/File:Aerial_view_of_Lumphini_Park.jpg

1.3.1.5 สวนสาธารณะขนาดใหญ่ (Metro Park) หรือสวนสาธารณะระดับ เมือง (City Park)

มีขนาดพื้นที่มากกว่า 500 ไร่ขึ้นไป รัศมีบริการเป็นวงรอบแก่คนทั้งเมือง และพื้นที่ใกล้เคียง ในเขตอิทธิพลของเมือง มีลานกว้างสำหรับการจัดงานประเพณี มีกิจกรรมในสวนที่หลากหลาย และเน้นหนักไปทางด้าน Active Recreation นอกเหนือจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน สวนระดับล่าง เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ดึงดูดใจ

1.3.1.6 สวนถนน (Street Park)

ความกว้างของพื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 เมตร ความยาวไม่จำกัด แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- (1) สวนไหล่ทางหรือทางจักรยาน (Linear Park หรือ Greenway)
- (2) สวนเกาะกลาง (Island Park)
- (3) สวนทางแยก (Junction Park)

ภาพที่ 5 สวนไหล่ทางหรือทางจักรยาน Avenida 20 de Noviembre, Mexico ที่มา <https://globaldesigningcities.org/publication/global-street-design-guide/streets/pedestrian-priority-spaces/pedestrian-plazas/example/>

ภาพที่ 6 สวนเกาะกลาง Pearl Street Triangle, Brooklyn ที่มา

[:https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pearl_Street_Triangle_Bklyn_jeh.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pearl_Street_Triangle_Bklyn_jeh.jpg)

1.3.1.7 สวนเฉพาะทาง หรือ สวนอเนกประสงค์ (Special Purpose Park)

ไม่จำกัดขนาด เช่น สวนอนุสาวรีย์ ลานอเนกประสงค์ สวนประวัติศาสตร์ สวนวัฒนธรรม เช่น สวนอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สวนหย่อมลานพลับพลา มหาเจษฎาบดินทร์ ฯลฯ

1.4 พลาซ่า (Plaza)

พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทพลาซ่า เป็นพื้นที่ว่างที่เชื่อมติดกับ ถนนและฟุตบอล ให้กว้างออกไป เชื่อมต่อกับพื้นที่ว่างหน้าอาคาร เป็นพื้นที่สำหรับ ใช้งานหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระยะเวลาสั้น ๆ เช่น นั่งคอย นัดพบ หรือมอง (Marcus & Francis, 1997)พลาซ่ามีหลายลักษณะ สามารถแบ่งได้ดังนี้

1.4.1 พลาซ่าถนน (The Street Plaza) เป็นพลาซ่าชิดทางเดินมีกำแพงขอบอยู่ ชิดบาทวิถีสำหรับนั่ง หรือเป็นพลาซ่ากว้าง เป็นสถานที่พักคอยรถประจำทาง อาจจะมีที่นั่ง มีซุ้ม หลังคา พลาซ่าทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมของผู้เดินเท้าเป็นทางผ่านกลางแจ้งและทางเชื่อมระหว่างอาคาร

1.4.2 พลาซ่าโถงบริษัท (The Corporate Foyer) ตั้งอยู่หน้าองค์กรขนาดใหญ่ ที่มีลักษณะเป็นอาคารสูง ใช้เพื่อสร้างความสง่างามและเสริมภาพลักษณ์อาคาร

1.4.3 พลาซ่าปอดสีเขียวของเมือง (The Urban Oasis) เป็นพลาซ่าที่มีต้นไม้ มาก จัดพื้นที่ไม่ให้มีเสียงรบกวนและหลีกเลี่ยงกิจกรรมของเมือง เป็นพื้นที่รับประทานอาหารเที่ยงหรือ อ่านหนังสือ

1.4.4 พลาซ่าหน้าท่า (The Transit Foyer) ทำหน้าที่เป็นโถงเปลี่ยนวิธีการ เดินทาง สร้างเพื่อการเข้าถึงอาคารผู้โดยสารของการขนส่งสาธารณะ

1.4.5 พลาซ่าพื้นที่สาธารณะ (The Ground Public Place) เป็นพลาซ่าที่ คล้ายกับจัตุรัสของเมือง ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อาคารอย่างหลากหลาย ดึงดูดผู้ใช้ด้วย ระยะห่างและความ หลากหลายของ อายุ เพศ และเชื้อชาติ มักจะเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่และเป็นศูนย์ รวมกิจกรรม

1.5 พื้นที่ว่างเปล่า (Leftover Space)

พื้นที่ว่างเปล่านั้นมักจะเป็นพื้นที่ว่างที่รอการ พัฒนาหรือพื้นที่ลักษณะเช่น พื้นที่ว่างสาธารณะกลาง ชุมชน พื้นที่รกร้างว่างเปล่าพื้นที่ว่างสาธารณะ ของภาครัฐ ลานว่างในพื้นที่สาธารณะของรัฐบาล ท้องถิ่น

2. ลักษณะกิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการ (Hackett, 1971) ได้แก่ ลักษณะการพักผ่อนหย่อนใจที่มนุษย์มีความพอใจที่จะ เลือกพักผ่อนในเวลาว่าง โดย จำแนกไว้ 2 ประเภท ดังนี้

(1) การพักผ่อนหย่อนใจแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation)

เป็นการพักผ่อนแบบสบาย ๆ เป็นการออกกำลังกายเบา ๆ ไม่ได้ออกกำลังกายหนัก เช่น การนั่งเล่น เดิน เล่น ฟังเพลง ปลูกต้นไม้ เป็นต้น

(2) การพักผ่อนแบบมีการเคลื่อนไหว (Active Recreation)

เป็นกิจกรรมที่ต้องออกแรง หรือการออกกำลังกายหนัก ๆ เช่น วิ่งเล่น เล่นกีฬาชนิดต่าง ๆ

โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่อ้างอิงจาก Gehl (Gehl, 2011) กล่าวว่า กิจกรรมกลางแจ้งในพื้นที่ สาธารณะแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. กิจกรรมจำเป็น (ภายใต้ ทุกภาวะ) มักเป็นกิจวัตรประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็นหรือกิจกรรมที่ เกิดขึ้นตลอดปี และค่อนข้างเป็นอิสระจากลักษณะ สภาพแวดล้อมภายนอก
2. กิจกรรมทางเลือก (ภายใต้สภาวะภายนอกที่พึงพอใจเท่านั้น) ผู้ใช้ต้องมีความพอใจเข้ามา ใช้งาน เป็นกิจกรรมที่ผู้ใช้มีความประสงค์เลือกทำเพราะมีเวลาว่างพอ และกิจกรรมประเภท นี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อพอใจในสภาวะ สภาพแวดล้อมภายนอก เชื่อเชิญให้อยากใช้งานซึ่งสัมพันธ์กับ กายภาพสถานที่โดยตรง
3. กิจกรรมเชิงสังคม มักจะเกิดขึ้นด้วยตัวมันเอง จากการที่มีผู้คนเคลื่อนที่วนเวียนไปมาอยู่ ในพื้นที่เดียวกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยในการออกแบบที่เกี่ยวข้อง

3.1 ปัจจัยทางกายภาพ

จากการศึกษาของ William H. Whyte (Whyte, 1980) การสร้างสิ่งแวดล้อมในเมืองที่ประสบความสำเร็จควรมีส่วนประกอบหลายอย่าง โดยเน้นไปที่ความสามารถในการมองเห็นเป็นหลัก เส้นทางเดินเท้าที่สะดวก ที่นั่งที่สบายและเหมาะสม การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีประโยชน์ การมีผู้คนที่แตกต่างกันตามช่วงอายุ ควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย และการรักษาความปลอดภัย ความสะอาดและการบำรุงรักษา เพื่อสร้างความประทับใจให้พื้นที่ในเมือง ส่งเสริมและสร้างการเชื่อมต่อของพื้นที่ โดยการศึกษาจะทำการวิเคราะห์ทางกายภาพโดยอิงจากการศึกษาของ Whyte เป็นหลัก โดยสรุปแล้ว Whyte เน้นความสำคัญของการมีความสามารถในการมองเห็นในพื้นที่ในเมืองเพื่อให้ดูปลอดภัย นอกจากนี้เขายังเน้นความสำคัญของการเข้าถึงที่สำคัญมากสำหรับเพิ่มการเดินเท้าและการใช้พื้นที่สาธารณะโดยแนวคิดหลักของ William H. Whyte ในการสร้างสภาพแวดล้อมในเมืองที่ดีได้รวมถึงดังต่อไปนี้

การเข้าถึงและการมองเห็น: พื้นที่สาธารณะควรสร้างเพื่อให้เห็นและรับรู้ได้ง่ายจากบริเวณรอบๆ เพื่อให้ผู้คนรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจ

ความสะดวกสบาย: การตั้งที่นั่งที่สบายจะช่วยส่งเสริมให้ผู้คนมีความสะดวกในการใช้พื้นที่ โดยจะต้องมีที่นั่งที่มีความสะดวกสบายและอยู่ในที่ที่ได้รับแสงแดดและเงาต่างๆ กัน

เส้นทางเดินเท้า: การสร้างเส้นทางเดินเท้าที่สะดวกและเป็นมิตรต่อคนเดินเท้าจะช่วยส่งเสริมการใช้พื้นที่สาธารณะ

สิ่งอำนวยความสะดวก: พื้นที่สาธารณะควรตั้งอยู่ในสถานที่ที่ใกล้ชิดกับสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหารและเครื่องดื่ม หอจมน้ำและกิจกรรมที่น่าสนใจ

กลุ่มผู้สูงอายุ: พื้นที่สาธารณะควรต้องเป็นที่สนใจของผู้คนทุกกลุ่มอายุ เพื่อส่งเสริมการมีสัมผัสสังคมและสร้างความเชื่อมต่อกัน

กิจกรรมที่หลากหลาย: พื้นที่สาธารณะควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างสมาชิกสังคมให้กับผู้คนและเป็นแรงจูงใจให้กลับมาใช้พื้นที่ไปอีก

ความสะอาดและความปลอดภัย: พื้นที่สาธารณะที่สะอาดและมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอจะสร้างความภูมิใจและส่งเสริมการใช้งานของประชาชนอย่างบ่อยครั้ง

ปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมเมืองกล่าวโดย (Surinta, 2018) ในการสังเกตหรือสำรวจพฤติกรรมเพื่อนำไปใช้ในงานออกแบบเมืองนั้น ผู้สังเกตซึ่งมักจะเป็นผู้ออกแบบเองควรทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเกิดพฤติกรรมของผู้ใช้งานโดยเฉพาะที่เกิดในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่จะต้องทำการเปลี่ยนแปลงหรือออกแบบในอนาคต ปัจจัยดังกล่าวได้แก่

3.1.1 ขนาดของพื้นที่ (Size) ความเหมาะสมของขนาดพื้นที่ที่กำหนดจากระยะการมองเห็น และความสัมพันธ์ระหว่างระยะการมองกับความสูงของอาคารโดยรอบหรือสิ่งกีดขวางพื้นที่ ในสถานที่และสภาพแวดล้อมที่ต่างกันความเหมาะสมของขนาดของพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกัน

3.1.2 ความสูงของส่วนปิดล้อม (Height of Frame) ควรมีความสัมพันธ์ที่พอเหมาะกับขนาดพื้นที่และความสูงของส่วนปิดล้อมไม่ควรมีระดับที่ต่างกันมากเกินไป โดยอยู่ในระดับที่สามารถเปิดให้อากาศถ่ายเท และเปิดรับแสงแดดได้อย่างพอเหมาะ เนื่องจากปกติสายตาของมนุษย์จะทำมุมกับระนาบพื้นดิน 30 องศา หากสัดส่วนความสูงของส่วนปิดล้อมต่อระยะห่างที่ผู้สังเกตยืนอยู่เป็น 1 ต่อ 1 จะทำให้เห็นยอดตึกเป็นมุม 45 องศา จำทำให้ผู้สังเกตรู้สึกปิดล้อมมากขณะเดียวกันหากความสูงของส่วนปิดล้อมต่อระยะทางที่เรายืนห่างจากสิ่งปิดล้อมเป็นอัตราส่วน 1 ต่อ 2 มุมที่เกิดขึ้นคือ 30 องศา ซึ่งเท่ากับมุมสายตาของเราพอดี ส่งผลให้ผู้สังเกตรู้สึกปิดล้อมเพียงครึ่งเดียว หากความสูงลดลงเหลือ 1 ต่อ 3 มุมที่เห็นยอดตึกจะเหลือ 18 องศา ซึ่งในระยะนี้ผู้สังเกตสามารถมองเห็นวัตถุที่อยู่ภายนอกขอบเขตของส่วนปิดล้อมได้และเมื่อความสูงของส่วนปิดล้อมเป็น 1 ต่อ 4 มุมมองยอดตึกจะเหลือเพียง 14 องศา ซึ่งผู้สังเกตจะไม่รู้สึกถึงการปิดล้อมนอกจากนี้ การปิดล้อมพื้นที่ยังสามารถทำให้เกิดความรู้สึกพิเศษกับแนวเส้นทาง ช่วยบ่งบอกถึงความเป็น พื้นที่สำคัญ

ส่งเสริมคุณสมบัติด้านรูปทรงของที่ว่าง และใช้ในการเน้นแนวแกนเพื่อสร้างสุนทรียภาพให้กับพื้นที่

3.1.3 รูปร่าง (Shape) พื้นที่ซึ่งมีขอบเขต รูปร่างและรูปทรงที่ชัดเจนและเด่นชัด จะช่วยให้ง่ายต่อการรับรู้และเป็นที่ยึดจำของคนทั่วไป เช่น ลานที่มีอาคารล้อมรอบ มีอนุสาวรีย์หรือน้ำพุ ย่อมช่วยให้ผู้คนจดจำได้มากกว่าสนามฟุตบอลที่ตั้งอยู่บนลานโล่ง

3.1.4 สัณฐานของพื้น (Floor Configuration) หรือภูมิประเทศ ระดับความสูงของพื้นและความลาดชัน มีส่วนในการเพิ่มความสวยงามและการตอบสนองประโยชน์ใช้สอยและกิจกรรม เช่น การวาง

อาคารที่สำคัญไว้บนเนินหรือบนจุดสูงสุดของพื้นที่ จะทำให้อาคารนั้นดูสง่างามและมองเห็นได้ชัดเจนขึ้น

3.1.5 ความต่อเนื่อง (Continuity) การต่อเนื่องกันของพื้นที่ว่าง การเชื่อมโยงอาคารและกลุ่มอาคารเข้าด้วยกันช่วยให้การใช้งานพื้นที่ที่มีความต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถสร้างคุณภาพของย่านโดยรวมได้ดีขึ้น

3.1.6 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ (Architectural Characteristics) คุณภาพของพื้นที่เกิดจากสุนทรียภาพและคุณสมบัติเป็นเอกลักษณ์ของอาคารหรืองานสถาปัตยกรรมที่ดีซึ่งล้อมรอบอยู่

3.1.7 ขอบเขตของพื้นที่ (Boundaries) ถูกกำหนดโดยองค์ประกอบดังนี้

- ระบายแนวนอนหรือระนาบพื้น ซึ่งถูกกำหนดโดยแนวอาคาร แนวถนน เส้นทางเท้า หรือ ลวดลายบนวัสดุปูพื้น

- ระบายแนวตั้งหรือระนาบผนัง หมายถึงส่วนที่ล้อมรอบพื้นที่ เช่น อาคาร กำแพง รั้ว แนวเสา แนวต้นไม้ ซึ่งเป็นตัวกำหนด

อาณาเขตและปริมาตรของพื้นที่

- ระบายเหนือศีรษะหรือระนาบเพดาน หรือท้องฟ้า

3.2 ปัจจัยทางธรรมชาติ

ในการออกแบบลานสาธารณะเมืองค์ประกอบหลายส่วนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการใช้ งานพื้นที่จากการศึกษาของ William H. Whyte(1980) และ Marcus and Francis (1990) สามารถจำแนกได้ดังนี้

3.2.1 แสงแดด (Sunlight)

พื้นที่ลานสาธารณะ มีการออกแบบเพื่อรองรับกิจกรรมแบบอยู่กับที่ เช่น การนั่ง การยืน ซึ่งกิจกรรมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อพื้นที่ลานอยู่ในภาวะสบาย ซึ่งมีปัจจัยจากแสงแดด อุณหภูมิ ความชื้น และลม โดยตำแหน่งที่ตั้งลานสาธารณะแต่ละแห่ง จะได้รับแสงแดด แตกต่างกัน จากความต่างของฤดู และสิ่งก่อสร้างโดยรอบ ในช่วงเวลาที่อากาศร้อน องค์ประกอบที่ช่วยลดปริมาณของแสงแดดมีความสำคัญมาก ซึ่งก็คือร่มเงาที่อาจเกิดจาก ต้นไม้ในบริเวณลาน หรือจากอาคารข้างเคียง แต่ในทางกลับกัน บางช่วงเวลาอาคาร ข้างเคียงก็อาจสะท้อนแสงแดดเข้าสู่พื้นที่ลาน หากอาคารนั้นถูกหุ้มด้วย

วัสดุที่สามารถ สะท้อนได้ เช่น เหล็ก กระจก หรือหินอ่อน ดังนั้นในการออกแบบลาน ที่ต้องการให้มีการใช้ งานในเวลากลางวัน จึงควรคำนึงถึงแสงแดดด้วย

3.2.2 อุณหภูมิ (Temperature)

อุณหภูมิที่แตกต่างกัน มีผลต่อกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นบนลานสาธารณะ โดยที่ใน วันที่อากาศเย็นสบาย จะมีผู้คนออกมาใช้พื้นที่ลานกลางแจ้ง โดยเป็นการ นั่ง ยืน หรือเดิน เล่น แต่หากในวันที่อากาศร้อน ผู้คนจะนิยมใช้พื้นที่ในร่ม หรือบริเวณที่มีร่มเงา เช่นใต้ ต้นไม้มากกว่า

3.2.3 แสงสะท้อน (Glare)

แสงสะท้อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องทำการพิจารณา เนื่องจากลานสาธารณะจะมี พื้นผิวแข็งเป็นหลัก และถูกล้อมรอบด้วยอาคารสูงที่มีการสะท้อนแสงมายังพื้นที่ และอาจ เป็นอุปสรรคอย่างมากในการใช้ งานในวันที่แดดแรง

3.2.4 ลม (Wind)

ในปัจจุบันมีการสร้างอาคารสูงจำนวนมาก ส่งผลให้ทิศทางและความแรงของลม มีการเปลี่ยนแปลงไป ความแรงของลมส่งผลต่อผู้ใช้งานโดยตรง และยังส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของพื้นที่ได้อีก ด้วย

3.3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกกิจกรรมนันทนาการ

Marcus (1990) พบว่ามีปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ใช้พื้นที่ สวนสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิลุบล คล่องเวสสะ (2544) ซึ่ง สามารถสรุปได้ดังนี้

3.3.1 วัย

ความแตกต่างเรื่องวัยเป็นความแตกต่างที่สังเกตพฤติกรรมได้มากที่สุด ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.3.1.1. วัยเด็ก สามารถเดินและวิ่งได้แบบเตาะเตาะ ความเร็วในการเคลื่อนไหว มีจำกัด ต้องการ ความปลอดภัยสูง ความมั่นใจจึงจะอยู่ในขอบเขตจำกัด มีสมาธิสั้น มีความสนใจ อยากรู้อยากเห็นใน สิ่งรอบตัว มีความพยายามในการฝึกฝนควบคุมร่างกาย ดังนั้น สวนที่มีอุปกรณ์ การเล่นจึงเป็นที่ชื่นชอบของเด็กที่มีอายุ 1-5 ปี สนามเด็กเล่น (Tot Lot) จึงเป็นเหมือนที่พบปะของ ผู้ปกครองรวมทั้งเด็ก ๆ เพราะสนามเด็กเล่น ต้องมีที่นั่งข้าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองจะสามารถ มองเห็นเด็ก ๆ และการเล่น ของเด็ก กิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานแก่เด็ก การเล่นของเด็กมักไม่ คำนึงถึงหลักใด ๆ และมาจากกา

เลียนแบบของผู้ใหญ่ เมื่อเด็กโตขึ้นและได้คลุกคลีกับเด็กอื่น ๆ เด็กจะเริ่มเลียนแบบพฤติกรรมของเด็กที่โตกว่า การเล่นนอกบ้านทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นและมี ประสบการณ์ที่มากกว่าการเล่นคนเดียวที่บ้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นและกล้าที่จะ เจอโลกภายนอก ลักษณะการเล่นของเด็กจะเป็นไปตามพัฒนาการ กลุ่มวัยเด็กอายุ 6-12 ปี เด็กกลุ่ม นี้ไม่ได้มาสวนสาธารณะเพื่อมาเล่นเหมือนเด็กกลุ่ม 1-5 ปี แต่ต้องการความเป็นอิสระในการเล่น ความรู้สึกตื่นเต้น

3.3.1.2. วัยรุ่น มีโลกเป็นของตัวเอง และต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อนฝูง เริ่มมีเพื่อนวัยเดียวกัน กลุ่มอายุ 13-18 ปี เด็กกลุ่มนี้ต้องการความเป็นส่วนตัวสูง กลุ่มนี้มีปัญหาคือ การต่อต้านกลุ่มสังคมอื่น นอกจากกลุ่มตัวเองและต้องการสถานที่ห่างจากสายตาผู้ใหญ่ สวนที่เด็ก กลุ่มนี้ใช้ต้องไม่ไกลจาก โรงเรียน เพราะจะมาสวนสาธารณะโดยการเดินหรือรถประจำทาง วัยรุ่นใช้ สวนสาธารณะเป็นที่นัดพบ และเด็กกลุ่มนี้เมื่อเบื่อจะทำลายข้าวของ (Vandalism) กล่าวโดย (กล้าทุกวัน, 2011) เป็นวัยที่มีแนวโน้มการทำลายข้าวของ ซึ่งอาจเป็นปัญหาต่อผู้อื่น เพราะเด็กวัยรุ่นมักยึดพื้นที่เป็นของตนเอง เป็นบริเวณกว้าง ทำให้ผู้ใช้คนอื่นเข้าไปใช้สวนไม่ได้ Marcus & Francis (1990)

3.3.1.3. วัยทำงาน ชีวิตมีกำหนดเวลา มีระเบียบในชีวิตมากขึ้น เป็นช่วงของ การเริ่มสร้างฐานะ สร้างครอบครัว ต้องการการยอมรับจากสังคม

3.3.1.4. วัยผู้ใหญ่ วัยชรา ต้องการความสันโดษมากขึ้น แต่ต้องการความ ปลอดภัยสูงเช่นเดียวกับเด็กเล็ก มีเวลาว่างมาก ต้องการความรักและความเอาใจใส่ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านคนเดียว จึงมีเวลาที่บางส่วนต้องใช้เวลาในสวนใกล้บ้าน ซึ่งไปคนเดียว นั่งคนเดียวใน สวนสาธารณะ และกลับคนเดียว แต่การไปสวนสาธารณะของคนกลุ่มนี้ก็มีจุดหมายเพื่อที่จะไปพบปะ พูดคุยกับเพื่อนใหม่ ๆ ซึ่ง Marcus (1990) ได้อ้างถึงการศึกษาของ Byerts (1970) จากการศึกษา กลุ่มผู้ใช้สวนสูงอายุใน McArthur Park ในเมือง Los Angeles ว่า 2 ใน 3 ของผู้ใช้กลุ่มนี้มาใช้ทุกวัน และเดินเข้ามาสวนสาธารณะ มักมาคนเดียว มากกว่า 2 ใน 3 ของผู้ใช้กลุ่มนี้ใช้เวลาในสวนโดยการดู คนที่ทำการกิจกรรมอยู่ในสวนสาธารณะและพูดคุยกัน

3.4 เพศ

ความแตกต่างเรื่องเพศจะพบว่าเพศหญิงใช้สวนสาธารณะน้อยกว่าเพศ ชาย และกิจกรรมที่ทำจะเน้น การพบปะพูดคุยมากกว่าเล่นกีฬา ส่วนลักษณะการมาใช้สวนสาธารณะ คนเดียวส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

3.5 กระแสความนิยม

ลักษณะการดำเนินชีวิตของมนุษย์ซึ่งมีการเปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัย เป็น ปรัชญาการณของแต่ละยุค กระแสความนิยมนั้นเป็นสิ่งปกติของมนุษย์ การสร้างสวนสาธารณะนั้นก็ ต้องดูกระแสความนิยม แม้กระทั่งตัวสวนสาธารณะก็สามารถเป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างกระแสความนิยม ได้ด้วย

3.6 ผู้ร่วมใช้สวนสาธารณะ

การใช้พื้นที่ในสวนสาธารณะมีการแบ่งกลุ่มผู้ใช้ตามหลักธรรมชาติทาง จิตวิทยาของมนุษย์ ซึ่งแต่ละกลุ่มพอใจที่จะมีพื้นที่เฉพาะของตนเอง ผู้ร่วมใช้ส่วนใหญ่เป็นคนหลาย ประเภทที่เข้ามาใช้ร่วมกัน ซึ่งจะมีกลุ่มที่สามารถใช้พื้นที่ร่วมกันได้ และกลุ่มที่ไม่สามารถใช้พื้นที่ ร่วมกันได้ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุจะหลีกเลี่ยงที่จะเข้าไปใช้พื้นที่ร่วมกับกลุ่มวัยรุ่น และภายใน สวนสาธารณะก็ยังมีกลุ่มอื่นเข้ามาร่วมใช้พื้นที่ด้วย ได้แก่ กลุ่มที่มีพฤติกรรมโต้แย้งต่อสังคม (Antisocial Activities) เป็นกลุ่มคนที่ผู้ใช้สวน ใหญ่หลีกเลี่ยงที่จะใช้พื้นที่ร่วมด้วย ได้แก่ คนจรจัด คน ติดยา และพวกชอบทำลายข้าวของ กลุ่มคน เหล่านี้มักเป็นปัญหาของพื้นที่สาธารณะในบริเวณที่มีผู้อยู่ อาศัยหนาแน่น มีพฤติกรรมก้าวร้าวชอบ ทำลายของสาธารณะ (นิริวดี ทองป่อง, 2546, น. 9-11)

3.7 หลักการและทฤษฎีทางพฤติกรรมของกลุ่มคนในพื้นที่สาธารณะ

3.7.1 ทฤษฎีพื้นฐานทางพฤติกรรม

พื้นที่สาธารณะเป็นสถานที่ที่คนหลายกลุ่มมาใช้ร่วมกัน ลักษณะของผู้ใช้ พื้นที่ที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ต่อพฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ (ทรียงกูร, 2541) กล่าวถึงพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม มีประเด็น ที่สำคัญต่อพฤติกรรมที่แสดงออก 3 ประการ คือ

การมีอาณาเขตครอบครอง (Territoriality)

พื้นที่ที่ถูกครอบครองโดยบุคคลหรือกลุ่มคน ที่ใช้บริเวณใดบริเวณหนึ่งใน พื้นที่สาธารณะเป็นประจำ จนทำให้ผู้อื่นที่มาใช้รู้สึกเหมือนพื้นที่นั้นเป็นของคนกลุ่มนั้น ในการ ออกแบบสวนสาธารณะ ผู้ออกแบบควรที่จะคาดการณ์ถึงการครอบครองพื้นที่แบบชั่วคราวเฉพาะ เวลาที่คนกลุ่มนั้น จับจอง พื้นที่เพื่อการทำกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งควรบอกขอบเขตที่ชัดเจนที่ผู้ใช้จะ รับรู้ได้ถึงขอบเขตของแต่ละ กลุ่ม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการใช้งานพื้นที่สวนสาธารณะของแต่ละกลุ่ม โดยการใช้ทางเดิน กลุ่มของ ต้นไม้ การเปลี่ยนระดับพื้น การเปลี่ยนวัสดุลดลาดระดับพื้นที่ เพื่อให้ ได้รับความสบายใจในการใช้ พื้นที่ร่วมกัน

พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล (Personal Space Behavior)

พื้นที่เฉพาะตัว (Personal Space) เป็นเสมือนอาณาเขตของแต่ละ บุคคลโดยไม่สามารถมองเห็นด้วยตา รับรู้ได้จากความรู้สึกเมื่อมีบุคคลอื่นเข้ามาถูกล้ำ เช่น ในกรณี ของคนนั่งอยู่ที่ม้ายาวเมื่อมีคนอื่นเข้ามานั่งมานั่งเดียวกัน โดยมีระยะห่างพอเหมาะ ผู้นั่งเดิมจะยังไม่ รู้สึก แต่ถ้าเข้าไปใกล้จนเกินไปจะเกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่าง ๆ เกิดขึ้น นั่นคือเกิดความรู้สึกว่าถูกรุก ถ้าเข้าไปใกล้พื้นที่เฉพาะตัวซึ่งมีขนาดไม่แน่นอนขึ้นอยู่กั

1. ความคุ้นเคย ถ้ามีความคุ้นเคยกันพื้นที่เฉพาะตัวจะมีขนาดเล็กต่างคน จะรู้สึกสบาย แต่ถ้าไม่คุ้นเคยกันพื้นที่เฉพาะตัวจะมีขนาดใหญ่กว่า
2. บุคลิกภาพ ถ้าบุคลิกภาพของอีกฝ่ายดูไม่น่าไว้วางใจหรือดูมีอำนาจ มากกว่าจะทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองโดยที่ขอบเขตพื้นที่เฉพาะตัวจะมีขนาดใหญ่ขึ้น
3. สถานการณ์ ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่ทั้ง 2 ฝ่ายมีจุดสนใจร่วมกันหรือ ต่างสนใจในสิ่งอื่นจะทำให้ขอบเขตพื้นที่เฉพาะตัวลดลงชั่วคราว

ทั้งนี้ระยะดังกล่าวจะใกล้หรือห่างจากตนเองมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความสนิทสนมและสถานะความสัมพันธ์ โดยระยะใกล้ที่สุดคือระยะ Intimate (0.5 เมตร) เป็นเขตพื้นที่ที่คนรัก พ่อแม่ และคนใกล้ชิดเท่านั้นที่จะสามารถเข้ามาในพื้นที่หรืออยู่ในระยะดังกล่าวได้โดยไม่รู้สึกอึดอัด และมักจะเกิดขึ้นเพียงบางช่วงเวลา เช่น ขณะทักทายด้วยการโอบกอดหรือต้องการแสดงความรัก เป็นต้น ระยะถัดมาคือระยะ Personal (1.2 เมตร) เป็นระยะของเพื่อน คนรู้จัก พ่อแม่ พี่น้อง เป็นต้น การมีคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักเข้ามาในเขตพื้นที่นี้จะสร้างความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัยได้

อย่างไรก็ดีระยะ Personal อาจมีความแตกต่างกันได้ในกลุ่มคนจากเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันผู้คนในเขตอเมริกากลางและอเมริกาใต้มีระยะ personal ที่แคบกว่าผู้คนในแถบยุโรปและเอเชีย โดยมักแสดงความสนิทสนมด้วยการสัมผัสอย่างใกล้ชิด แตกต่างจากกลุ่มคนแถบเอเชียที่ไม่นิยมสัมผัสหรือถูกเนื้อตัวกัน ในระยะที่สาม คือระยะ Social (3.0 เมตร) ซึ่งเป็นพื้นที่ของคนที่รู้จัก อาจจะไม่คุ้นเคยแต่เป็นผู้คนที่อาศัยอยู่ในเมืองเดียวกันหรือคนในสังคมทั่วไป โดยในระยะนี้เราสามารถมองเห็นพูดคุยทักทายและมีปฏิสัมพันธ์ได้เมื่อต้องการหากต้องการจัดพื้นที่เพื่อรวมกลุ่มพูดคุยกันจึงควรรักษา ระยะระหว่างคนในกลุ่มไม่ให้มากกว่า 3.0 เมตรเพื่อรักษาความรู้สึกร่วมกันระหว่างการเสวนาได้ ส่วนระยะสุดท้ายคือระยะ Public (มากกว่า 3.0 เมตร) ซึ่งเป็นระยะของคนทั่วไป มีการเกิดปฏิสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลมีน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย อาจเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สามารถรวมกลุ่มคนจำนวนมาก เช่น ลานเอนกประสงค์ เวทีการแสดงละคร ดนตรี เป็นต้น การสื่อสารในระยะนี้จึงต้องใช้อุปกรณ์ช่วย เช่น เครื่องขยายเสียง หรือการจัดพื้นที่ให้สามารถมองเห็นได้ในระยะไกล

การออกแบบพื้นที่สาธารณะที่สอดคล้องกับระยะเว้นว่างส่วนบุคคลจะส่งผลให้พื้นที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมการใช้งานได้อย่างมีคุณภาพ ผู้ใช้พื้นที่ได้รับความสะดวกสบายและมีสุขภาพจิตดี ไม่เกิดความรู้สึกกลัวหรือหวาดระแวง

ระยะการเดิน (Walking distance)

หมายถึงระยะที่บุคคลสามารถเดินได้โดยไม่รู้สึเหนื่อยมากเกินไป ที่คนทั่วไปสามารถเดินไปถึงได้ ภายในเวลา 5 นาที หรือคิดเป็นระยะทาง 400–500 เมตร ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย ระยะการเดินมีความสำคัญกับการออกแบบเมืองเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นระยะที่ใช้กำหนดตำแหน่งพื้นที่สำคัญที่รองรับการใช้งานของคนในเมือง เช่น โรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนอนุบาลและประถม วัด ตลาด สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ เป็นต้น

การมีสถานที่เหล่านี้ในระยะการเดินจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในเมืองและส่งผลต่อรูปทรงของเมือง ทำให้เมืองมีความกระชับ(Compactness) นอกจากนี้ ระยะการเดินยังใช้ในการกำหนดตำแหน่งของจุดขึ้นลงรถโดยสารและขนส่งสาธารณะซึ่งควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่คนสามารถเข้าถึงได้ในระยะการเดินเท้า

ในงานออกแบบเมือง การคำนึงถึงระยะการเดินเท้าที่เอื้อให้คนในชุมชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะและพื้นที่สำคัญในเมืองได้จะช่วยให้เมืองนั้นเป็นเมืองที่มีความเป็นมิตรต่อการเดิน (Walking friendly/ Walkability city) ซึ่งส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยสร้างสุขภาพที่ดี ช่วยลดปริมาณการใช้รถยนต์ในการสัญจรซึ่งเสี่ยงต่อปัญหามลพิษและปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

ภาวะความเป็นส่วนตัว (Privacy)

ในพื้นที่สาธารณะเป็นที่รวมของคนหลายกลุ่ม โดยที่ผู้ใช้ในแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละคนก็ต้องการความเป็นส่วนตัวแตกต่างกันไป ระดับความเป็นส่วนตัวสามารถจำแนก ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ภาวะนิรนาม ความรู้สึกเป็นส่วนตัวในกลุ่มคนมาก ๆ โดยไม่รู้สึกลัวว่ามีใครสังเกตเห็นหรือสนใจในตัวเขา ทำให้มีความอิสระและรู้สึกถึงความเป็นตัวเองเต็มที่

2. ภาวะสำรวม ความรู้สึกเป็นส่วนตัวในกลุ่มคนมาก ๆ แต่ไม่ให้ ความสำคัญหรือสนใจกับคนรอบข้าง เช่น การนั่งหันหลังให้กลุ่มคน อ่านหนังสือ เป็นต้น

3. ภาวะอยู่ในกลุ่ม ความรู้สึกเป็นส่วนตัวในกลุ่มคนที่ใกล้ชิด โดยรู้สึกว่า คนกลุ่มอื่นไม่ได้สังเกตหรือสนใจ เหมือนกับว่ากลุ่มของเขาอยู่ตามลำพัง

3.7.1.4 ภาวะสันโดษ การอยู่ลำพังอย่างแท้จริง เช่น การตกปลา การนั่งสมาธิ เป็นต้น

ความเป็นส่วนตัวจะเกิดขึ้นเมื่อไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ หรือไม่ แสดงว่าตัวอยู่ตรงนั้น ไม่มีการ ทักทาย ซึ่งการใช้พื้นที่สาธารณะต้องการใช้เพื่อให้เกิดความสบาย รู้สึก ผ่อนคลายและรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง

3.8 ข้อสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมในพื้นที่สาธารณะ

3.8.1 สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศ

Rutledge & Molnar (Rutledge, 1981) ได้ให้ข้อสังเกตว่า ผู้ใช้สวนมี ความต้องการในเรื่อง บรรยากาศภายในสวนซึ่งจะต้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น เช่น เล่นกีฬา ต้องการความโปร่งโล่ง ลมไม่แรงเกินไป แดดจ้า ไม่มีฝุ่นควัน กลิ่นเหม็น และภาพที่ไม่น่าดู เช่น กอง ขยะ สิ่งสกปรก ซึ่ง สอดคล้องกับ Marcus & Francis (1990) ได้ให้เหตุผลในการใช้สวนสาธารณะ คือ ความต้องการ สัมผัสธรรมชาติ โดยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการนี้ คือ มีการจัดพื้นที่สำหรับ ปลูกต้นไม้ และให้เกิดความหลากหลายในการเดินผ่านจุดต่าง ๆ กล่าวโดย (อินสุข, 2554)

3.8.2 สภาพแวดล้อมทางสังคม

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาจากงานวิจัยพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ โดย แบ่งพฤติกรรมในสวนดังนี้

1. To see and to be seen คนมาใช้สวนเพื่อดูคนอื่นทำกิจกรรมและ ต้องการให้ผู้อื่นได้ดู พฤติกรรมของคนที่ทำกิจกรรม

2. Show time may be anytime คนมาใช้สวนเพื่อแสดงออก สวน เปรียบเสมือนเวทีให้แสดง ความสามารถ เช่น เล่นดนตรี

นอกจากนี้ Marcus & Francis (1990) ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า ผู้ใช้สวนยังมี เหตุผลนอกเหนือจากความ ต้องการสัมผัสธรรมชาติ ยังต้องการความมีปฏิสัมพันธ์ โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความต้องการมีส่วนร่วมโดยตรง (Overt Socializing) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 การเข้ามาใช้สวนกับบุคคลต่าง ๆ เข้ามาทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน ครอบครัว หรือกับคนที่คุ้นเคยกันอยู่แล้ว

1.2 การเข้ามาเพื่อพบปะสังสรรค์ สื่อสารกับบุคคลอื่น เช่น ผู้ที่มา เล่นกีฬาในสวนอาจคาดหวังว่าจะพบกลุ่มผู้เล่นใหม่ ๆ ในสวน เป็นต้น

2. ความต้องการมีส่วนร่วมทางอ้อม (Covert Socializing) เป็นการใช้ พื้นที่ในลักษณะเข้ามาเพื่อเฝ้าดูความเปลี่ยนแปลง ความเป็นไปต่าง ๆ โดยไม่ต้องการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมใด ๆ ซึ่งพบได้ในช่วงวัยเกษียณเป็นส่วนใหญ่ และสิ่งที่สำคัญของพฤติกรรมนี้คือ การจัดวาง ที่นั่งในสวน

3.8.3 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับความรู้สึกปลอดภัยของผู้ใช้สวนสาธารณะ

เมื่อผู้ใช้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการใช้พื้นที่ทำให้เกิดความสบายใจใน การใช้มากขึ้น แบ่งเป็นความปลอดภัยด้านร่างกาย และความปลอดภัยจากอาชญากรรม การจัด สถานที่ให้เกิดความปลอดภัยทางด้านร่างกาย ได้แก่ มีการดูแลรักษา การใช้วัสดุที่เหมาะสมกับสภาพ การใช้สอย เป็นต้น ส่วนความปลอดภัยจากอาชญากรรม คือการออกแบบให้ไม่มีจุดลับสายตา หาก เป็นพื้นที่ที่ลึกเข้าไปควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้คนเข้าไปในบริเวณนั้น มีการออกแบบความสว่างไม่ให้ แสงจำเกินไปและน้อยเกินไป การออกแบบให้พื้นที่ต่าง ๆ ในสวนสาธารณะสามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีลักษณะเปิดโล่ง (คล่องเวสละ, 2554)

3.8.4 สภาพแวดล้อมที่ให้ความรู้สึกด้านความสวยงาม

ความสวยงามของสวนสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะทำให้ ผู้ใช้เกิดความรู้สึกสบายใจ และก่อให้เกิดความระมัดระวังในการใช้สถานที่ ความสวยงามของ สวนสาธารณะจะต้องประกอบด้วย การจัดองค์ประกอบจะต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สภาพ โดยรวมของสวนมีความสะอาด เรียบร้อย มีการดูแลรักษาที่ดี (Rutledge, 1981)

3.9 ทฤษฎีการเผชิญหน้าระหว่างผู้คน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเผชิญหน้าระหว่างผู้คน (Piekut & Valentine, 2017) การแบ่งสัดส่วนระหว่างพื้นที่สาธารณะและส่วนตัวนั้นเป็นปัญหามานานและการแบ่งสัดส่วนนี้ไม่ครอบคลุมถึง ความซับซ้อนของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคม กล่าวโดย Staeheli and Mitchell, 2004 บนพื้นฐาน

ของวรรณกรรมภูมิศาสตร์มนุษย์เกี่ยวกับการเผชิญหน้าและการศึกษาเชิงประจักษ์ที่ศึกษาผลกระทบของความหลากหลายในความสัมพันธ์ทางสังคม มีการพัฒนาและจำแนกประเภทของพื้นที่ที่แตกต่างกันในคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

- พื้นที่สาธารณะ (ถนน สวนสาธารณะ การขนส่งสาธารณะ บริการสาธารณะ)
- พื้นที่สถาบัน (ที่ทำงานและโรงเรียน)
- พื้นที่การชดเชยทางสังคม (องค์กรทางสังคม สโมสรกีฬาและงานอดิเรก กิจกรรมรอบโรงเรียนเด็ก สถานที่ประชุมทางศาสนา)
- พื้นที่บริโภค (คาเฟ่ บาร์ ร้านอาหาร และคลับ) และพื้นที่ส่วนตัว

พื้นที่สาธารณะ Public Space

เป็นรูปแบบพื้นที่ที่เปิดให้ทุกคนเข้าใช้ ด้วยเหตุนี้จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะพบกับผู้คนที่หลากหลายประเภทมากกว่าพื้นที่ประเภทอื่น กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดภายในพื้นที่ถนนใกล้เคียงสวนสาธารณะ หรือพื้นที่อำนวยความสะดวกท้องถิ่น (เช่น ร้านค้า) หรือระบบขนส่งสาธารณะ แต่ก็อยู่เหนือขอบเขตของพื้นที่ใกล้เคียงเช่นกัน การเปิดกว้างของพื้นที่สาธารณะทำให้ Public Space เหมาะสำหรับการพบปะระหว่างกลุ่ม เนื่องจากผู้คนที่หลากหลายสามารถมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้

พื้นที่การบริโภค Consumption Space

เช่น คาเฟ่ บาร์ และร้านอาหาร พื้นที่ประเภท Consumption Space ส่วนใหญ่จะฝังอยู่ในพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ประเภทนี้ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่มีกฎเกณฑ์การปฏิบัติที่แตกต่างกัน ด้วยสิทธิบางประการในความเป็นส่วนตัว ผู้คนที่เดินผ่านไปมาบนถนนจะกลายเป็น 'เพื่อนบ้าน' เพื่อปฏิบัติตามกฎเกณฑ์บางประการในพื้นที่นี้ ดังนั้น แม้ว่าพื้นที่เหล่านี้เป็น 'สาธารณะ' แต่ก็สามารถพัฒนาความสัมพันธ์และความรู้สึกที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นที่นั่นได้ มากกว่าการพบปะผู้คนตามถนนหรือในสวนสาธารณะเป็นครั้งคราว และด้วยเหตุนี้ การพบปะกันในพื้นที่บริโภคจะส่งผลดีที่สุดต่อพื้นที่โดยรวมทั้งหมด กล่าวโดย Laurier and Philo นักวรรณกรรมภูมิศาสตร์มนุษย์

พื้นที่ของสถาบัน Institutional Space

เช่น สถานที่ทำงานและสถานศึกษา เป็นสถานที่ประเภทเฉพาะที่มีการพบเจอระหว่างบุคคลในระดับ ลึกซึ้งมากขึ้น ในทางกลับกัน พื้นที่สถาบัน ความสัมพันธ์จะอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันแทนที่จะ เป็นความร่วมมือ ในทางกลับกัน การสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถแข็งแกร่งขึ้นได้จากการแข่งขัน เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ ลึกซึ้งมากขึ้น สถานที่ทำงานจึงมีโอกาสนพัฒนามิตรภาพระหว่างผู้คน มากกว่าพื้นที่ประเภทที่อยู่อาศัย

พื้นที่การขัดเกลาทางสังคม Socialization Space

เช่น สโมสรคลับ ชมรมที่น่าสนใจ กิจกรรมรอบโรงเรียนเด็ก สมาคมอาสาสมัคร หรือสถานที่ประชุม ทางศาสนา จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ความสัมพันธ์ทางสังคมมักเกิดขึ้นโดยสมัครใจและกำหนดสถานะ ที่เท่าเทียมกันมากกว่าในพื้นที่สถาบัน ดังนั้นผู้คนในพื้นที่รูปแบบนี้จึงมีแนวโน้ม ร่วมมือและมี เป้าหมายร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดโอกาสในการพัฒนา 'การติดต่อที่มีความหมาย' ตาม 'สมมติฐานการ ติดต่อ'ของ มากกว่าการเผชิญหน้าในสาธารณะ การบริโภค และสถาบัน สมมติฐานนี้ได้รับการ สนับสนุนโดยการวิจัยของ Stolle และเพื่อนร่วมงาน (2008)

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะ

Rutledge (1986, p. 15-33) ได้ศึกษาถึงการวางแผนและจัดการพื้นที่เพื่อ นันทนาการ ซึ่งควรมี ความสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้ที่เกิดขึ้นจริง โดยมาจากการวิเคราะห์ ลักษณะกลุ่มผู้ใช้ และให้ ความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ การใช้สอย สุนทรียภาพ รวมถึง การลงทุน ปัจจัยที่มีผลต่อ การใช้พื้นที่ควรเป็นปัจจัยที่สามารถตอบสนองในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสม ซึ่งได้ทำการศึกษาไว้ ดังนี้

4.1 การเดินทางและการเข้าถึง

พื้นที่การให้บริการของพื้นที่สาธารณะแต่ละแห่งมีขอบเขตที่ต่างกัน ดังนั้นขอบเขตของพื้นที่การ ให้บริการมาจากระยะการเดินทางและความสะดวกในการเดินทางมาใช้พื้นที่ สาธารณะ โดยจาก มาตรฐานของสหรัฐอเมริกาพบว่า พื้นที่สาธารณะที่มีขอบเขตการให้บริการ ประมาณ 400 - 800 เมตร จะอยู่ในระยะเวลาการในการเดิน 5 - 10 นาที และผู้ใช้ยินดีที่จะเดินทาง มาใช้ภายใน ระยะเวลาไม่เกิน 30 นาที

การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะได้ยากส่งผลถึงการไม่เข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะ ของผู้มาใช้เป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าพื้นที่สาธารณะแห่งนั้นจะอยู่ใกล้ เช่น การที่ต้องข้ามถนนที่มีรถวิ่ง พลุกพล่านเกิดเป็น

อุปสรรคในการเข้าถึง รวมทั้งวัยของผู้ใช้ก็มีผลต่อระยะเวลาเดิน ความสะดวกและ บรรยากาศของ เส้นทางก็มีส่วนช่วยให้ผู้ใช้เดินทางมาใช้พื้นที่ ลักษณะของเส้นทางควรให้ความรู้สึก ปลอดภัยของผู้ใช้ และระบบโครงข่ายของเส้นทางควรมีความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และ นิลุบล คล่องเวสสะ พบว่าการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะเป็นส่วน หนึ่งของคุณลักษณะของพื้นที่ สาธารณะซึ่งมีผลต่อการใช้พื้นที่ หากพื้นที่สาธารณะนั้นเข้าถึงได้ยาก มี ลักษณะอยู่ลึกเข้าไปในพื้นที่ที่ไม่ติดกับทางสัญจรจะมีผู้ใช้พื้นที่น้อย ทั้งนี้การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะยังมี ส่วนสัมพันธ์กับความ รู้สึก ปลอดภัยในการใช้พื้นที่อีกด้วย

4.2 กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใน

เป้าหมายหลักของสวนสาธารณะคือ เป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจและรับ อากาศบริสุทธิ์ของผู้ใช้ ความ ต้องการพักผ่อนของคนมีความแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ความชอบ เฉพาะตัว รูปแบบของ สวนสาธารณะจึงควรมีลักษณะที่มาจากความต้องการของผู้ใช้ และมีความ หลากหลายของกิจกรรม ในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากวิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไป กิจกรรม ที่มีในสวนจึงมีส่วนช่วย ให้บรรยากาศของสวนมีชีวิตชีวาสำหรับผู้ใช้และมีส่วนช่วยในการดึงดูดผู้ใช้ในสวนสาธารณะ

4.3 ความทรุดโทรมของพื้นที่

สวนสาธารณะหลายแห่งมีความทรุดโทรมเนื่องจากขาดการดูแลในระยะ ยาว เครื่องเล่นภายในสนามเด็กเล่น ที่ขาดการดูแลทำให้เกิดอันตรายต่อเด็กที่มาใช้ได้ ความทรุด โทรมส่งผลต่อจำนวนของผู้ใช้ทำให้ลดน้อยลง เมื่อไม่มีผู้ใช้สวนจึงมักเป็นที่อาศัยของคนจรจัดและ กลายเป็นแหล่งมั่วสุมของ อาชญากรรม ปัญหาไม่ได้มีเพียงความไม่สวยงามของสถานที่แต่มีผลต่อ ความปลอดภัยของผู้ใช้ด้วย

4.4 ความปลอดภัย

สวนสาธารณะที่คนสามารถเข้าออกได้อย่างอิสระจะทำให้ผู้ใช้เกิด ความรู้สึกไม่ปลอดภัยเนื่องจากในอดีตสวนสาธารณะเป็นสถานที่ที่เกิดอันตรายขึ้นเสมอ ดังนั้นการ ออกแบบสวนในปัจจุบันจึงมีความ คำนึงถึงความปลอดภัยเพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อสวน โดยการ สดจุดที่ลับตาภายใน สวนสาธารณะ, การเดินตรวจตราดูแลบริเวณสวนของเจ้าหน้าที่, ควบคุมให้มี ทางเข้า-ออกที่จำกัด, การให้แสงสว่างที่เพียงพอกับผู้ใช้ภายในสวน

4.5 ความน่าสนใจ ความดึงดูดใจ

การสร้างความน่าสนใจและความดึงดูดใจของสวนสาธารณะ ไม่ให้เกิด จากการเน้นที่ส่วนประกอบ และรูปแบบของสวนเท่านั้น แต่อยู่ที่กิจกรรมที่น่าสนใจรวมทั้งการ ประชาสัมพันธ์และการจูงใจด้วยการสร้างพื้นฐานและลักษณะนิสัยใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับผู้ใช่ เช่น สนับสนุนให้เยาวชนเล่นกีฬาในเวลากลาง ส่งเสริมให้มีกิจกรรมออกกำลังกายสำหรับวัยทำงานเพิ่มขึ้น ภายในสวน ได้แก่ การเดินแอโรบิก ออกกำลังกายในสวนสุขภาพ ซึ่งมีส่วนช่วยคนเข้ามาใช้สวนใน เวลากลางมากขึ้น ช่วยให้ค่านิยมของคน ที่มีต่อสวนสาธารณะเปลี่ยนไป รูปแบบของสวนก็มีผลต่อ จำนวนของผู้ใช้ด้วย สวนที่มีความสวยงาม น่าใช้ทำให้คนเกิดความรู้สึกอยากกลับมาใช้อีก มักมาจาก ลักษณะพื้นที่สวนที่มีความสว่าง ความสดชื่น ความเคลื่อนไหว และอื่น ๆ รวมกันอย่างได้สัดส่วน

4.6 ขนาดและรูปร่างของสวนสาธารณะ

สวนที่มีสัดส่วนแคบยาวหรือโล่งกว้างเกินไปจะมีผลต่อการใช้พื้นที่ของ สวนสาธารณะ โดยสัดส่วนที่แคบอาจสร้างความรู้สึกอึดอัดต่อการ ใช้ ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่สามารถ หาตำแหน่งที่ปลอดภัยได้ ขณะที่พื้นที่โล่งกว้างมากก็จะมีลักษณะไม่เหมาะสมกับกิจกรรมทั่วไป ซึ่ง สัดส่วนและตำแหน่งของการเข้าถึงความสัมพันธ์กับความสบายของผู้ใช้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ปลอดภัยของผู้ใช้ด้วย (Marcus & Francis, 1997)

4.7 บรรยากาศของกิจกรรมและการจัดวางตำแหน่ง (Setting)

สภาพที่เกิดของกิจกรรม และองค์ประกอบธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญที่มีผล ต่อความต้องการของผู้ใช้ สวนและลักษณะกิจกรรม (Marcus & Francis, 1997) ซึ่งในพื้นที่ สวนสาธารณะควรมีลักษณะดังนี้

- (1) มีสภาพงดงามที่ตอบสนองต่อความรู้สึกในการสัมผัสธรรมชาติได้ดี
- (2) มีการเตรียมการพื้นที่ไว้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ซึ่ง อาจส่งผลกระทบต่อการใช้พื้นที่ โดยมีการเตรียมการพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ ภายในสวนด้วย เช่น มีการเตรียมพื้นที่ไว้รับกับเรื่องของแสงแดด ทิศทางลม การให้ร่มเงา โดยเฉพาะ ในบริเวณพื้นที่ที่ต้องการความสงบในสวน หรือพื้นที่ของกิจกรรมบางชนิด
- (3) ควรจัดตำแหน่งที่นั่ง หรือบริเวณที่ใช้ทำกิจกรรม ให้หันเข้าหาส่วนที่ เป็นพืชพรรณธรรมชาติ เพื่อให้ผู้ใช้รู้สึกเป็นส่วนตัวและได้สัมผัสกับธรรมชาติ
- (4) ควรให้ความสำคัญกับรายละเอียดปลีกย่อยที่ส่งเสริมต่อบรรยากาศ ธรรมชาติรอบ ๆ บริเวณพื้นที่กิจกรรมนั้น ๆ เช่น ลักษณะพื้นผิว การเกิดกลิ่นต่าง ๆ เป็นต้น การเตรียมพื้นที่ในสวนให้มีลักษณะที่

เหมาะสม เช่น ทางเดินสวนที่มีความกว้างเพียงพอและ สอดคล้องกับกิจกรรมที่จะมีโอกาสเกิดขึ้น มีการจัดลักษณะของพื้นที่ให้สนับสนุนต่อการเกิดกิจกรรม ต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมด้านสังคม เช่น ลักษณะการจัดวางที่นั่ง รวมถึงให้พื้นที่ที่สามารถเห็นและ สังเกตการณ์ผู้คนทั่วไปในพื้นที่นั้นได้เป็นอย่างดี และมีการยอมให้พื้นที่บางส่วนสามารถถูกใช้จากกลุ่ม ผู้ใช้สวนประจำในบางโอกาสได้

5. พฤติกรรมและกิจกรรมที่ต้องการของแต่ละช่วงวัย

5.1 วัยเด็ก

เด็กช่วงวัยอายุ 6 – 12ปี เป็นช่วงวัยที่ต้องการการกำกับและดูแล ต้องการความใส่ใจในความปลอดภัยสูง เนื่องจากมีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งรอบตัว ต้องการพื้นที่เล่นนอกบ้านเพื่อพบปะเด็กคนอื่นซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นและมีประสบการณ์มากกว่าการเล่นคนเดียวที่บ้าน การมีพื้นที่เล่นที่ปลอดภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ การมีพื้นที่ที่เหมาะสมจะส่งเสริมให้เด็กสามารถออกมาเล่นนอกบ้าน และเกิดความเชื่อมั่นและกล้าที่จะเจอโลกภายนอก โดยลักษณะการเล่นและการใช้พื้นที่ของเด็กก็จะขึ้นอยู่กับพัฒนาการแต่ละช่วงวัย

5.1.1 การออกแบบพื้นที่สำหรับการเล่น

พื้นที่เล่นควรมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการเคลื่อนไหวและการทำกิจกรรมทางกาย กระตุ้นประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน ทั้งการมองเห็น การได้กลิ่น การได้ยิน การรับรู้รสชาติ และการสัมผัส ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ทักษะในการบริหารจัดการหรือประดิษฐ์เครื่องมือต่าง ๆ และมีกิจกรรมที่ได้ท้าทายความสามารถตนเอง เช่น การปีนป่าย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบจึงมีตั้งแต่เรื่องความเสี่ยง การออกแบบให้ตอบสนองต่อการใช้งานของเด็กทุกกลุ่ม ไปจนถึงการแบ่งสัดส่วนของเด็กแต่ละช่วงวัย

5.1.2 หลักการออกแบบสนามเด็กเล่น (Guide to creating inclusive playgrounds, HAGS)

(Ross, Arbour-Nicitopoulos, Kanics, & Leo, 2017)

5.1.2.1 องค์ประกอบทางประสาทสัมผัสต่างๆ

การได้ยิน - การประมวลผลการได้ยินขึ้นอยู่กับวิธีที่สมองตีความ รับรู้ และแยกแยะสิ่งรบกวน เช่น เครื่องดนตรีและท่อนุดของเรา

1. การเคลื่อนไหว - ข้อมูลทางประสาทสัมผัสที่เกิดจากการหดตัวและการยืดของกล้ามเนื้อและการตัด การยืด การดึงและการกดทับของข้อต่อระหว่างกระดูก เช่น การปีนหน้าผา ปีนกำแพง ตาข่ายและบันไดบน และอุปกรณ์กระโดด
2. สัมผัส - สัมผัสคือการรับรู้ที่เกิดจากการกระตุ้นตัวรับประสาท โดยทั่วไปในผิวหนัง รวมถึงรูขุมขน อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องรวมถึงหินปีนเขาของเราเนื่องจากพื้นผิว การเล่นทราย และแผงการเล่นที่หลากหลาย
3. การเคลื่อนย้าย - การรับรู้ของร่างกายของเราเกี่ยวกับแรงโน้มถ่วงการเคลื่อนไหวและความสมดุล เช่น สปริงเนอร์ ชิงช้า และเครื่องเล่นการทรงตัว
4. การมองเห็น - การรับรู้ด้วยภาพเป็นวิธีที่สมองประมวลผลสิ่งที่ตามองเห็น - รับรู้ แยกแยะและตีความสิ่งเร้าทางสายตาผ่านการเปรียบเทียบกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เพลย์พานอลีสันสดใส การใช้สีตัดกัน และกล้องโทรทรรศน์

5.1.2.2. การเข้าถึง

สนามเด็กเล่นรวมต้องสามารถเข้าถึงได้ การเข้าถึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเดินทาง การเคลื่อนไหว และการเข้าถึง เลือกว่าวัสดุพื้นผิวที่เหมาะสมซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อลดความรุนแรงของการบาดเจ็บจากการหกล้ม การเข้าถึง และความสวยงามมีเส้นทางที่กว้างพอที่จะให้ผู้ใช้วีลแชร์ ผู้ปกครองที่มีรถเข็นเด็ก และเด็กที่ไม่ชอบให้ใครสัมผัสเดินผ่านกันได้

5.1.2.3. การเล่นที่เหมาะสมต่อทุกกลุ่ม

กิจกรรมที่คล้ายกันซึ่งมีระดับความท้าทายต่างกัน เช่น อุปกรณ์ปีนด้าย สามารถจัดกลุ่มเข้าด้วยกันได้ สิ่งนี้ทำให้เด็กที่มีความสามารถต่างกันสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเภทเดียวกันที่อยู่ติดกันสนามเด็กเล่นควรมีส่วนร่วมกับเด็กทุกวัยและทุกความสามารถ

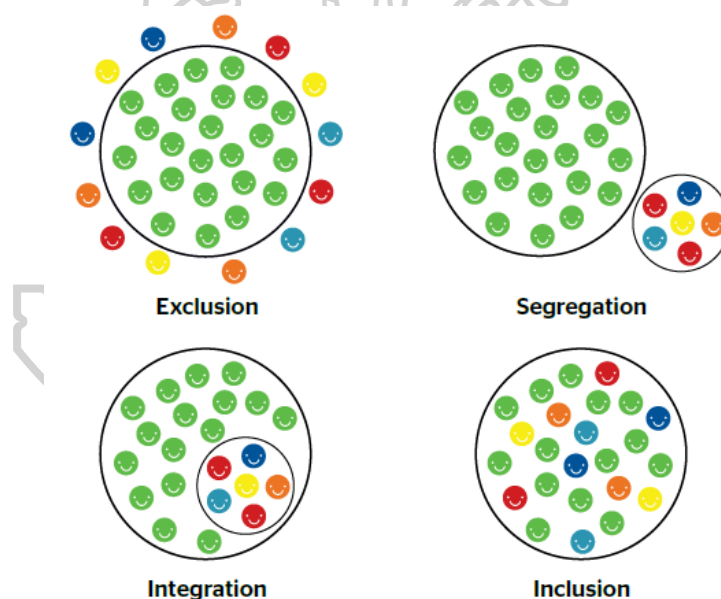
5.1.2.4. โอกาสในการหลบหนี

เมื่อเด็กๆ มีอาการทางประสาทสัมผัสที่มากเกินไป และจำเป็นต้องหลบหนีไปยังที่ที่เงียบสงบ ตัวอย่างได้แก่ พื้นที่ใต้โครงสร้างที่มีการเล่นหลายแบบ โรงละคร และอุปกรณ์อื่นๆ ที่เด็กรู้สึกว่าคุณปิดล้อม ผู้ปกครองและผู้ดูแลยังสามารถเห็นได้ การมีเส้นทางช่วยให้เด็กๆ สามารถเข้าและออกจากการเล่นได้ตามเงื่อนใจของตนเอง

5.1.2.5 สภาพแวดล้อมทางสังคม

สนามเด็กเล่นเป็นสถานที่ที่ยอดเยี่ยมสำหรับเด็ก ๆ ในการฝึกทักษะการเข้าสังคมที่อาจเป็นเรื่องยากสำหรับพวกเขา ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะรวมอุปกรณ์อย่างน้อยหนึ่งชิ้นที่สนับสนุนการเล่นแบบร่วมมือ การเล่นประเภทอื่นๆ ที่ทุกคนควรนึกถึงในสนามเด็กเล่น ได้แก่

1. การเล่นคนเดียว: เด็กต้องการสำรวจและค้นพบโลกของพวกเขาและมักจะเล่นคนเดียว จัดหาอุปกรณ์การเล่นที่ผู้ใช้คนเดียวสามารถใช้ได้และไม่ต้องการให้ใครเล่น
2. การเล่นแบบผู้สังเกตการณ์: เด็กดูหรือสนทนากับผู้อื่นขณะเล่นโดยไม่ต้องเข้าร่วม การจัดอุปกรณ์ในกลุ่มช่วยให้เด็กสามารถดูวิธีที่ผู้อื่นเล่นและเข้าร่วมเมื่อพร้อม
3. การเล่นแบบขนาน: เด็ก ๆ เล่นติดกันในบริเวณเดียวกันขณะทำกิจกรรม ดูและฟังซึ่งกันและกัน เช่น ชิงช้า
4. การเล่นร่วม: เด็ก ๆ จะเล่นอย่างอิสระในขณะที่ล้อเลียนผู้อื่น สนทนาและผลัดกันเล่น แต่เด็กแต่ละคนเล่นคนเดียว สามารถเห็นได้ในการเล่นทรายและน้ำ และรอบๆ การเล่นสมมติ

ภาพที่ 7 ได้อาแกรมแสดงหลักการออกแบบสนามเด็กเล่นสำหรับเด็กทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5.2 วัยรุ่น

เป็นช่วงวัยที่มักมีโลกส่วนตัวสูงและต้องการยอมรับในกลุ่มเพื่อน เริ่มมีกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกัน การมีพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมสำหรับช่วงวัยนี้ ควรอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนเพื่อที่จะสามารถใช้เป็นจุดนัด

พบและรวมกลุ่มเพื่อนได้ ในบางกรณีการใช้พื้นที่ของกลุ่มวัยรุ่นอาจเป็นปัญหาต่อกลุ่มผู้ใช้อื่น เนื่องจากช่วงวัยนี้มักยึดพื้นที่เป็นของตนเองในบริเวณกว้างทำให้ผู้อื่นไม่สามารถร่วมใช้พื้นที่ได้

5.2.1 อัตลักษณ์วัยรุ่นในพื้นที่สาธารณะ

อัตลักษณ์กับการแสดงออก

โดยทั่วไปแล้ว เราจะรู้สึกถึงพฤติกรรมต่างๆ ของวัยรุ่นได้ก็เนื่อง มาจากพวกเขาได้แสดงมันออกมา วิธี นี้ง่ายที่เราจะตัดสินหรือตีตราพวกเขา การแสดงออกด้วยวิธีการต่างๆ ที่โดดเด่นและดูไม่เหมาะสมไม่ น่าไว้วางใจตาม บรรทัดฐานของสังคม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ทำ (เช่น การดื่มเหล้า สูบบุหรี่ การ แสดงออกต่อเพศตรงข้าม เป็นต้น) ท่าทางและคำพูด (เช่น การพูด คำหยาบ เอะอะโวยวาย ท่าทาง การเดินแบบนักเลง การแต่งกายแปลก หรือ เปิดให้เห็นเรือนร่าง (ในกรณีผู้หญิง) การรวมตัวเป็นกลุ่ม ใหญ่ๆ เป็นต้น] จริงๆ แล้วเราเข้าใจในสิ่งที่พวกเขาได้แสดงออกมามากน้อยเพียงใด ผู้เขียน เห็นว่า การทบทวนแนวคิดอัตลักษณ์จะเป็นประเด็นที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจ “พวกเขา” ทั้งยังสำคัญต่อ การทบทวนความเข้าใจที่ “พวกเรา” มีต่อพวกเขา อีกด้วย (กล้าทุกวัน, 2011)

5.2.2 พื้นที่สาธารณะกับการสร้างอัตลักษณ์

เมื่อเรากลับมาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ในสังคมไทย จะพบว่า “ถนน” ก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่วัยรุ่นใช้เพื่อ แสดงอัตลักษณ์ของตนเอง วัยรุ่นที่เรียกกันว่า “เด็กแว้น” จะรวมกลุ่มขับขี่มอเตอร์ไซด์เพื่ออวดลีลา ผาดโผนและประลอง ความเร็ว ด้วยสถานะที่เสมือนไม่มีตัวตนในโรงเรียน ในสังคม พวกเขาจึง เลือกลงพื้นที่นี้เพื่อสร้างการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนฝูง

พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่สำคัญในกระบวนการทางสังคมที่จะสร้าง รูปแบบรสนิยม เพราะมันเอื้อให้ วัยรุ่นแสดงภาพลักษณ์ของตนออกมาได้อย่าง ชัดเจน เช่น วัยรุ่นใช้ภาพลักษณ์ของตนในฐานะ องค์ประกอบที่แตกต่างเพื่อ ค้นพบและแสดงอัตลักษณ์ในเชิงพื้นที่ผ่านรูปแบบของการแสดงตัวตน (self- display) ปฏิบัติการเชิงการแสดงเหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงต่อกลุ่มเพื่อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้ชม ทั่วไป (public audience) ทั้งนี้ก็เพื่อความพึงพอใจและการ ตระหนักถึงตัวตน (self-recognition) ของพวกเขา ด้วยปฏิบัติการเหล่านี้ พวกเขาจึงทำให้สถานที่จับจ่ายซื้อของธรรมดาๆ กลายเป็นสนาม แห่งการ แสดงออกสาธารณะ พวกเขาจึงเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค เพราะพื้นที่เช่นนี้ ทำให้พวกเขา สามารถพิจารณารูปแบบรสนิยมของวัยรุ่นคนอื่นๆ และคอยสังเกต รูปแบบรสนิยมล่าสุดผ่านวัยรุ่นคน

อื่นๆ ดังนั้นปฏิบัติการสำคัญในการนิยาม ตัวตนในโลกทางสังคมของวัยรุ่นจึงไม่ใช่เพียงการถูกเห็น แต่รวมถึงการเห็นด้วย

5.3 วัยทำงาน

เป็นช่วงอายุที่พฤติกรรมถูกกำหนดด้วยเวลาและกำหนดการ มีระเบียบในชีวิตมากขึ้นและต้องการการยอมรับจากสังคม

5.3.1 พฤติกรรมของคนรุ่นใหม่

พฤติกรรมที่โดดเด่นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ -นี้ จะมีความคล่องตัวในด้าน เทคโนโลยี สามารถพึ่งพาตัวเองได้โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เนื่องจากกลุ่มคนรุ่นนี้ เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์ และเทคโนโลยีการสื่อสารไร้สาย ทั้งหมด ทำให้เป็นคนมั่นใจในการใช้ IT ในชีวิตประจำวัน ชอบมีสังคมรวมถึงความชื่นชอบในการแลกเปลี่ยน ความรู้และประสบการณ์ บางครั้งมีการศึกษาข้อมูลก่อนการตัดสินใจ โดยอาศัยการศึกษาข้อมูลที่ ได้มาจากบุคคลที่สามเป็น ส่วนมาก เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ นอกจากนี้กลุ่มคนรุ่นนี้ ยังพิถีพิถันในการเลือก อุปโภคบริโภค มีมาตรฐานสูง ชื่นชอบความสะดวกสบาย ต้องมีความรวดเร็ว ในเรื่องของการ ดำเนินการหรือการเดินทาง

5.3.2 ความหมายและองค์ประกอบของเมืองอัจฉริยะ

แนวคิดเมืองอัจฉริยะ ถูกกล่าวถึงครั้งแรกในปี.ศ. 2540 ในความหมาย ของ “เมืองเสมือนจริง” หรือ Virtual Cities ซึ่งเกิดขึ้นจากวิกฤติความเหลื่อมล้ำของประชาชน เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจของเมืองในประเทศตะวันตก รวมถึงความเหลื่อมล้ำ ในการเข้าถึงบริการพื้นฐานทาง เทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ บริการโทรคมนาคม แนวคิดเรื่องเมืองเสมือนจริงจึงถูก นำมาใช้ในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าว โดยอาศัย ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีอยู่ใน ขณะนั้น ได้แก่ ระบบการเชื่อมต่อแบบอินเทอร์เน็ต การริเริ่ม โครงข่ายโทรคมนาคมท้องถิ่นทำให้ สามารถพัฒนาชุมชนเสมือนจริงได้ (Anthopoulos, 2017)

เมืองอัจฉริยะ หรือ Smart City มีนักวิชาการ องค์กร/สถาบันทั้งในไทยและ ต่างประเทศได้ให้คำ นิยามและความหมายไว้ในหลายมิติ เช่นเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย และชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและ การใช้ ทรัพยากรของเมืองและประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของ

ภาค ธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนา เมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อย่างยั่งยืน (สำนักงานเมืองอัจฉริยะประเทศไทย, 2563)

องค์ประกอบของเมืองอัจฉริยะ

- 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) การคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นำมาซึ่งแนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดการน้ำ การดูแล สภาพอากาศ การจัดการของเสีย และการเฝ้าระวังภัยพิบัติตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของเมืองให้น่าอยู่ ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อการรักษา สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืนในเชิงกายภาพ
- 2) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะจะนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจและการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เมืองเกษตรอัจฉริยะ เมืองท่องเที่ยวอัจฉริยะ เป็นต้น ผลักดันให้เกิดการพัฒนา เศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่ ก่อให้เกิดรายได้กับประชาชน เป็นฐานการผลิตเชิงอุตสาหกรรมที่สร้างสรรค์ทั้งรายได้ในระยะสั้นและระยะยาว เป็นรากฐานของงบประมาณในการบริหารจัดการเมืองต่อไป
- 3) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะจะเป็นตัวอย่างการสร้างเมืองที่ใช้พลังงานสะอาดและสามารถบริหารจัดการด้านพลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสมดุล ระหว่างการผลิตและการใช้พลังงานในพื้นที่ เช่น มีการผลิต พลังงานหมุนเวียนจากแสงอาทิตย์ลม หรือขยะ มีการพัฒนาระบบการควบคุมการใช้พลังงานโดย โครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grid) มีการสร้างอาคารประหยัดพลังงานและส่งเสริมให้ประชาชนใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า เพื่อสร้างความมั่นคงทางพลังงานและลดการพึ่งพาพลังงานจากระบบโครงข่ายไฟฟ้าหลัก
- 4) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะจะส่งผลให้เกิดการบริหารจัดการเมืองโดยภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่ออำนวยความสะดวก แก่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ ก่อให้เกิด เสถียรภาพในการจัดสรรงบประมาณและการให้บริการสาธารณะ โดยมุ่งเน้น ความโปร่งใสและ การมีส่วนร่วม และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องผ่านการประยุกต์ใช้นวัตกรรมบริการ

- 5) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกโดยคำนึงถึงหลักอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ให้ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิต ที่ดี มีความปลอดภัย และมีความสุขในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดการสร้างชุมชนเมืองที่เข้มแข็ง ปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่สร้างสรรค์คุณภาพชีวิต
- 6) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะจะผลักดันให้เกิด การพัฒนาระบบจราจรและขนส่งอัจฉริยะทั้งสำหรับคนและสินค้า โดยเพิ่มประสิทธิภาพและ ความเชื่อมโยงของระบบขนส่งและการสัญจรที่หลากหลาย รวมถึง ระบบสื่อสารและการ แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัยและราคาถูกเพื่อก่อให้เกิดโอกาสทางเศรษฐกิจ ความเท่าเทียมทางสังคม เพิ่มความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทางและ ขนส่ง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 7) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) หมายถึง เมืองที่มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ทักษะ และ สิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเปิดกว้างสำหรับความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.4 วัยสูงอายุ

ต้องการความสนใจมากขึ้น และต้องการความปลอดภัยสูงมากเช่นเดียวกัน มีเวลาว่างมากและชอบใช้เวลาว่างในพื้นที่สาธารณะใกล้บ้าน ซึ่งมักเป็นการไปคนเดียว นั่งคนเดียวและกลับคนเดียว นอกจากนี้การใช้พื้นที่สาธารณะของผู้สูงวัยนี้ยังมีจุดหมายเพื่อ พบปะพูดคุยกับเพื่อนใหม่ๆ จาก การศึกษาพบว่า 2 ใน 3 ของผู้สูงวัยนี้มักใช้เวลาในสวนเพื่อดูคนที่ทำกิจกรรมอยู่ในสวนและพูดคุยกับผู้คน

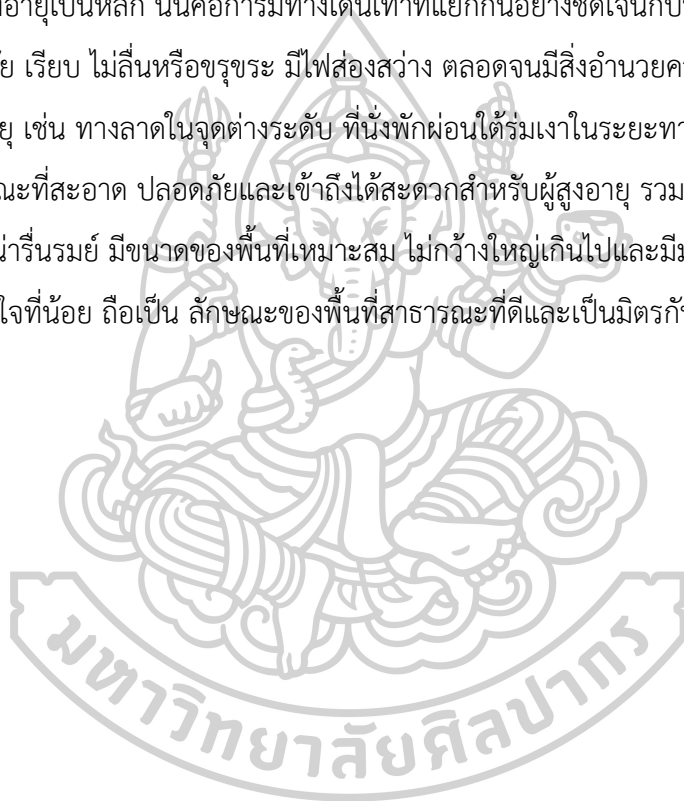
5.4.1 กิจกรรมนันทนาการเพื่อการส่งเสริมสุขภาวะของผู้สูงอายุ

กิจกรรมนันทนาการในผู้สูงอายุ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเฝ้าระวัง เต็มเต็มและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุ ลดความรู้สึกลด้อยค่าลงของตนเองและการแยกตนเองออกจากสังคม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับ สภาพร่างกาย จิตใจและอารมณ์ อันเป็นผลจากความชราที่เกิดขึ้น รวมทั้ง เป็นการบริหารจัดการเวลาว่างที่มีเพิ่มมากขึ้นหลังจากเกษียณอายุงาน ดังนั้นกิจกรรมนันทนาการจึงมี ความสำคัญในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้สูงอายุ ในการดูแล รักษาสุขภาพ สร้างความสุข ความรู้สึกล ่วงอคลาย ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน การพบปะและทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกว่ามี เป้าหมายและพึงพอใจในการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ โดยกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

สามารถแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กิจกรรมทางสังคม, กิจกรรมการออกกำลังกาย, กิจกรรมการท่องเที่ยว และกิจกรรมงาน อติเรก ซึ่งการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ นี้ จำเป็นต้องมีพื้นที่สาธารณะที่ เหมาะสมกับความต้องการและกิจกรรมที่เกิดขึ้น (นิลวิเศษ, 2562)

5.4.2 แนวความคิดเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะที่เอื้อประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ

องค์การอนามัยโลก (WHO, 2007) ได้กล่าวถึงลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่เป็นมิตรและเหมาะสมกับการใช้งานของ ผู้สูงอายุในหลายๆ ด้าน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งานของผู้สูงอายุเป็นหลัก นั่นคือการมีทางเดินเท้าที่แยกกันอย่างชัดเจนกับทางจักรยาน มีทางข้ามถนนที่ปลอดภัย เรียบ ไม่ลื่นหรือขรุขระ มีไฟส่องสว่าง ตลอดจนมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทางลาดในจุดต่างระดับ ที่นั่งพักผ่อนได้ร่มเงาในระยะทางที่ไม่ไกลจนไป มีห้องน้ำสาธารณะที่สะอาด ปลอดภัยและเข้าถึงได้สะดวกสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งมีสิ่งแวดล้อมที่สวยงามและ น่ารื่นรมย์ มีขนาดของพื้นที่เหมาะสม ไม่กว้างใหญ่เกินไปและมีมลภาวะรบกวนการพักผ่อนหย่อนใจที่น้อย ถือเป็น ลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ดีและเป็นมิตรกับผู้สูงอายุ

ปัจจัยที่มีผลต่อการ ใช้พื้นที่สาธารณะ	วัยเด็ก	วัยรุ่น	วัยทำงาน	วัยสูงอายุ
1. การเดินทางและ การเข้าถึง	ควรตั้งอยู่ในระยะเดิน เท้า อยู่ใกล้บ้าน มีการ เข้าถึง โดยสะดวก ไม่ควรมีต้องข้ามถนน กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ รัศมีการ เดินจากบ้าน 90-120 ม.	ควรอยู่ระยะทาง เดินเท้ารัศมี 500 เมตร จากพื้นที่ทำงาน โรงเรียน หรือ มหาวิทยาลัย ควรอยู่ ใกล้จุดอำนวยความสะดวก ในการ เดินทาง	ควรอยู่ระยะทาง เดินเท้ารัศมี 500 เมตร จากพื้นที่ทำงาน โรงเรียน หรือ มหาวิทยาลัย ควรอยู่ ใกล้จุดอำนวยความสะดวก ในการ เดินทาง	ควรมีระยะทาง 500 เมตร จากบ้าน และ ทุกๆ 4 หมู่บ้าน ควรมีสวนสาธารณะ สำหรับชุมชน 1 แห่ง
2. กิจกรรมที่เกิดขึ้น ภายใน	กิจกรรมที่ส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ และกระตุ้นการเรียนรู้ สำหรับเด็ก เช่น กระบะทราย สนาม เด็กเล่น หรือกิจกรรม รูปแบบกลุ่ม	ควรมีบริเวณที่เล่น กีฬา เช่น ตะกร้อ วอลเลย์ บอล มีพื้นที่สำหรับการ แสดงอัตลักษณ์ เช่น การเดินรถไฟเว่อ สเก็ตบอร์ด หรือ บอร์ดเกม	มีกิจกรรมให้บริการ ประชาชน จำนวนมาก เช่น ปิคนิค สวนดอกไม้ สระเล่นเรือ จักรยาน บึงตกปลา เล่นเดิน-วิ่ง ลานออกกำลังกาย	ใช้พื้นที่เพื่อนั่งพักผ่อน เดินเล่น ยืดเส้นยืดสาย ลานออกกำลังกายเบา ๆ การพักผ่อนแบบเปลือย เปลื้องกับสิ่งสวยงาม เช่น สวน ดอกไม้ ไม้ประดับ
3. ความปลอดภัย และความต้องการ	ต้องการการกำกับ และดูแล ต้องการความ ใส่ใจในความปลอดภัย สูง ควรเป็นพื้นที่เปิด เพื่อให้ผู้ปกครองสอด ส่องดูแลได้	ความต้องการต่างๆ ของวัยรุ่น ต้องมีรูปแบบ ของกิจกรรมที่สนใจ ดังนั้นเส้นทางการเชื่อม ต่อควรมีระยะทางที่ไม่ ไกล มีพื้นที่ที่ชัดเจน ปลอดภัยตอบสนองต่อ ความต้องการความ แปลกใหม่ไม่ซ้ำซาก	มียามความปลอดภัย ดูแลความปลอดภัย 24 ชั่วโมง มีเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล และประจำและกำหนด เวลาปิด-เปิด ที่แน่นอน	ควรมี การออกแบบ ที่มวล (Universal design) เพื่อ ทุกคน สามารถใช้ประโยชน์ได้ อย่างกว้างขวางเหมาะสม ต่อผู้สูงอายุ
4. ความน่าสนใจ ความดึงดูดใจ	ลาน กิจกรรม สนามเด็ก เล่น และเครื่อง เล่นสำหรับเด็กและ สภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมเพื่อเอื้อให้ เด็กสร้างความสนิท สนม	วัยรุ่นให้ความสำคัญ ต่อมิติทางสังคมของ สถานที่ ปัจจัยสำคัญ วัยรุ่นจะพิจารณาคือ การสร้างสรรค รูปแบบบรรณนิยม การมอง การถูกมอง	ความสนใจทางด้าน เทคโนโลยี หรือ การเป็น เมืองอัจฉริยะ Smart City เมืองที่ใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีและ นวัตกรรมที่ทันสมัยเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพของ การให้บริการ	กิจกรรมที่เน้นรวมกลุ่ม การพักผ่อนแบบ สบาย ๆ เป็นการออก กำลังกายเบา ๆ เช่น การวิ่งเล่น เดินเล่น ปูเสื่อนอนเล่น เป็นต้น

ตารางที่ 1 ตารางสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะของแต่ละช่วงวัย

6.สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่นำไปใช้ในพื้นที่ศึกษา

จากข้อมูลและแนวคิดที่ได้ศึกษามานั้นพบว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะ มีสาเหตุและปัจจัยต่างๆ ในหลากหลายด้านประกอบกัน จึงวางรากฐานโดยการคัดเลือกปัจจัยที่สำคัญต่อการออกแบบการวิจัยจากปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมภายในพื้นที่ศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล โดยข้อมูลที่ต้องการจะเก็บต้องครอบคลุมถึงปัจจัยต่างๆที่ต้องคำนึงในการออกแบบ

6.1 องค์ประกอบในการออกแบบ

องค์ประกอบในการออกแบบเป็นส่วนสำคัญที่ต้องทำการเก็บข้อมูล เนื่องจากจะทำให้ สามารถจำแนกพื้นที่ส่วนต่างๆภายในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปวิเคราะห์สาเหตุ ในการเกิดพฤติกรรมได้ โดยต้องทำการเก็บข้อมูลของ ต้นไม้ น้ำ พื้นที่นั่ง การเล่นระดับพื้น วัสดุปูพื้น แสงสว่าง ประติมากรรมใน

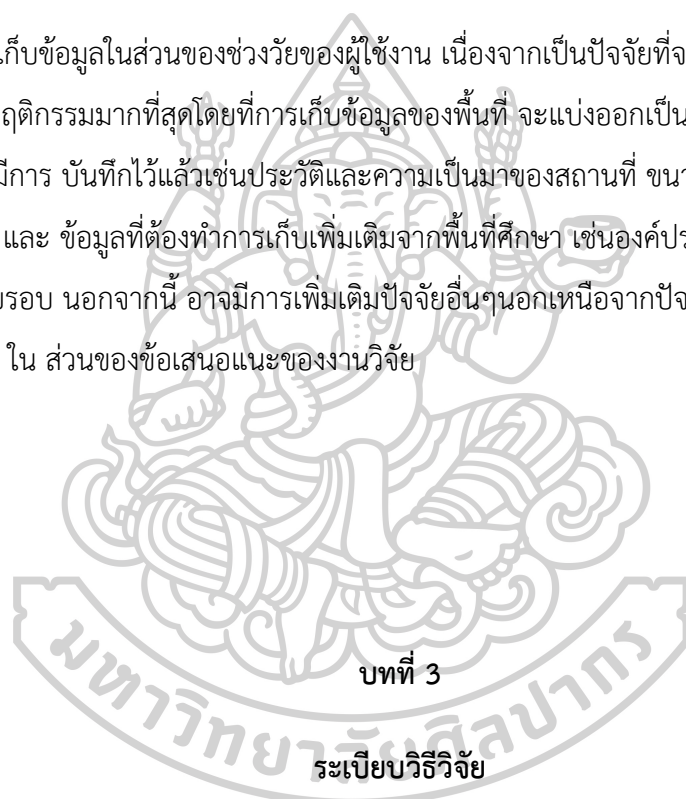
พื้นที่ เส้นทางคมนาคมในพื้นที่โล่ง ศักยภาพของพื้นที่ให้บริการ จุดให้ข้อมูล ข่าวสาร และความปลอดภัยภายในพื้นที่

6.2 พฤติกรรมและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา

โดยจะทำการเก็บข้อมูลในส่วนของผู้ใช้งานหลากหลายกลุ่ม ในการ ประกอบกิจกรรมต่างๆ ทั้งแบบ ผ่อนคลาย และแบบมีการเคลื่อนไหว

6.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกกิจกรรมนันทนาการ

โดยจะทำการเก็บข้อมูลในส่วนของช่วงวัยของผู้ใช้งาน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่จะส่งผลต่อ ความแตกต่างทางพฤติกรรมมากที่สุดโดยที่การเก็บข้อมูลของพื้นที่ จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือการค้นคว้า ข้อมูลทั่วไปที่มีการ บันทึกไว้แล้วเช่นประวัติและความเป็นมาของสถานที่ ขนาด ตำแหน่งที่ตั้ง และการให้บริการ และ ข้อมูลที่ต้องทำการเก็บเพิ่มเติมจากพื้นที่ศึกษา เช่นองค์ประกอบต่างๆในพื้นที่ และบริบทโดยรอบ นอกจากนี้ อาจมีการเพิ่มเติมปัจจัยอื่นนอกเหนือจากปัจจัยที่ศึกษาภายหลังทำการเก็บข้อมูล ใน ส่วนของข้อเสนอแนะของงานวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยศึกษาทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย และ ตัวแปรที่ต้องการศึกษาแล้วนั้น เพื่อให้เข้าใจถึงพื้นที่สาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการ หลากหลายทางวัย จึงนำมาสร้างกระบวนการ และวิธีการวิจัย เพื่อทำการศึกษาเชิงลึก ทางด้าน กายภาพ และพฤติกรรมของผู้ใช้ ซึ่งเป็นขั้นตอนในการหาคำตอบของปัญหาในการวิจัยนี้ โดยใน ส่วนของระเบียบวิธีวิจัยจะประกอบไปด้วย คำถามของงานวิจัย ตัวแปรของงานวิจัย กลุ่ม ตัวอย่าง วิธีที่ใช้ ในการวิจัย และหลักการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิซึ่งสามารถสรุปประเภทของข้อมูล ลักษณะของข้อมูล และแหล่งที่มาของข้อมูลสรุปได้ในตารางดังต่อไปนี้

ประเภทของข้อมูล	ลักษณะของข้อมูล	แหล่งที่มาของข้อมูล
ข้อมูลปฐมภูมิ	1. ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ศึกษา 1.1 ประวัติของพื้นที่ 1.2 ทำเลที่ตั้งของพื้นที่ 1.3 การเข้าถึงพื้นที่ 1.4 กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่	1. การจัดทำแผนที่ 2. การสำรวจภาคสนาม
	2. ความคิดเห็นของกลุ่มคนในพื้นที่ที่มีต่อการ ใช้พื้นที่สาธารณะ	1. การสัมภาษณ์ 2. การสำรวจภาคสนาม
	3. การสำรวจข้อมูลเชิงพฤติกรรม 3.1 วัยเด็ก น้อยกว่า 15 ปี 3.2 วัยรุ่น 15 – 25 ปี 3.3 วัยทำงาน 25 – 40 ปี 3.4 วัยชรา 40 – 60 ปี	1. การจัดทำแผนที่ 2. การสำรวจภาคสนาม 3. การสังเกตการณ์
ข้อมูลทุติยภูมิ	1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้พื้นที่ สาธารณะ 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบ สภาพแวดล้อม	เอกสาร งานวิจัย และข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง
	2. ลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมกับ ทุกช่วงวัย	สังเคราะห์จาก งานวิจัยและ ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ที่ เกี่ยวข้อง
	3. การใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา	สำนักผังเมืองกทม.

ตารางที่ 2 ตารางที่ใช้สรุปข้อมูลในการวิจัย

ในการทำวิจัยขึ้นนี้ต้องอาศัยการวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยข้อมูลปฐมภูมิในงานวิจัยได้แก่การลงพื้นที่สำรวจพื้นที่ศึกษา และการสังเกตการณ์เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพและกิจกรรมในพื้นที่ รวมทั้งสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อให้ครอบคลุมต่อคนทุกกลุ่มวัย ข้อมูลทุติยภูมิจะเป็นการศึกษางานเอกสาร ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมและใช้ในการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย แผนที่รวมทั้งการถ่ายภาพเพื่อนำไปใช้ในการประกอบในงานวิจัย

2.กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากในการศึกษาต้องการทราบข้อมูล ของกิจกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในบริเวณพื้นที่สาธารณะ จึงต้องเก็บข้อมูลของผู้ใช้ทั้งหมด โดยข้อมูลของผู้ใช้นั้นจะมี การแบ่งตามช่วงอายุ ตามหลักการของ นิลุบล คลองเวสสะ (คลองเวสสะ, 2554)โดยมีการเพิ่มมาอีกหนึ่งช่วงวัยเนื่องจากการเก็บข้อมูลช่วงวัยเด็กนั้นข้อมูลอาจไม่มีคุณภาพพอ โดยออกเป็น 5 ช่วงอายุ โดยจำแนกเป็น

กลุ่มตัวอย่างแบ่งโดยช่วงอายุ

อายุต่ำกว่า 15 ปี คือวัยเด็ก เป็นช่วงอายุที่ส่วนใหญ่จะไม่มาใช้งานพื้นที่โดยลำพัง

อายุ 15 - 25 ปี คือวัยรุ่น ลักษณะการใช้พื้นที่จะมีการรวมกลุ่มตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปและ กิจกรรมจะเน้นการพบปะพูดคุย

อายุ 25 - 40 ปี คือวัยทำงาน อาจมีการเข้ามาใช้พื้นที่รวมกลุ่มและกิจกรรมจะเน้นไปทางการ พักผ่อน หรือทำงาน

อายุ 40 - 60 ปี คือวัยสูงอายุ อาจมีการเข้ามาใช้พื้นที่ตามลำพังและกิจกรรมจะเน้นไปทางการ พักผ่อน และการออกกำลังกาย

อายุ 60 ปีขึ้นไป คือวัยชรา มักเป็นการใช้พื้นที่ตามลำพังและกิจกรรมเน้นทางการพักผ่อน หรือการออกกำลังกายเบาๆ

3.วิธีที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การเก็บข้อมูลของพื้นที่ศึกษา

3.1.1 กายภาพ สามารถแบ่งวิธีการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนคือ

- การค้นคว้าจากเอกสารที่ได้มีการบันทึกไว้แล้ว ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูล เกี่ยวกับความเป็นมาของพื้นที่ ขนาด ตำแหน่งที่ตั้ง
- การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการลงสำรวจสภาพบริบทโดยรอบ และ องค์กรประกอบต่างๆภายในพื้นที่ การเข้าถึง และเอกลักษณ์ต่างๆภายในพื้นที่

3.1.2 พฤติกรรม ต้องทำการเก็บข้อมูล 2 ส่วน คือ

- ใช้การสังเกตการณ์เบื้องต้น เพื่อสังเกตความแตกต่างทั้งในเชิงพฤติกรรม และ กายภาพ เพื่อแบ่งช่วงเวลาที่ต้องทำการเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรม โดยสามารถแบ่งได้เป็น 8 ช่วงเวลา คือ

04.00 – 07.00 น. เป็นช่วงก่อนเวลาทำงาน

07.00 - 10.00 น. เป็นช่วงเวลาเช้างาน

10.00 - 13.00 น. เป็นช่วงกลางวัน

13.00 - 16.00 น. เป็นช่วงเวลาเลิกงาน / เลิกเรียน

16.00 - 19.00 น. เป็นช่วงเย็นถึงหัวค่ำ

19.00 - 22.00 น. เป็นช่วงหัวค่ำถึงดึก

22.00 – 01.00 น. เป็นช่วงดึกถึงกลางคืน

01.00 - 04.00 น. เป็นกลางคืนถึงเช้า

การเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรม ใช้วิธีการลงพื้นที่ศึกษาตามช่วงเวลาที่ที่มีการใช้งานมากที่สุด และ บันทึกภาพลักษณะพฤติกรรมในพื้นที่ และนำมาทำแผนผังเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณผู้ใช้ในช่วงวัย และกิจกรรมต่างๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน ของวันที่ได้ทำการแบ่งไว้ โดยที่ข้อมูลที่จะปรากฏในแผนผังประกอบด้วย ตำแหน่งของผู้ใช้งาน ช่วงวัย และลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้น

3.2 การสัมภาษณ์

เพื่อสอบถามประเด็นคำถามเพิ่มเติม ที่ไม่สามารถหาคำตอบได้จากการเก็บข้อมูล และ เพื่อสอบถามทัศนคติ และความรู้สึกของผู้ใช้งานจริง โดยทำการเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่เข้ามาใช้ งานพื้นที่ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และอยู่ในช่วงวัยที่แตกต่างกัน โดยเลือกสัมภาษณ์เฉพาะบุคคล ทำการสัมภาษณ์ได้จาก 5 ช่วงอายุ คือ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ และวัยชรา และเลือกจากผู้ที

ประกอบกิจกรรมที่มีลักษณะเป็น กิจวัตร เช่น ออกกำลังกาย เพื่อทราบทัศนคติ และความต้องการในการใช้พื้นที่ส่วนต่างๆ ของลาน สาธารณะ โดยคำถามจะประกอบไปด้วย

3.2.1 คำถามด้านพฤติกรรมของผู้ใช้

- วัน ช่วงเวลา และระยะเวลาในการใช้งานแต่ละครั้ง
- พื้นที่ที่ผู้ใช้งานมักเลือกใช้ และกิจกรรมที่มักจะทำในพื้นที่

3.2.2 คำถามด้านทัศนคติต่อพื้นที่

- สิ่งที่ใช้จะคำนึงถึงเป็นสิ่งแรกหากกล่าวถึงพื้นที่สาธารณะในพื้นที่
- เหตุผลในการเลือกใช้พื้นที่
- ความพึงพอใจและข้อเสนอแนะ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสำรวจทางกายภาพและการใช้งาน

แบบสำรวจลักษณะทางกายภาพและการใช้งานของพื้นที่ในเขตพื้นที่ศึกษาเป้าหมายที่ได้จากการจำแนกรูปแบบพื้นที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงแนวคิดหลักการ รวมไปถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้เป็นองค์ความรู้ในการวิจัย เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ที่จะนำไปสู่การสรุปผลในลำดับต่อไป ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามกลุ่มคนที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ศึกษา
2. กล้องถ่ายภาพ
3. แผนที่ของพื้นที่ศึกษาใช้ในการสำรวจพฤติกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อศึกษาความต้องการในกิจกรรมต่างๆที่ เกิดขึ้นบนพื้นที่ เพื่ออภิปรายและหาคำตอบของการวิจัย และเกิดเป็นข้อเสนอแนะใน การออกแบบพื้นที่ลานสาธารณะต่อไป

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม

ข้อมูลทางกายภาพ จำนวน ลักษณะของ ผู้ใช้งาน และกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยวิเคราะห์จากฝั่งกิจกรรมที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม สำรวจพฤติกรรม และสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย โดยหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์สามารถแบ่งได้ดังนี้

4.1.1 ปัจจัยกายภาพ

1. ปัจจัยด้านที่ตั้งและการเข้าถึง
2. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะ
3. ปัจจัยด้านความสะดวกสบาย

4.1.2 ปัจจัยด้านการใช้งาน

1. กิจกรรมที่เกิดขึ้น
2. พื้นที่ค้าขาย
3. การแบ่งสัดส่วนพื้นที่

โดยจะทำการแบ่งเก็บข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นสองส่วนเพื่อหาความสอดคล้องระหว่างปัจจัยทางกายภาพและพฤติกรรมแต่ละช่วงวัย

1. ปัจจัยทางกายภาพที่สำคัญที่สอดคล้องกับปัจจัยการเกิดพื้นที่สาธารณะในพื้นที่ และทำการให้คะแนนลำดับความเหมาะสมตามแต่ละช่วงวัยทำโดยตัวผู้วิจัยเอง
2. ทำการสำรวจภาคสนาม และบันทึกพื้นที่ลงในแผนที่ตามกิจกรรมและช่วงเวลาต่างๆของกลุ่มผู้คนหลากหลายทางวัย

โดยเกณฑ์การให้คะแนนจะมีให้ตามความเหมาะสมของแต่ละช่วงวัยกับสถานที่นั้นๆโดยแจกแจงไปในแต่ละปัจจัย (มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1) ดังนี้

1. คะแนน 1: คะแนนแสดงว่าพื้นที่สาธารณะที่ถูกประเมินถือว่าไม่น่าพอใจหรือควรปรับปรุงด้านที่ผิดปกติดตามเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน อาจมีข้อเสียหลายประการเช่นการเข้าถึงที่ไม่สะดวก ความปลอดภัยมีปัญหา สภาพแวดล้อมไม่ดี หรือการมีความหลากหลายในการใช้พื้นที่ไม่เพียงพอ

2. คะแนน 2: คะแนนแสดงว่าพื้นที่สาธารณะที่ถูกประเมินอาจมีคุณค่าบางอย่าง แต่โดยรวมแล้วยังมีข้อบกพร่องตามเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน อาจมีข้อเสียบ้างในเรื่องการเข้าถึง ปัญหาความปลอดภัย สภาพแวดล้อมหรือความหลากหลายในการใช้พื้นที่ไม่เพียงพอ
3. คะแนน 3: คะแนนแสดงว่าพื้นที่สาธารณะที่ถูกประเมินถือว่ายอมรับได้และตอบสนองตามเกณฑ์การประเมินบางอย่าง อาจมีความแข็งแกร่งบางส่วน แต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้หรือประโยชน์สูงสุดได้อย่างเต็มที่
4. คะแนน 4: คะแนนแสดงว่าพื้นที่สาธารณะที่ถูกประเมินถือว่าดีหรือดีมากตามเกณฑ์การประเมิน แต่ยังมีข้อบกพร่องเล็กน้อยที่ต้องปรับปรุง เช่นการเข้าถึงที่สะดวก ความปลอดภัย สภาพแวดล้อมหรือความหลากหลายในการใช้พื้นที่
5. คะแนน 5: คะแนนแสดงว่าพื้นที่สาธารณะที่ถูกประเมินถือว่าดีเยี่ยมหรือยอดเยี่ยมตามเกณฑ์การประเมิน ตอบสนองความต้องการและคาดหวังของผู้ใช้และตรงตามศักยภาพในทุกด้าน เป็นพื้นที่สาธารณะที่มีการออกแบบด้วยคุณภาพสูง มีประสิทธิภาพ และมีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการใช้งานและการพัฒนาต่อไป

4.2 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการสัมภาษณ์

จะนำมาใช้ในการอธิบายความต้องการ และ ปัจจัยที่ควรมีการเพิ่มเติมในรูปแบบของข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ปัญหาในการออกแบบ ให้รองรับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่ออภิปรายผลและมุ่งหาคำตอบของการวิจัย เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาเสนอแนะเป็นแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของความหลากหลายทางวัยโดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งได้ดังต่อไปนี้

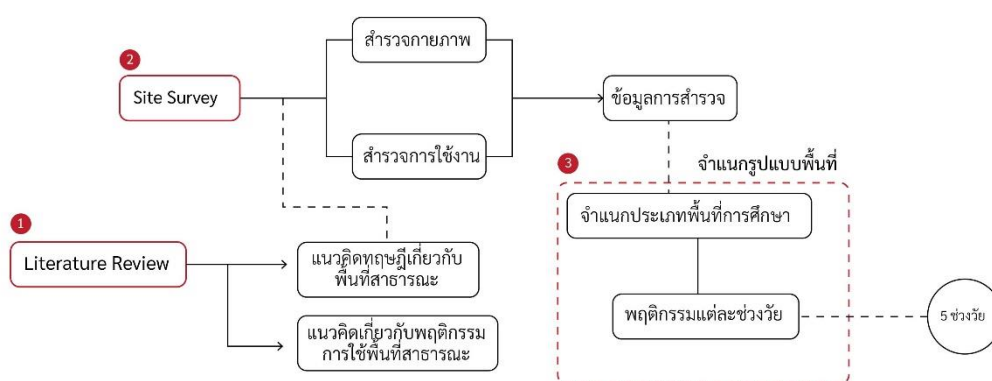
วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี เพื่อจัดทำเป็นเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย

ปัจจัยด้านการใช้งาน

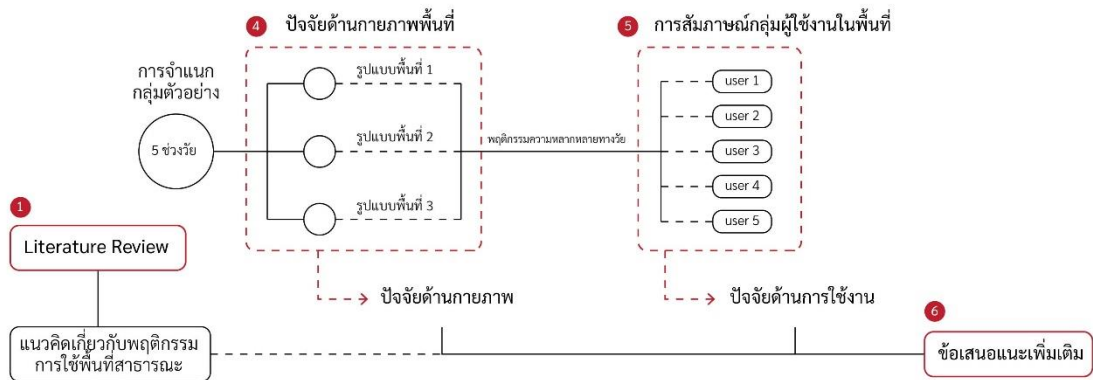
1. กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่
 - a. กิจกรรมแบบนันทนาการกระฉับกระเฉง (Active Recreation)
 - b. กิจกรรมแบบนันทนาการแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation)

- c. กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากสถานที่
2. ปัจจัยด้านความต้องการของพื้นที่
 - a. ความต้องการด้านการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ
 - b. กิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ
 3. ปัจจัยด้านพื้นที่เชิงสังคมของแต่ละช่วงวัย
 4. ปริมาณผู้ใช้งานจากการสำรวจและกิจกรรมที่ทำในพื้นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ได้มาจากแบบสอบถามกลุ่มคนแต่ละช่วงวัยในแต่ละพื้นที่ เพื่อที่จะนำไปส่งเสริมความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ทางกายภาพและพฤติกรรม และการสำรวจภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม สำรวจพฤติกรรม และสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนในพื้นที่ที่มีต่อการใช้พื้นที่สาธารณะ ควบคู่กับเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของความหลากหลายทางวัยจากแนวคิดและทฤษฎี เพื่อหาความสัมพันธ์ของพฤติกรรม การใช้พื้นที่สาธารณะบริเวณสามเสนและเขตดุสิต และนำไปสู่การนำผลการศึกษาเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของความหลากหลายทางวัย

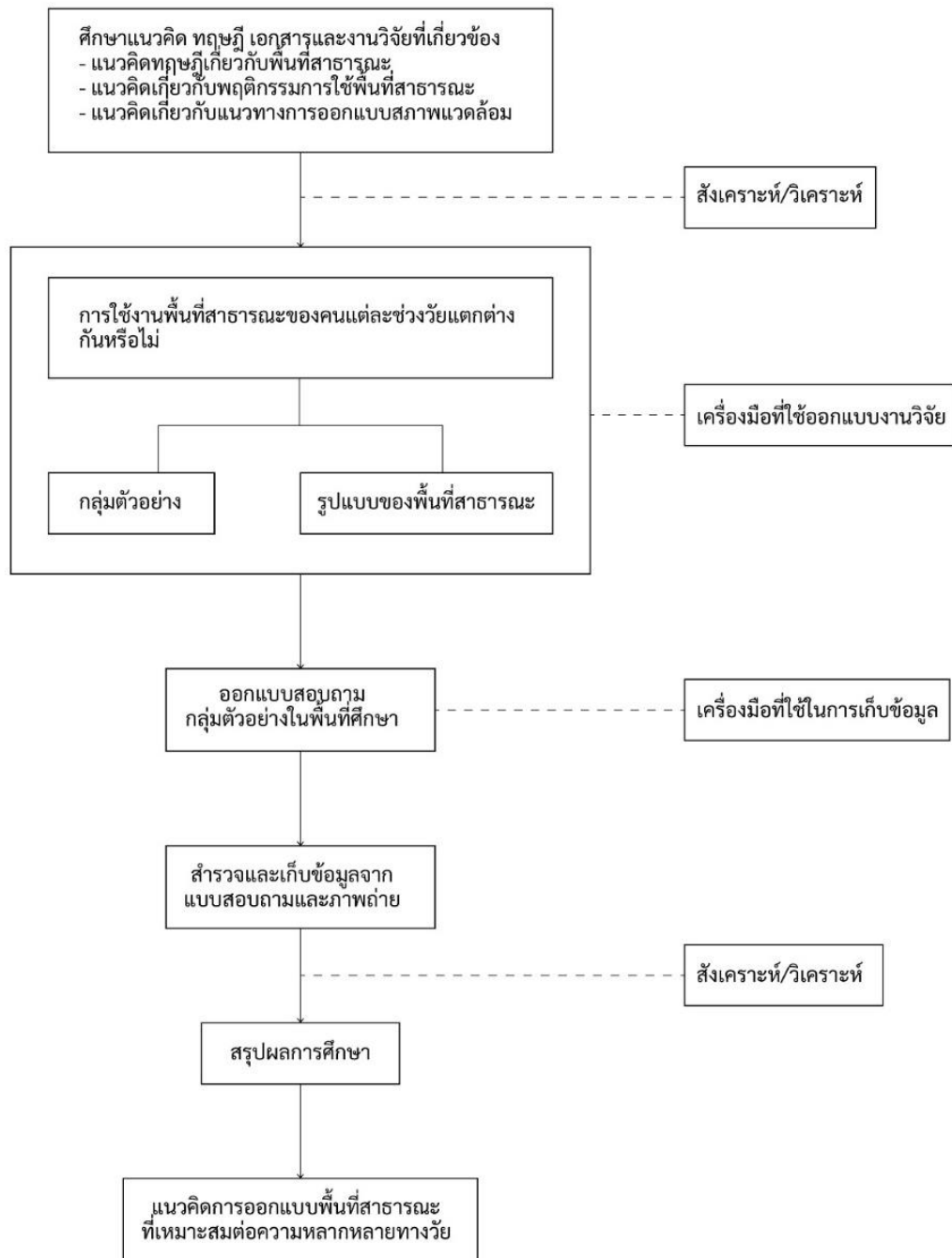
ภาพที่ 8 กระบวนการวิเคราะห์วิธีการวิจัย : จำแนกรูปแบบพื้นที่

ภาพที่ 9 กระบวนการวิเคราะห์วิธีการวิจัย : สังเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและสรุปผล

5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

- 5.1 ข้อสรุปจากการวิจัยได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น และนำมาสรุปประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องของพื้นที่ โดยแจกแจงเป็นข้อๆ ตามปัจจัยที่กล่าวข้างต้น เพื่อเสนอแนะวิธีการแก้ไขและปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ
- 5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่พบภายในพื้นที่สาธารณะ โดยต้องมีความสอดคล้องกับกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นด้วย

ภาพที่ 10 สรุปขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 4

ข้อมูลของพื้นที่ศึกษา

ในการวิจัยนี้ จะต้องมีการศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่มีผลต่อลักษณะพื้นที่ ลักษณะกิจกรรม และ พฤติกรรมของผู้ใช้ เช่นประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ขอบเขต ช่วงเวลาการให้บริการ ข้อมูลทั่วไปเหล่านี้จะช่วยให้ทราบถึงสาเหตุการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์กับบริบทของพื้นที่ศึกษาได้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ความเป็นมาของสถานที่บริเวณดุสิต สามเสน (สำนักงานเขตดุสิต, 2564)

ที่ว่าการอำเภอดุสิตเดิมเป็นเขตดุสิตในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการปรับปรุงมณฑลให้ทันสมัยมากขึ้น โดยกรุงเทพฯ ณ สมัยนั้น แบ่งออกเป็นเขต เขตดุสิต ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2457 โดยเป็นหนึ่งในแปดเขตชั้นใน โดยมีหลวงพระบางดุสิตเป็นเจ้าแขวงคนแรกในปี พ.ศ. 2460 พ.ศ. 2481 โดยมีเขตบางซื่อซึ่งเป็นเขตรอบนอกด้านเหนือถูกยุบรวมเป็นแขวงเดียว ดุสิตและเนื่องจากจำนวนประชากรและพื้นที่ของเขตมีมาก ดังนั้นกระทรวงมหาดไทยจึงแยกแขวงสามเสนในแขวงมักกะสัน และแขวงทุ่งพญาไท แขวงถนนเพชรบุรีและแขวงถนนพญาไทรวมกับพื้นที่บางส่วนในเขตบางกะปิ ตั้งเขตพญาไทเมื่อ พ.ศ. 2509

ต่อมาได้รวมกรุงธนบุรีและพระนคร เป็นเมืองหลวงของกรุงธนบุรี คือ กรุงเทพมหานคร ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งภูมิภาคออกเป็นเขตและกิ่งอำเภอ แทนที่จะเป็นเขตและกิ่งอำเภอ ต่อมาในเขตดุสิตมีประชากรเพิ่มขึ้นและมีพื้นที่มากด้วย ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถดูแลได้ทั่วถึงและรวดเร็วจึงได้จัดตั้งสำนักเขตดุสิต ย่อย 1 ชั้นในกรุงเทพมหานครเพื่อรับผิดชอบ แห่งเขตบางซื่อ เมื่อปี พ.ศ. 2532 เทศบาลนครกรุงเทพฯ เชื่อว่าสำนักงานเขตดุสิตเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ มีประชากร 5 ถึง 6 แสนคน และแนะนำให้แบ่งเป็นพื้นที่เพิ่มขึ้น กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 ให้แยกแขวงบางซื่อออกจากแขวงดุสิต จัดตั้งเป็นสำนักงานเขตบางซื่ออีกเขตหนึ่ง

ปัจจุบัน สำนักงานเขตดุสิตเป็น 1 ใน 50 สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร และเป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่การปกครองแบ่งเป็น 5 แขวง อยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพ กลางสภาพพื้นที่ประกอบไปด้วยแหล่งการค้า แหล่งที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก เขตทหาร แหล่งท่องเที่ยว เชียง

ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่ตั้งรัฐสภา กระทรวงต่าง ๆ และพระราชวัง จึงทำให้เขตนี้มีลักษณะราวกับว่าเป็นเขตการปกครองส่วนกลางของประเทศไทย

1.2 ขนาดและตำแหน่งที่ตั้ง

สำนักงานเขตดุสิต ตั้งอยู่เลขที่ 317 ถนนสุขุมวิทริมคลองเปรมประชากร แขวงดุสิตมีพื้นที่ขนาด 10.6 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นที่ที่ศึกษาอยู่ในบริเวณแขวงวชิรพยาบาลและแขวงดุสิต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ เขตบางซื่อ คลองบางซื่อและคลองเปรมประชากร มีคลองบางซื่อเป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตปทุมวัน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตพระนคร มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต

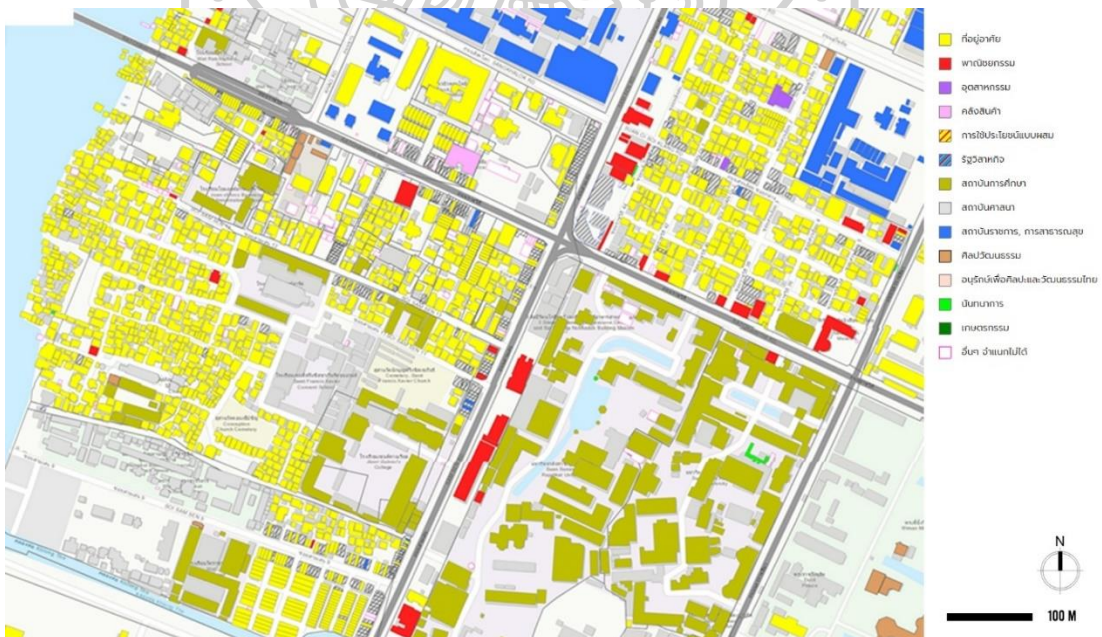
ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตพญาไทและเขตราชเทวี มีทางรถไฟสายเหนือเป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตบางพลัด มีแนวกิ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขต

1.3 พื้นที่ที่ศึกษา

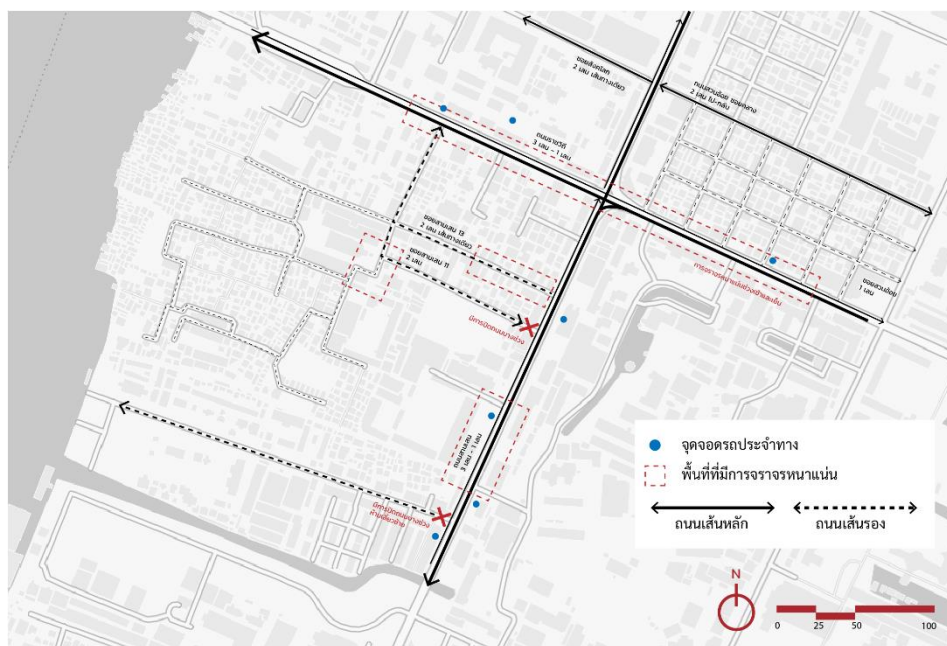
แขวงดุสิต พื้นที่ 2.2 ตารางกิโลเมตร

แขวงวชิรพยาบาล พื้นที่ 1.0 ตารางกิโลเมตร

ภาพที่ 11 แผนที่แสดงตำแหน่งและการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษาโดยรวม

ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ระบบแจ้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน/เปลี่ยนแปลง (พมร.๑) สำนักงานวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร CPUDD

ภาพที่ 12 แผนที่แสดงถนนและการเข้าถึงภายในพื้นที่ศึกษา

ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ ArcGIS จาก Esri Thailand ระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงแผนที่ จากประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัท อีเอสอาร์ไอ (ประเทศไทย) จำกัด

2. การวิเคราะห์ลักษณะของพื้นที่สาธารณะ

2.1 ลักษณะของพื้นที่สาธารณะ

ทำเลที่ตั้งของพื้นที่ศึกษานั้นต่อรับความหลากหลายทางวัย เนื่องจากพื้นที่ถนนสามเสนตัดผ่านอยู่ในบริเวณแขวงดุสิตและ แขวงวชิรพยาบาล ที่เป็นย่านการศึกษาที่มีโรงเรียนเด็กเล็ก โรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา รวมถึง การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และยังเป็นย่านประวัติศาสตร์ และยังสามารถเดินทางเข้าถึงพื้นที่ได้ง่ายและสามารถเดินทางได้หลายวิธี เช่น การเดินเท้า การปั่นจักรยาน รถยนต์ส่วนบุคคล รถโดยสารประจำทาง เป็นต้น

ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ศึกษานั้น มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรม ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ เนื่องจากโอบล้อมไปด้วยสถานศึกษาทั้งยังผสมผสานกับประวัติศาสตร์ในพื้นที่ ซึ่งมีความเหมาะสมกับการวิจัยพฤติกรรมความหลากหลายทางวัย

2.2 ข้อมูลเชิงกายภาพของพื้นที่ที่ได้จากการสำรวจ

จากการศึกษาหลักการต่างๆ ที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมของผู้ใช้งาน เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างกายภาพของพื้นที่และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่สาธารณะ โดยมี 3 ปัจจัยเป็นหลัก

1. บริบทโดยรอบ
2. ถนนและการเข้าถึง
3. ลักษณะทางกายภาพ

3. การวิเคราะห์พื้นที่สาธารณะ

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางวัยและปัจจัยต่างๆในพื้นที่สาธารณะ จนได้เกณฑ์การพิจารณาที่นำมาใช้ประยุกต์เพื่อใช้ในการคัดเลือกพื้นที่ศึกษา เกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ศึกษา พิจารณาจากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางวัย และพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำมาใช้สรุปความเป็นไปได้ของลักษณะพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับ ความต้องการของผู้คนที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ศึกษา ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้มีการพิจารณาเลือกพื้นที่กรณีศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของพื้นที่สาธารณะ
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะ
3. กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่สาธารณะ

โดยการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาจะนำเกณฑ์ข้างต้นมาใช้ในการพิจารณา โดยคัดเลือกพื้นที่ศึกษาจากพื้นที่ที่แต่ละกลุ่มเป้าหมายใช้งาน รวมทั้งมีลักษณะการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน ที่เป็นพื้นที่ สาธารณะ ภายนอกอาคาร ภายในอาคาร และพื้นที่คาบเกี่ยว โดยศึกษาถึงประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมา ในข้างต้น เพื่อให้ทราบถึงพื้นที่สาธารณะนั้นส่งผลต่อลักษณะของพื้นที่สาธารณะ รวมทั้งเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรม ทัศนคติและความต้องการที่มีต่อการใช้พื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมต่อความหลากหลายทางวัย

3.1 พื้นที่สาธารณะบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13

ภาพที่ 13 แผนที่แสดงตำแหน่งของพื้นที่ศึกษาบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13

ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ ArcGIS จาก Esri Thailand ระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงแผนที่ จากประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัท อีเอสอาร์ไอ (ประเทศไทย) จำกัด

3.1.1 ลักษณะของพื้นที่ศึกษา

3.1.1.1 ด้านที่ตั้ง

ด้านที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาตอบรับกับความพฤติกรรมของกลุ่มหลากหลายกลุ่ม เนื่องจาก พื้นที่บริเวณซอย 11 และ 13 ตั้งอยู่ในย่านชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวมกลุ่มเด็กเล็กและกลุ่มคนวัยสูงอายุหรือวัยทำงานที่คอยรับส่งลูก ทั้งยังมี สถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งรวม วัยรุ่น พื้นที่ที่มีการเข้าถึงได้หลากหลายจากระบบการเดินทาง เช่น การเดินเท้า การปั่นจักรยาน รถยนต์ส่วนบุคคล รวมถึงรถโดยสารประจำทาง

ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาเหมาะสมกับความหลากหลายทางวัย เนื่องจากพื้นที่มีการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยเด็กและวัยรุ่นตลอดเวลา ทั้งยังเป็นพื้นที่แหล่งรวมประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนชาวคริสต์ รวมถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมและตึกแถว ด้านการเข้าถึงสามารถเข้าถึงได้ง่าย แต่ก็ยังมีการจราจรติดขัดเป็นช่วงๆเนื่องจากมีผู้ปกครองคอยรับส่งนักเรียน ซึ่งถนนบริเวณซอยสามเสน 11 และ 13 ไม่ได้มีขนาดที่กว้างขวางรองรับจำนวนรถยนต์รวมถึงเส้นถนนราชวิถีซึ่งเป็นเส้นสำคัญในการเชื่อมต่อพื้นที่ฝั่งธนบุรีและฝั่งกรุงเทพฯ

ซึ่งส่งผลให้ถนนเส้นนี้มีการจราจรติดขัดช่วงเช้าและเย็นส่งผลให้พื้นที่บริเวณนี้มีการจราจรติดขัดตามไปด้วย

3.1.1.2 ด้านกายภาพ

ด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษามีความเหมาะสมและดึงดูดกลุ่มเด็กและวัยรุ่น เนื่องจาก พื้นที่คาบเกี่ยวภายในอาคารของพื้นที่บริเวณซอยสามเสน 11 และซอยสามเสน 13 มีการออกแบบให้มีที่นั่งพักผ่อนภายในพื้นที่ตัวกลุ่มอาคารอย่างทั่วถึง ทางด้านกายภาพของที่ว่างภายในตึกแถวและอาคารมีความดึงดูดให้ผู้คนอยากเข้ามาใช้งานและร่วมสมัย เช่น การมีที่นั่งนั่งพัก หรือใช้เป็นพื้นที่อ่านหนังสือ มีการใช้งานหนักๆ ช่วงเย็นถึงหัวค่ำ จึงส่งเสริมให้เกิดความมีชีวิตชีวาขึ้นภายในพื้นที่

อาคารส่วนใหญ่ในพื้นที่ภายในพื้นที่นั้น เป็นการประกอบกิจการเพื่อตอบสนองกับความต้องการของนักเรียน นักศึกษา การใช้ประโยชน์ของอาคารส่วนใหญ่ในบริเวณซอยสามเสน 13 มีการใช้อาคารเป็นหอพักของนักเรียนมัธยมหรือมหาวิทยาลัย อาคารที่ตั้งอยู่ริมถนนส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมร้านค้าประเภทต่าง ๆ ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายของเล่น ร้านหนังสือหรือร้านขายของที่ระลึก

ส่วนด้านการใช้ประโยชน์ของอาคารนั้นเป็นรูปแบบที่อยู่อาศัยแทบทั้งหมดโดยเป็นลักษณะบ้านเรือนเก่าแบ่งเป็นห้องเช่า อาคารเก่าในพื้นที่ที่มีการเปิดพื้นที่เป็นร้านต่าง ๆ เช่น ร้านกาแฟ ร้านอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้แล้วยังมีอาคารบางส่วนที่มีการทำกิจการประเภททั่วไปที่เหมาะสมกับพื้นที่เขตโรงเรียนและชุมชน เช่น ร้านตัดผม ร้านปริ้นท์ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ทางกายภาพพบว่าพื้นที่ศึกษาบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13 มีการใช้งานพื้นที่สาธารณะรูปแบบคล้ายคลึงกับ สวนถนน (Street Park) ในรูปแบบสวนไหล่ทาง (Linear Park) แล้วยังมีพื้นที่ภายในโรงเรียนทำหน้าที่แทน สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน หรือ สวนใกล้บ้าน (Pocket Park) สำหรับเด็กเล็กไว้ใช้งานอีกด้วย

ภาพที่ 14

ศึกษาที่ 1: พื้นที่สาธารณะจุดตัดของถนนบริเวณ ซอยสามเสน 11
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

พื้นที่

ภาพที่ 15 พื้นที่ศึกษาที่ 1: พื้นที่สาธารณะถนนบริเวณ ซอยสามเสน 13 แสดงให้เห็นการใช้ประโยชน์
พื้นที่ประเภทหอพักอาศัย

(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

3.1.2 ปัจจัยการเกิดพื้นที่สาธารณะ

3.1.2.1 การเดินทางและการเข้าถึง

ขอบเขตการให้ใช้งานบริเวณของพื้นที่ซอยสามเสน 11 และสามเสน 13 มีระยะการเข้าถึงที่เหมาะสมกับ กลุ่มคนวัยรุ่น และวัยทำงานเนื่องจากมีระยะเดินเท้าประมาณ 5-10 นาทีจากจุดบริการรถขนส่งสาธารณะ จึงทำให้สะดวกต่อการเข้าถึง พร้อมทั้งยังมีการใช้งานตลอดทั้งช่วงเช้าและเย็น ทำให้เกิดบริบทแวดล้อมที่เป็นที่นิยมกันของกลุ่มคนรุ่นใหม่ จึงส่งผลให้พื้นที่ซอยสามเสน 11 และ 13 เป็นพื้นที่รับส่งของผู้ปกครองและยังเป็นพื้นที่จุดตัดที่เป็นพื้นที่สาธารณะของหลากหลายกลุ่มวัย

3.1.2.2 ความสะดวกสบาย

พื้นที่ศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับกลุ่มคนรุ่นใหม่ เนื่องจากพื้นที่ข้างทางมีกิจกรรมเกิดขึ้นตลอดทั่วทั้งถนน จึงมีการอำนวยความสะดวกด้วยการกางเต็นท์ผ้าใบกันแดด เพื่อป้องกันแสงแดดและฝนก่อให้เกิดความร่มรื่น รวมไปถึงการใช้งานพื้นที่ที่เหมาะสมแก่กลุ่มวัยรุ่น และเด็กภายในพื้นที่ร้านค้า เพื่อให้ผู้คนได้เข้ามาใช้งานสามารถนั่งพักและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกสบาย

ภาพที่ 16 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงร่มเงาและร้านค้า

ภาพที่ 17 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงรูปแบบร้านและกิจกรรม ที่ใช้รวมตัวกลุ่มนักเรียน

(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

3.1.2.3 ภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะ

ซอยสามเสน 11 และ 13 ในอดีตมีสังคมในลักษณะที่เป็นสังคมที่พึ่งพาอาศัยกัน มีความร่วมมือในการทำกิจกรรมระหว่างกัน มีความเป็นอยู่อย่างราบรื่น โดยเป็นไปอย่างเรียบง่าย และดำรงเอกลักษณ์การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นพื้นที่ชุมชนคริสเตียนที่มาตั้งรกรากกว่า 400 ปี

และทั้งยังเป็นพื้นที่โรงเรียนทำให้เศรษฐกิจภายในอาณาบริเวณนี้ขึ้นอยู่กับ นักเรียนนักศึกษา และผู้ประกอบการ ซึ่งคนที่เข้ามาในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นคนในพื้นที่ การใช้งานในพื้นที่บริเวณ ซอย 13 นั้นใช้งานเป็นที่แวะจอดรถรับนักเรียน ทำให้มีการจราจรติดขัดค่อนข้างสูงใน บริเวณช่วงเช้าทำให้บางพื้นที่ในชุมชนมีการใช้งานเป็นจุดจอดรถชั่วคราวโดยมีผู้คนในชุมชน คอยกำกับดูแล การพบปะของผู้คนจึงมีวัตถุประสงค์ในการแวะเวียนเข้าในระยะเวลาอันสั้น แต่ในขณะที่บริเวณในพื้นที่บริเวณซอยสามเสน 13 เป็นเขตบริเวณโรงเรียนซึ่งมีเด็กโรงเรียน อนุบาลหลายแห่งและยังเป็นเส้นทางไปโรงเรียนสตรีล้วนทั้งยังมีคนในชุมชนคอยดูแล ตลอดเวลาทำให้เหมาะสมกับเด็กเล็ก จึงทำให้ลักษณะทางสังคมที่เปลี่ยนไปจากเดิมเพราะ คนภายนอกที่เข้ามาใช้งานเพิ่มมากขึ้นภาพลักษณ์ของพื้นที่ศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กวัยเล็ก นั้นเริ่มหายไป พื้นที่ถนน ที่สะท้อนในบทบาทของพื้นที่สาธารณะนั้น มีกลิ่นอายของ วัฒนธรรมคริสเตียนที่ผสมผสานกับธุรกิจร่วมสมัย รวมถึงบริบทรอบข้างที่เป็นที่นิยม จึง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของพื้นที่ดูทันสมัยตลอดเวลาจากปัจจัยการเกิดพื้นที่สาธารณะนั้น จะ เห็นได้ว่าพื้นที่บนถนนนั้นเป็นที่นิยมของกลุ่มเด็กและวัยรุ่น เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ ตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มคนรุ่นใหม่ อาทิเช่นตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ที่เข้าถึงง่าย การเชื่อมต่อสู่พื้นที่อื่น อีกทั้งภาพลักษณ์ของพื้นที่ดูทันสมัยและกิจกรรมที่หลากหลาย

ภาพที่ 18 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของพื้นที่ (สามเสนซอย 11)

ภาพที่ 19 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของพื้นที่ (สามเสนซอย 13)

(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

3.1.3 กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะ

3.1.3.1 กิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉง (Active Recreation)

กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ศึกษานั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นหลักที่ มีความคล่องตัวและ กระฉับกระเฉงสูง แต่กิจกรรมประเภท Active ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นบนพื้นที่โรงเรียน เป็น กิจกรรม ประเภทกระฉับกระเฉงที่ต้องการขยับหรือเคลื่อนที่ของร่างกาย เช่น การเดิน การวิ่งหรือกีฬาต่างๆ เช่นฟุตบอล วาเลย์บอล บาสเก็ตบอล รวมไปถึงการซ้อมเต้น หรือซ้อมเดินพาเหรด ที่เป็นกิจกรรมของ โรงเรียนหรือการรวมกลุ่มกันของวัยรุ่น

3.1.3.2 กิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation)

กิจกรรมประเภท Passive ที่เกิดขึ้นบนพื้นที่เหมาะสมกับพฤติกรรมของกลุ่มคนวัยรุ่น เนื่องจาก กิจกรรมประเภทนี้จะเกิดจากพฤติกรรมที่ชอบมองคน ชอบสังเกตเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะเนื่องจากกิจกรรมประเภทนี้เป็นกิจกรรมส่วน

ใหญ่ที่ผู้ที่เข้ามาใช้งานนิยมทำกัน เช่น การนั่งคุย นั่งมองหรือนั่งรอ เพื่อนนัดพบหรือสังเกตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่อยู่พื้นที่จะอยู่ในบริเวณร้านติว หรือร้านขายของชำที่ขายของเล่นซึ่งเป็นพื้นที่ รวมกลุ่มสำหรับเล่นเกมหรือเกมไฟสำหรับเด็ก

ภาพที่ 20 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพกิจกรรมประเภท Active Recreation ภายในโรงเรียน

พื้นที่สาธารณะบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13		
การเข้าถึง	ภาพลักษณ์และการมองเห็น	ความปลอดภัย
(+) มีทางสัญจรขนาดใหญ่ตัดผ่านพื้นที่ไปสู่ชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง ทำให้เกิดการสัญจรตลอดเวลา (+) อยู่ติดกับถนนใหญ่ทำให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย (+) เป็นพื้นที่ที่สามารถใช้เชื่อมต่อไปสู่พื้นที่อื่นได้ (-) อยู่ใกล้กับชุมชนมากเกินไปทำให้เกิดปัญหา ระหว่างคนนอกชุมชนกับคนในชุมชน (-) ถนนเลนเดียวทำให้จราจรหนาแน่นบางครั้ง เนื่องจากผู้ปกครองรับส่งนักเรียน	(+) สามารถมองเห็นพื้นที่ได้จากหลากหลาย ทิศทาง เนื่องจากอยู่ติดกับถนนใหญ่ (+) ไม่มีการใช้รั้วที่เป็นส่วนที่บดบังสามารถมองเห็นพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง (+) มีแนวตึกแถวเก่าส่งเสริมด้านภาพลักษณ์ (-) ไม่มีการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในพื้นที่	(+) มีการล้อมรั้วบางส่วนที่ติดถนนทำให้ไม่ เกิดอันตราย (+) แสงสว่างทั่วถึงพื้นที่ในตอนกลางคืน (-) เป็นแหล่งซ่องสุมวัยรุ่นทำให้รบกวน ชุมชนโดยรอบ (-) ไม่มีระยะเว้นห่างจากถนนที่มีการ สัญจร
กิจกรรม		
กิจกรรมที่เกิดขึ้น	พื้นที่ค้าขาย	การแบ่งสัดส่วนพื้นที่
(+) มีกิจกรรมที่หลากหลายทำให้สามารถ รับผู้ใช้งานได้ (+) เป็นพื้นที่รวมตัวของเด็กนักเรียนเพื่อ ทำกิจกรรมเช่น ดิว หรือ บอร์ดเกม (-) ไม่มีพื้นที่ลานอเนกประสงค์ที่สามารถ รองรับกิจกรรมได้	(+) พื้นที่ค้าขายอยู่บริเวณทางสัญจรทำให้เกิดการกระตุ้นพื้นที่ (+) มีพื้นที่ค้าขายบริเวณจุดจอดรถโดยสาร สาธารณะ (-) พื้นที่ค้าขายอยู่บริเวณทางสัญจรทำให้เกิดการขวางทางเท้า	(+) มีแลนด์มาร์กหลายจุด (+) มีพื้นที่ค้าขายเป็นหลักเป็นแหล่ง โดยรอบ พื้นที่ (+) พื้นที่การศึกษาล้อมรอบไปด้วย โรงเรียนและมหาวิทยาลัย มีโรงเรียนเด็ก เล็ก ทำให้ชุมชนแข็งแรง

ที่มา: กลุ่ม “มันใจ เด็กเซนต์คาเบรียล” จากเว็บ Facebook

<https://www.facebook.com/SGPOLL/photos>

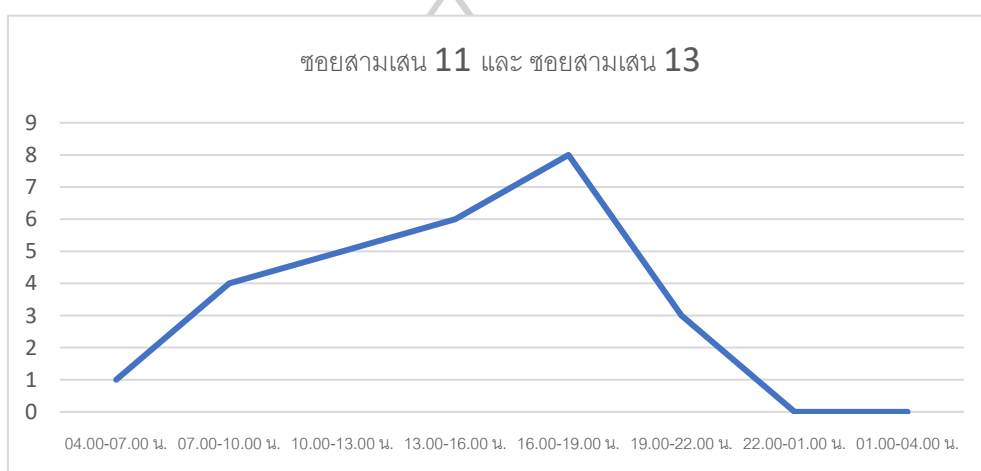
ตารางที่ 3 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13

ปัจจัยที่มีผลต่อการ ใช้พื้นที่สาธารณะ	วัยเด็ก	วัยรุ่น	วัยทำงาน	วัยสูงอายุ
การเดินทางและการเข้าถึง	4	3	3	4
กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใน	5	3	2	3

ความปลอดภัยและความต้องการ	4	5	4	4
ความน่าสนใจ ความดึงดูดใจ	5	2	2	4
รวม	18	13	11	15

หมายเหตุ : คะแนนความเหมาะสม (มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1)

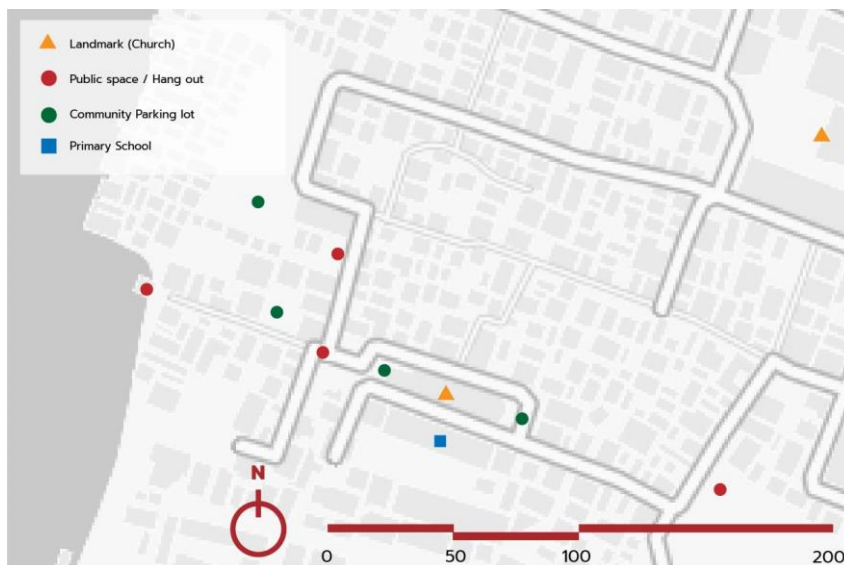
ตารางที่ 4 สรุปลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13

ภาพที่ 21 สรุปลักษณะช่วงเวลาของผู้ใช้งานที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13

ช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ข้างต้น จะเห็นได้ว่าช่วงเวลาหลักที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเลือกเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่คือ ช่วง 16.00-19.00 น. และ 13.00-16.00 น. นั้นรองลงมา ซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังเลิกเรียนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้พื้นที่สามารถเชื่อมต่อการเดินทางได้หลากหลายรูปแบบ และพื้นที่ถนนบางส่วนรองรับการประกอบกิจกรรมประเภท Active ตามช่วงเวลา

3.2 พื้นที่สาธารณะบริเวณวัดคอนเซ็ปชัน

ภาพที่ 22 แผนที่แสดงตำแหน่งของพื้นที่ศึกษาบริเวณวัดคอนเซ็ปชัน

ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ ArcGIS จาก Esri Thailand ระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงแผนที่ จากประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัท อีเอสอาร์ไอ (ประเทศไทย) จำกัด

ประวัติความเป็นมาของพื้นที่

โบสถ์คอนเซ็ปชันแห่งพระแม่เจ้า (Immaculate Conception Church) เป็นโบสถ์คาทอลิกที่โบสถ์คาทอลิกที่เก่าแก่ที่สุดในกรุงเทพฯ เพราะที่ดินนี้เรียกอีกอย่างว่าวัดแนวคิดจันทร์สามเสนในกรุงเทพฯ และปัจจุบันเป็นวัดของชุมชนคริสต์ ซึ่งเดิมเป็นวัดแขกในสยาม ในช่วง พ.ศ. 2217 สมเด็จพระนารายณ์ทรงบริจาคที่ดินสำหรับเลี้ยงช้างแก่บาทหลวงหลุยส์ ลาโน บาทหลวงชาวฝรั่งเศสที่มาเทศนาในเมือง ในสมัยนั้นมีสงครามมากมาย กองทหารโปรตุเกสเข้าสู่สนามรบ ดังนั้นสมเด็จพระนารายณ์ ก็พระราชทานแก่ชาวโปรตุเกสที่นับถือศาสนาคริสต์ จัดสร้างวัดขึ้นปฏิบัติธรรมได้สะดวก มีการสร้างอารามในปี 1674 จนกระทั่งเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าใน พ.ศ. 2310 และย้ายราชธานีใหม่มาอยู่เมืองบางกอก ชาวโปรตุเกสดั้งเดิมจากอยุธยาจึงย้ายมาสร้างโบสถ์ใหม่ในพื้นที่กุฎีจีน หรือชางดาครู้ส

บริเวณฝั่งธนบุรีใกล้วัดอรุณา ในปัจจุบัน แม้ว่าโบสถ์คอนเซ็ปชัญจะไม่ถูกรบกวนจากสงคราม แต่ก็ไม่ได้มีความเคลื่อนไหวใดๆ จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1782 จึงได้มีการกล่าวในพระราชพงศาวดารรัชกาลที่ 1 ว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 ได้โปรดให้ชาวเขมร 500 คน ที่หลบหนีภัยมาจากเขมร มาอยู่ร่วมกับชาวโปรตุเกสในหมู่บ้านนี้เท่านั้น และตั้งแต่นั้นมาก็มีการเรียกหมู่บ้านนี้ว่า บ้านเขมร หรือหมู่บ้านชุมชนญวนในปัจจุบัน (อ้างอิงจาก ปติสร เพ็ญสุต. 11 กันยายน 2562 The Cloud Magazine)

เมื่อ ค.ศ. 1925 มีการเปิดโรงเรียนวัด มีชื่อว่า “โรงเรียนแม่พระเดแมร์เซเดจนถึงปัจจุบัน คำว่า “คอนแวนต์” หายไปเหลือแต่ “โรงเรียนคอนเซ็ปชัญ” และเป็นจุดเริ่มต้นของโรงเรียนคริสเตียนอื่นๆ โดยรอบเช่นโรงเรียนเซนต์คาเบรียล โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ โรงเรียนโยนออฟอาร์ก และโรงเรียนอื่นๆในพื้นที่ ทำให้ชุมชนบริเวณนี้มีความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมศาสนากับพื้นที่เขตโรงเรียน อันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของสถานที่นี้

ตอนต้นปี ค.ศ. 1989 เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ บริเวณบ้านเหนือติดกับบิรมน้ำและช่วงรอยต่อระหว่างเขตวัดฟรังซิสเซเวียร์และวัดคอนเซ็ปชัญ ทำให้เกิดการบูรณะพื้นที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่จอดรถ

ทุกวันนี้ โบสถ์คอนเซ็ปชัญเป็นหนึ่งในอาคารประวัติศาสตร์ที่ไม่ค่อยมีใครกล่าวถึงนัก เพราะตัวชุมชนโบราณที่เข้าถึงได้ยาก เต็มไปด้วยตรอกซอกซอยซับซ้อน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังไม่เข้าไปอย่างเต็มที่และด้วยความเป็นชุมชนคาทอลิกอาจทำให้พี่น้องต่างศาสนาเกิดความลังเล แม้ว่าจะให้เข้ามาเยี่ยมชมได้ทุกวัน ช่วงเวลาแนะนำคือวันฉลองสำคัญๆ ที่ชุมชนมีงานใหญ่ ซึ่งมีหลายครั้งในรอบปี เราจะมีโอกาสได้สัมผัสความศรัทธาของชาวคริสต์ และร่วมรับประทานอาหารลูกผสมไทย-โปรตุเกสที่ยังหลงเหลืออยู่ไม่กี่แห่งในกรุงเทพฯ เช่นวันฉลองแม่พระไถ่ทาส หรือแม่พระขนมจีน วันพระตาย หรือวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ อยู่ในช่วงเดือนเมษายนใกล้เทศกาลอีสเตอร์ และวันฉลองแม่พระปฏิสนธินิรมล จะมีประเพณีทำขนมฝรั่งโปรตุเกสออกจำหน่าย ทำให้ชุมชนยังคงมีกิจกรรมตลอดเวลาในช่วงปี (เพ็ญสุต, 2558)

ภาพที่ 23 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของพื้นที่ (วัดคอนเซ็ปชัย)
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

3.2.1 ลักษณะของพื้นที่ศึกษา

3.2.1.1 ด้านที่ตั้ง

บริเวณโดยรอบเป็นชุมชนพักอาศัยปานกลาง แต่ชุมชนบริเวณริมน้ำมีความหนาแน่นเล็กน้อย เนื่องจากการครอบครองพื้นที่อาศัยแบบผิดกฎหมาย สภาพโดยทั่วไปของชุมชนมีความสะอาดค่อนข้างดีเนื่องจากมีคนในชุมชนคอยดูแลตลอดเวลา พื้นที่ได้ถูกแบ่งเป็นพื้นที่สำหรับชุมชนและบางส่วนถูกทำให้เป็นพื้นที่จอดรถในชุมชนบริเวณในซอยพื้นที่นั้นค่อนข้างแคบแต่มีรถเข้าออกจำนวนมากเนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนเก่าแก่แต่ไม่ได้มีการปรับปรุงถนนและเส้นทางทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นที่จอดรถ

3.2.1.2 ด้านกายภาพ

จากลักษณะของพื้นที่สาธารณะทั้งในด้านที่ตั้งและด้านกายภาพนั้น จะเห็นได้ว่าพื้นที่บริเวณชุมชนคอนเซ็ปชัยนั้น ตอบรับและเหมาะสมกับกลุ่มคนในชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลสูงอายุ และเด็กเล็กเป็นหลัก มีวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงานบ้างเล็กน้อย มีการเข้าถึงที่สะดวก ง่ายเดินทางสะดวกแต่ไม่เหมาะสมกับรถยนต์นัก เนื่องจากมีเด็กเล็กและบุคคลวัยสูงอายุเยอะ จึงส่งผลให้พื้นที่บริเวณนี้นั้นเป็นที่นิยมของคนในกลุ่มวัยชราด้วยความที่พื้นที่นั้นมีเอกลักษณ์ในตัวเองและมีชุมชนคอยดูแลอยู่ตลอด ทำให้การดูแลเป็นไปอย่างเรียบง่ายและดำรงเอกลักษณ์การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

อาคารส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้น จึงเป็นศูนย์สุขภาพชุมชนหรือพื้นที่นั่งเล่นรวมกลุ่มในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ การใช้ประโยชน์ของอาคารส่วนใหญ่มีการใช้อาคารที่พักอาศัยล้อมรอบโบสถ์ที่เป็น

พื้นที่ชุมชนคริสเตียนที่มาตั้งรกรากกว่า 400 ปีตัวอาคารบ้านพักส่วนใหญ่มีอายุ 100-300 ปี
ขึ้น

จากการวิเคราะห์ทางกายภาพพบว่าพื้นที่ศึกษาบริเวณบริเวณวัดคอนเซ็ปชันมีการใช้งาน
พื้นที่สาธารณะรูปแบบคล้ายคลึงกับ สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน หรือ สวนใกล้บ้าน
(Pocket Park) สำหรับวัยสูงอายุในการออกกำลังกาย แล้วบริเวณใกล้เคียงยังมี
สวนสาธารณะบริเวณวัด ทำหน้าที่เป็น สวนหมู่บ้าน (Neighborhood Park) แล้วยังมีแลนด์
มาร์กที่สำคัญเป็นศูนย์กลางให้ชุมชนเข้ามาใช้งานทำหน้าที่คล้าย พลาซ่าพื้นที่สาธารณะ
(The Grand Public Place) เป็นพลาซ่าจัตุรัสของเมือง แต่มีสเกลในระดับชุมชน

3.2.2 ปัจจัยการเกิดพื้นที่สาธารณะ

3.2.2.1 การเดินทางและการเข้าถึง

การเข้าถึงพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากทางบริเวณซอยสามเสน 11 และซอยสามเสน 13 หรือเข้าทาง
ถนนราชวิถี และยังมีซอยเล็กๆที่ทะลุไปทางเร็นริมแม่น้ำเข้าสู่พื้นที่สาธารณะบริเวณวัดราชาธิวาสได้
จึงส่งผลให้พื้นที่นั้นมีความสะดวกต่อการเข้าถึงแต่ก็มีข้อจำกัดที่รถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่บางส่วน
ได้

3.2.2.2 ความสะดวกสบาย

พื้นที่ศึกษามีการอำนวยความสะดวกให้คนในพื้นที่เข้าไปเข้ามาใช้งานเนื่องจากพื้นที่สาธารณะภายใน
ชุมชนมีการจัดวางเก้าอี้ไว้ตลอดทั่วทั้งพื้นที่เช่นจุดตัดของถนน บริเวณหน้าโบสถ์ หรือบริเวณศาลา
ริมน้ำก็สามารถเข้าไปนั่งใช้พื้นที่ในการพักผ่อนหรือตกปลาได้ เพื่อศูนย์สุขภาพชุมชนคอยอำนวยความสะดวก
สะดวกให้แก่ผู้ที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ มีอากาศที่ถ่ายเทได้สะดวกไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไปเพื่อ
ก่อให้เกิดภาวะน่าสบายภายในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีเศรษฐกิจเล็กๆหมุนเวียนในพื้นที่อีกด้วยเช่นขาย
น้ำชาหรือขนมฝรั่ง

ภาพที่ 24 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นที่จอดรถภายในของพื้นที่ (คอนเซ็ปชัน)
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

3.2.2.3 ภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะ

บริเวณชุมชนวัดคอนเซ็ปชัน ในอดีตมีสังคมในลักษณะที่เป็นสังคมที่พึ่งพาอาศัยกัน มีความร่วมมือในการทำกิจกรรมระหว่างกัน มีความเป็นอยู่อย่างราบรื่น โดยเป็นไปอย่างเรียบง่าย และดำรงเอกลักษณ์การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นพื้นที่ชุมชนคริสเตียนที่มาตั้งรกรากกว่า 400 ปี และยังเป็นชุมชนชาวคริสต์ที่เก่าแก่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากชุมชนคาทอลิกอันเก่าแก่นี้สร้างในเมืองบางกอกตั้งแต่ พ.ศ.2218 ทำให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่แห่งวัฒนธรรมอันสำคัญที่อยู่มาอย่างยาวนานก่อนสมัยสร้างกรุงทำให้มีการปรับปรุงบำรุงพัฒนามาโดยตลอด พื้นที่แห่งนี้นับว่าเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการใช้งานพื้นที่โดยรอบ จะเห็นได้ว่ามีโรงเรียนศาสนาคริสต์ที่โด่งดังและสำคัญอยู่รายรอบพื้นที่แห่งนี้ เช่น โรงเรียนเซนต์คาเบรียล โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ โรงเรียนโยนออฟอาร์ค และโรงเรียนอื่นๆในพื้นที่มากมายทั้งสิ้นล้วนเป็นโรงเรียนคริสต์ ซึ่งทำให้ภาพลักษณ์ของผู้คนในชุมชนนี้ดูมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อกูลต่อกัน และค่อนข้างมีความเป็นเอกลักษณ์และเหนียวแน่นมากกว่าชุมชนอื่น

ภาพที่ 25 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงปติมากรรมภายในพื้นที่ (วัดคอนเซ็ปชัญ)
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

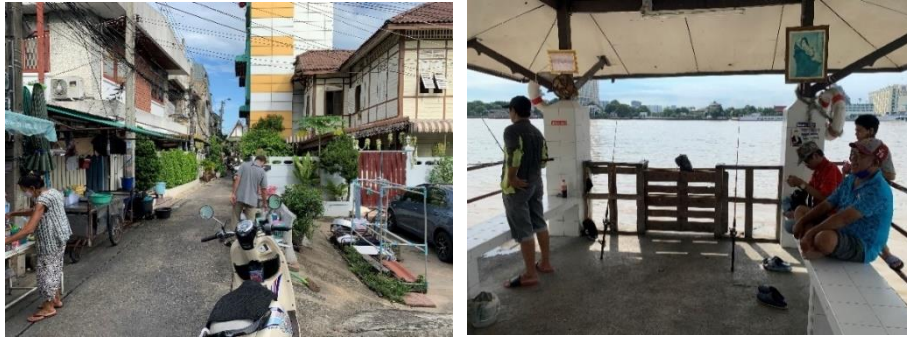
3.1.3 กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะ

1. กิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉง (Active Recreation)

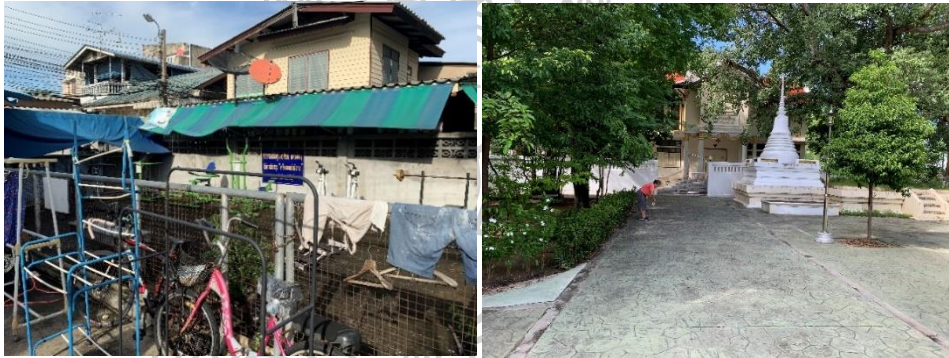
กิจกรรมกระฉับกระเฉงที่เน้นเรื่องการขยับหรือเคลื่อนที่ของร่างกายเกิดขึ้นภายในพื้นที่ อาทิ การเดิน การรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมเข้าจังหวะ การยืดเส้นยืดสาย หรือมีกิจกรรมออกกำลังกายในพื้นที่ที่จัดเตรียมเครื่องออกกำลังกายที่เตรียมไว้ในชุมชน หรือการเดินทางไปใช้สวนสาธารณะในวัดราชาธิวาสซึ่งอยู่ในระยะ 500 เมตร

2. กิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation)

พื้นที่ภายในชุมชนก่อให้เกิดกิจกรรมประเภทนี้ เนื่องจากมีพื้นที่สำหรับนั่งทำกิจกรรมแบบเป็นกลุ่มกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ เช่น หน้าบ้านหรือศูนย์สุขภาพชุมชน หรือพื้นที่สำหรับนั่งมอง การตกปลาริมแม่น้ำที่ศาลาเป็นพื้นที่ที่นั่งที่เป็นสัดส่วน ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนกันชุมชน หรือมีกิจกรรมรถเข็นอาหารต่างๆ เข้ามาในพื้นที่ซึ่งตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนทุกคนที่ชอบสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว หรือนั่งพูดคุยเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กัน

ภาพที่ 26 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงแนวมองเข้าสู่ศาลาริมน้ำ (วัดคอนเซ็ปชัน)
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

ภาพที่ 27 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงพื้นที่ออกกำลังกาย (วัดคอนเซ็ปชัน)

พื้นที่สาธารณะบริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ		
การเข้าถึง	ภาพลักษณ์และการมองเห็น	ความปลอดภัย
(+) เป็นพื้นที่ที่สามารถใช้เชื่อมต่อไปสู่พื้นที่อื่นได้ (-) อยู่ใกล้กับชุมชนมากเกินไปทำให้เกิดปัญหา ระหว่างคนนอกชุมชนกับคนในชุมชน (-) ถนนเลนเดียวทำให้จราจรหนาแน่นบางครั้ง เนื่องจากผู้ปกครองรับส่งนักเรียน (-) พื้นที่เข้าถึงได้ยากเนื่องจากเป็นเขตชุมชน	(+) มีแนวตึกแถวเก่าส่งเสริมด้านภาพลักษณ์ (+) มีแนวเส้นทางเปิดด้านการมองเห็นระหว่างวัดกับศาลาริมน้ำ (+) พื้นที่กว้างและโล่ง สามารถมองได้ทั่วถึง (+) มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว (-) พื้นที่สามารถมองเห็นได้ยาก	(+) พื้นที่มีการบำรุงตลอดเวลาจากคนในชุมชน (-) พื้นที่มืดแสงสว่างน้อยทำให้มองเห็นพื้นที่จากภายนอกได้ (-) เป็นแหล่งชองสุมวัยรุ่นทำให้รบกวนชุมชนโดยรอบ (-) ขาดการจัดการความสะอาดบริเวณชุมชน ริมน้ำ
กิจกรรม		
กิจกรรมที่เกิดขึ้น	พื้นที่ค้าขาย	การแบ่งสัดส่วนพื้นที่
(+) มีพื้นที่ที่เป็นลานอเนกประสงค์ (+) มีการใช้ลานอเนกประสงค์เพื่อรองรับกิจกรรมที่หลากหลาย (-) ลานอเนกประสงค์มีความเสื่อมโทรมทำให้ไม่สามารถใช้ งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (-) ไม่มีพื้นที่รองรับกิจกรรมที่หลากหลาย	(+) มีพื้นที่ค้าขายบริเวณจุดต่างๆในชุมชน (-) พื้นที่ค้าขายอยู่บริเวณทางสัญจรทำให้เกิดการขวางทางเท้า	(+) มีแลนด์มาร์กหลายจุด (+) เป็นศูนย์กลางที่มี facility ของชุมชน (-) ไม่มีพื้นที่ค้าขายเป็นหลักเป็นแหล่ง (-) ไม่มีการแบ่งพื้นที่ที่ชัดเจนชาวบ้านมีปัญหากันบ่อยครั้ง (-) พื้นที่ลานโล่งส่วนใหญ่เป็นลานจอดรถ

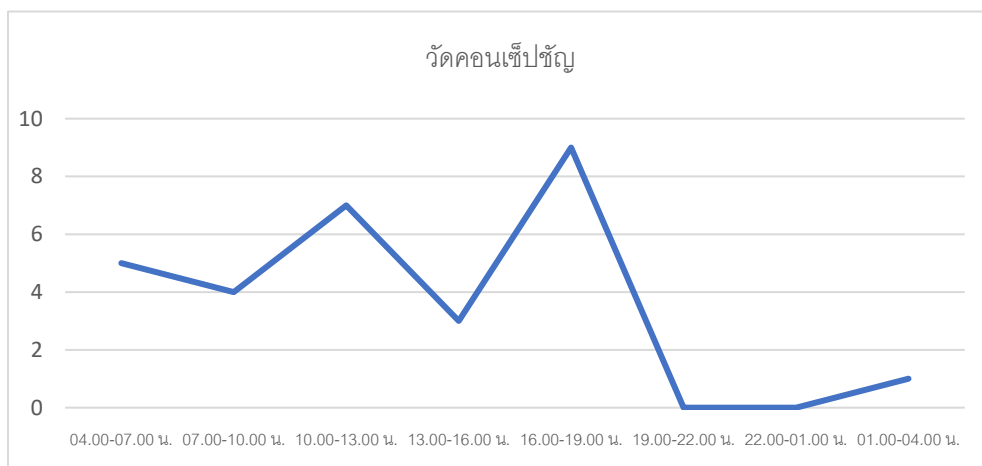
ตารางที่ 5 สรุปลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ

ปัจจัยที่มีผลต่อการ ใช้พื้นที่สาธารณะ	วัยเด็ก	วัยรุ่น	วัยทำงาน	วัยสูงอายุ
การเดินทางและการเข้าถึง	3	4	3	5
กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใน	3	2	4	3
ความปลอดภัยและความต้องการ	3	3	3	3
ความน่าสนใจ ความดึงดูดใจ	5	2	2	4
รวม	14	11	12	16

หมายเหตุ : คะแนนความเหมาะสม (มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด =

1)

ตารางที่ 6 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัย
ที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ

ภาพที่ 28 สรุปลักษณะช่วงเวลาของผู้ใช้งานที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ

ช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ข้างต้น จะเห็นได้ว่าช่วงเวลาหลักที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเลือกเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่คือ ช่วง 16.00-19.00 น. โดยส่วนใหญ่จะเห็นได้ว่าการใช้งานแทบตลอดทั้งวันซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งถึงแม้จะเข้าถึงได้ยากกว่าพื้นที่ศึกษาอื่น แต่เพราะเป็นพื้นที่ชุมชนเก่าแก่จึงมีผู้ที่อยู่ในชุมชนเข้ามาใช้งานแทบตลอดวัน

3.3 พื้นที่สาธารณะบริเวณคอมมิวนิตี้ออลดูลิตมาร์เก็ตเพลส

ภาพที่ 29 แผนที่แสดงตำแหน่งของพื้นที่การศึกษา บริเวณคอมมิวนิตี้ออลดูลิตมาร์เก็ตเพลส
ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ ArcGIS จาก Esri Thailand ระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงแผนที่ จากประเทศ
สหรัฐอเมริกา บริษัท อีเอสอาร์ไอ (ประเทศไทย) จำกัด

3.2.1 ลักษณะของพื้นที่ศึกษา

3.2.1.1 ด้านที่ตั้ง

ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ ตั้งอยู่ระหว่างทางเชื่อมต่อระหว่างฝั่งธนบุรีและฝั่งกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเส้นหลักสำหรับการเชื่อมต่อทำให้มีคนทั่วไปแวะเวียนเข้ามาใช้ตลอดเวลา รวมถึงตัวยังรายล้อมไปด้วยแหล่งที่อยู่อาศัยย่านพานิชยกรรม สถาบันการศึกษา จึงทำให้เป็นพื้นที่ที่เข้าถึงได้สะดวกและเป็นพื้นที่ที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากอยู่ใกล้กับแหล่งงานและสถาบันการศึกษา

ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่เข้าถึงได้ง่ายจากหลายรูปแบบการเดินทาง อาทิเช่น การเดิน รถยนต์ส่วนบุคคล รถโดยสารประจำทาง นอกจากนี้พื้นที่ตั้งของร้านยังเป็นพื้นที่ยอดนิยมของกลุ่มคนวัยรุ่นและวัยทำงาน ที่ต้องการหาร้านกาแฟเพื่อนัดพบ นัดทำงานหรือแม้กระทั่งการนั่งอ่านหนังสือ ด้วยความที่เข้าถึงได้ง่ายและอยู่บริเวณเส้นการเดินทางสายหลัก จึงส่งผลให้พื้นที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

3.2.1.2 ด้านกายภาพ

เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของสถานที่แห่งนี้คือต้องการให้เป็นห้างสรรพสินค้าเปิดโล่ง ที่มีไว้สำหรับบริการทุกกลุ่มผู้ใช้งาน จึงมีการออกแบบตกแต่งภายในสถานที่ โดยการใช้โทนสี และวัสดุที่สบายตาและเหมาะสมกับคนทุกกลุ่มวัย มาใช้ในการตกแต่งเพิ่มเติม เพื่อสร้างความแปลกใหม่และไม่จำเจให้ผู้เข้ามาใช้งานรวมทั้งยังช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของผู้ที่เข้ามาใช้งานจากการนั่งมองผ่านกระจกบานใหญ่ที่ใช้ในการคุมโทนร้านค้า ในบริเวณและสร้างการออกแบบที่มีพื้นที่เปิดโล่งทำให้มีความรู้สึกโปร่งสบายและสามารถเข้ามาใช้งานได้ทุกช่วงตลอดเวลา

จากการวิเคราะห์ทางกายภาพพบว่าพื้นที่กรณีศึกษา บริเวณบริเวณคอมมิวนิตี้ออลดิสตีมาร์เก็ตเพลสมีการใช้งานพื้นที่สาธารณะรูปแบบคล้ายคลึงกับ พลาซ่าโลงบริษัท (The Corporate Foyer) ตั้งอยู่หน้าองค์การขนาดใหญ่ ที่มีลักษณะเป็นอาคารสูง ใช้เพื่อสร้างความสง่างามและเสริมภาพลักษณ์อาคาร เพื่อดึงดูดให้ผู้คนหลากหลายรูปแบบโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ และบริเวณริมถนนยังทำหน้าที่คล้ายพลาซ่าหน้าท่า (The Transit Foyer) ที่เชื่อมต่อกับป้ายรถเมล์ ซึ่งเป็นระบบขนส่งสาธารณะหลักในพื้นที่

ภาพที่ 30 ภาพแสดงพื้นที่ให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของพื้นที่ (คอมมิวนิตี้ออลดิสตีมาร์เก็ตเพลส) (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

3.2.2 ปัจจัยการเกิดพื้นที่สาธารณะ

3.2.2.1 การเดินทางและการเข้าถึง

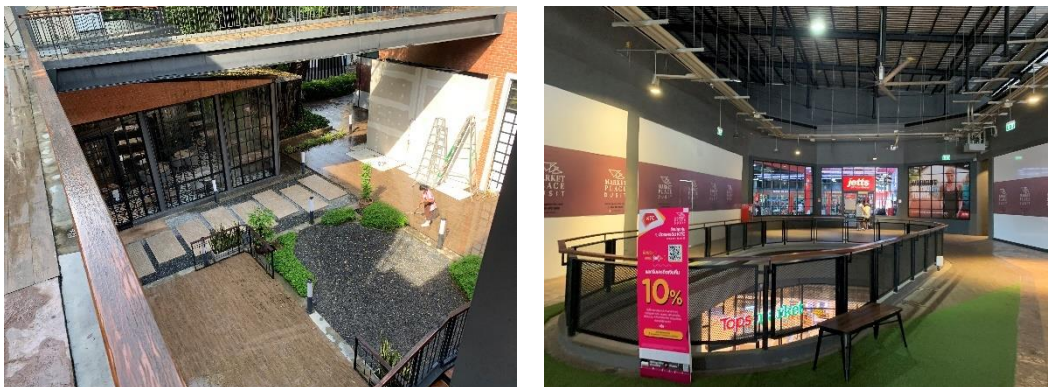
รัศมีการให้บริการอยู่ในระยะการเดินเท้า 500 เมตร สามารถเดินถึงได้ในระยะเวลา 5-10 นาที ซึ่งส่งผลให้เกิดความสะดวกต่อการเข้าถึง รวมทั้งพื้นที่ถูกรายล้อมไปด้วยย่านพาณิชย์กรรม ที่อยู่อาศัย และสถาบันการศึกษา จึงส่งผลให้พื้นที่นั้นเป็นที่นิยมของกลุ่มคนทุกกลุ่มในพื้นที่

3.2.2.2 ความสะดวกสบาย

การออกแบบของสถานที่ ออกแบบให้มีที่นั่งสำหรับเป็นกลุ่ม และสำหรับนั่งคนเดียว โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่อยู่ภายในอาคารและส่วนที่อยู่ภายนอกอาคาร ซึ่งการแบ่งสัดส่วนนี้มาจากรูปแบบการใช้งานของผู้ที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ โดยภายนอกอาคารนั้นจะเน้นกลุ่มผู้ที่เข้ามาใช้งานที่ประกอบกิจการที่ค่อนข้างมีเสียงดัง เช่น การนั่งคุยกัน หรือการนัดทำกิจกรรมประเภทกลุ่ม ส่วนพื้นที่ด้านในอาคารจะเป็นพื้นที่ที่ปรับอากาศให้รู้สึกสบาย ไม่ร้อนหรือ ไม่หนาวจนเกินไปซึ่งจะอยู่ภายในร้านค้า ร้านอาหาร การออกแบบให้มีพื้นที่ต่างระดับ เพื่อเพิ่มลูกเล่นและสร้างความน่าสนใจภายในร้าน ที่จะกระตุ้นให้กลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

3.2.2.3 ภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะ

เนื่องจากพื้นที่บริเวณโดยรอบร้าน มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลาย อาทิพื้นที่พาณิชย์กรรม พื้นที่อยู่อาศัย สถาบันการศึกษา จึงทำให้ภาพลักษณ์พื้นที่นั้นมีความหลากหลายของกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดความไม่น่าเบื่อจำเจ ภาพลักษณ์ของพื้นที่ที่สะท้อนในบทบาทของพื้นที่สาธารณะนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความทันสมัย เข้ากัวิถีชีวิตที่รับแรงของคนรุ่นใหม่ในปัจจุบัน เพราะนอกจากจะเดินทางเข้าถึงง่ายมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย และกิจกรรมที่หลากหลายที่เกิดบนพื้นที่ทำให้ภาพลักษณ์ของพื้นที่นั้นดูไม่น่าเบื่อ จำเจ ส่งผลให้กลายเป็นที่นิยมของกลุ่มผู้ที่เข้ามาใช้งาน

ภาพที่ 31 ภาพแสดงพื้นที่เปิดโล่งภายในและภายนอกของพื้นที่ (คอมมิวนิตี้ออลดูลิติมาร์เก็ตเพลส)
(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

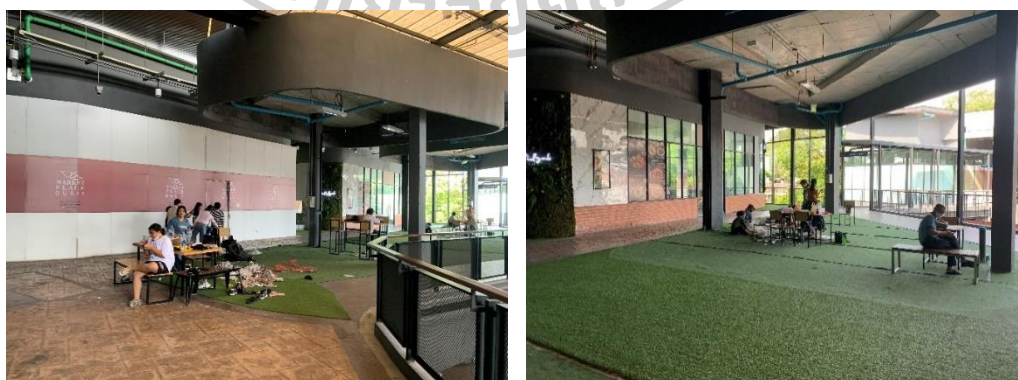
3.1.3 กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะ

1. กิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉง (Active Recreation)

กิจกรรมกระฉับกระเฉงที่เน้นเรื่องการขยับหรือเคลื่อนที่ของร่างกายจะไม่ค่อยพบเห็นในพื้นที่มากเท่าไรนัก มีเพียงการเดิน การยืน เท่านั้น เพราะเนื่องจากเป็นคาเฟ่ที่มีขนาดไม่ใหญ่มากและไม่มีพื้นที่ที่รองรับกิจกรรมหนัก ๆ จึงไม่สามารถประกอบกิจกรรมประเภท Active ได้มากเท่าที่ควร

2. กิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation)

พื้นที่ร้านเอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมประเภทนี้มากที่สุด เนื่องจากมีพื้นที่สำหรับนั่งทำกิจกรรมแบบเป็นกลุ่ม หรือพื้นที่สำหรับนั่งมอง เป็นพื้นที่ที่นั่งที่เป็นสัดส่วน ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนกัน ซึ่งตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ชอบสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว หรือนั่งพูดคุยเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กัน

ภาพที่ 32 ภาพแสดงกิจกรรมและการใช้งานของเด็กวัยเรียนในพื้นที่ (คอมมิวนิตี้ออลดูลิติมาร์เก็ตเพลส)

(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย, สิงหาคม 2565)

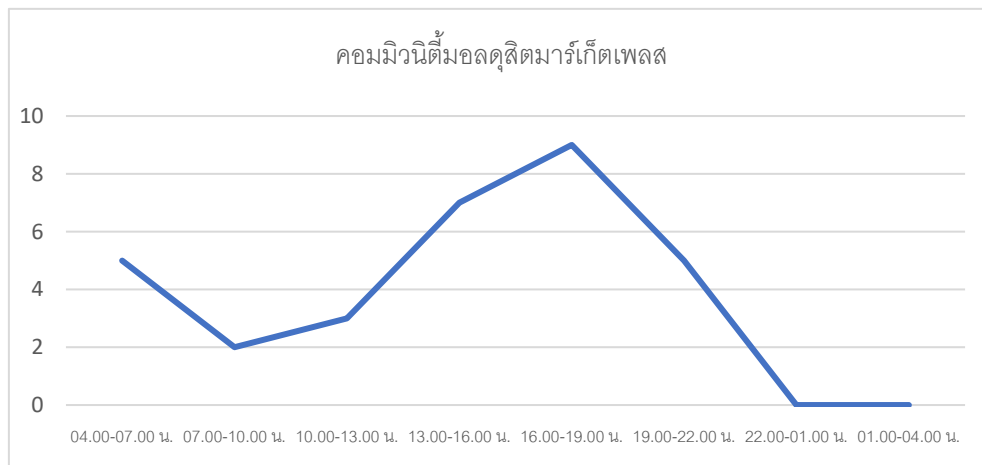
พื้นที่สาธารณะบริเวณคอมมิวนิตี้ออลล์ลิตรมาร์เก็ตเพลส		
การเข้าถึง	ภาพลักษณ์และการมองเห็น	ความปลอดภัย
(+) มีทางสัญจรขนาดใหญ่ทำให้เกิดการสัญจรตลอดเวลา (+) อยู่ติดกับถนนใหญ่ทำให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย (-) พื้นที่เข้าถึงด้วยการเดินได้ยากเนื่องจากเป็นถนนเลนใหญ่และขาดทางม้าลาย (-) เป็นเส้นทางหลักเชื่อม กรุงเทพ - ปริมณฑล ทำให้มีรถไหลเวียนและทำให้รถติด	(+) สามารถมองเห็นพื้นที่ได้จากหลากหลายทิศทาง เนื่องจากอยู่ติดกับถนนใหญ่ (+) ไม่มีการใช้รั้วที่เป็นส่วนที่บดบังพื้นที่ได้ อย่างทั่วถึง (+) เป็นห้างสรรพสินค้าเปิดโล่ง ที่มีไว้สำหรับบริการทุกกลุ่มผู้ใช้งาน (+) พื้นที่สามารถเข้าถึงได้ 24 ชั่วโมง (+) พื้นที่กว้างและโล่ง สามารถมองได้ทั่วถึง (+) มีการใช้พื้นที่สีเขียวเพื่อเสริมทัศนียภาพ ให้แก่พื้นที่	(+) มีการล้อมรั้วบางส่วนที่ติดถนนทำให้ไม่เกิดอันตราย (+) แสงสว่างทั่วถึงพื้นที่ในตอนกลางคืน (+) มีระยะเว้นห่างจากถนนที่มีการสัญจร (-) ไม่มีทางม้าลายข้ามถนน
กิจกรรม		
กิจกรรมที่เกิดขึ้น	พื้นที่ค้าขาย	การแบ่งสัดส่วนพื้นที่
(+) มีกิจกรรมที่หลากหลายทำให้สามารถรองรับผู้ใช้งานได้ (+) เป็นพื้นที่รวมตัวของเด็กนักเรียนเพื่อทำกิจกรรม เช่น ดิว หรือ บอร์ดเกม (+) มีพื้นที่ลานอเนกประสงค์ที่สามารถรองรับกิจกรรมได้	(+) พื้นที่ค้าขายอยู่บริเวณภายในโครงการทำให้เกิดการกระตุ้นพื้นที่	(+) มีพื้นที่ค้าขายเป็นหลักเป็นแหล่งโดยรอบพื้นที่ (+) พื้นที่การศึกษาล้อมรอบไปด้วยโรงเรียนและมหาวิทยาลัย มีโรงเรียนเด็กเล็ก ทำให้ชุมชนแข็งแรง

ตารางที่ 7 สรุปลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา บริเวณบริเวณคอมมิวนิตี้ออลล์ลิตรมาร์เก็ตเพลส

ปัจจัยที่มีผลต่อการ ใช้พื้นที่สาธารณะ	วัยเด็ก	วัยรุ่น	วัยทำงาน	วัยสูงอายุ
การเดินทางและการเข้าถึง	2	3	4	2
กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใน	3	5	5	2
ความปลอดภัยและความต้องการ	5	4	4	3
ความน่าสนใจ ความดึงดูดใจ	3	5	2	2
รวม	13	17	15	9

หมายเหตุ : คะแนนความเหมาะสม (มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1)

ตารางที่ 8 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่การศึกษา บริเวณคอมมิวนิตี้ออลดูลิตมาร์เก็ตเพลส

ภาพที่ 33 สรุปลักษณะช่วงเวลาของผู้ใช้งานที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่การศึกษา บริเวณคอมมิวนิตี้ออลดูลิตมาร์เก็ตเพลส

ช่วงเวลาของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ข้างต้น จะเห็นได้ว่าช่วงเวลาหลักที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเลือกเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่คือ ช่วง 16.00-19.00 น. พื้นที่บริเวณนี้มีความเป็นที่นิยมหรือกระแสนิยมสูงเพราะว่าเป็นพื้นที่ที่มีการออกแบบจัดสวนเป็นอย่างดี ส่งผลทำให้มีผู้เข้ามาใช้งานภายในตลอดเวลา

พื้นที่ศึกษา	รูปแบบพื้นที่ที่วิเคราะห์จาก กายภาพ	วัย เด็ก	วัย รุ่น น	วัย ทำงาน	วัย สูงอายุ
พื้นที่ศึกษา บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13	1. สวนถนน (Street Park) ใน รูปแบบสวนไหล่ทาง (Linear Park) 2. สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน หรือ สวนใกล้บ้าน (Pocket Park) สำหรับเด็กเล็กไว้ใช้งานอีกด้วย	18	13	11	15

พื้นที่ศึกษา บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ	1. สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน หรือ สวนใกล้บ้าน (Pocket Park) สำหรับวัยสูงอายุในการออกกำลังกาย 2. สวนหมู่บ้าน (Neighborhood Park) 3. มีพลาซ่าคล้ายพื้นที่สาธารณะ (The Grand Public Place) เป็นพลาซ่าจัตุรัสของเมือง แต่มีสเกลในระดับชุมชน	14	11	12	16
พื้นที่ศึกษา บริเวณคอมมิวนิตี มอลดุสิตมาร์เก็ตเพลส	1. พลาซ่าโถงบริษัท (The Corporate Foyer) ตั้งอยู่หน้าองค์การขนาดใหญ่ ที่มีลักษณะเป็นอาคารสูง 2. พลาซ่าหน้าท่า (The Transit Foyer) ที่เชื่อมต่อกับป้ายรถเมล์ ซึ่งเป็นระบบขนส่งสาธารณะหลักในพื้นที่	13	17	15	9

ตารางที่ 9 สรุปลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา

4. สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะพื้นที่สาธารณะของกรณีศึกษา

จากการเลือกพื้นที่ศึกษาที่ได้จากเกณฑ์การพิจารณาการเลือกพื้นที่กรณีศึกษา ที่ได้จากการนำทัศนคติวัฒนธรรม วิถีชีวิตของบุคคลจากความหลากหลายทางวัย มาสังเคราะห์ร่วมกับลักษณะของพื้นที่สาธารณะ ที่นำไปสู่การคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษา โดยไม่จำกัดประเภทของพื้นที่สาธารณะภายในอาคารหรือภายนอกอาคารที่มีความเหมาะสมและตอบรับตรงกับตามความต้องการของกลุ่มคนทุกรูปแบบเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่สอดคล้องตามเกณฑ์พิจารณาพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มคนทุกช่วงวัย โดยมีสี่ปัจจัยหลักๆคือ

1. การเดินทางและการเข้าถึง

2. กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใน
3. ความปลอดภัยและความต้องการ
4. ความน่าสนใจ ความดึงดูดใจ

โดยพื้นที่ศึกษาทั้ง 3 พื้นที่ที่อยู่ใกล้ภายในบริเวณเขตโรงเรียนและชุมชน ได้แก่ พื้นที่สาธารณะบริเวณ ซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13 บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ และบริเวณคอมมิวนิตีมอลล์ติตมาร์เก็ตเพลส มีลักษณะของพื้นที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่แตกต่างกัน รวมทั้งความเป็นที่นิยมของหลากหลายทางวัยที่เลือกเข้าไปใช้งานภายในพื้นที่ โดยปัจจัยที่สำคัญของการเป็นพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่นำมาเปรียบเทียบกับพื้นที่กรณีศึกษาสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

จากตารางที่ 3 ตารางสรุปลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ทำโดยผู้วิจัยเอง โดยทำการวิเคราะห์จากปัจจัยต่างๆทางกายภาพเพื่อที่จะตอบคำถามการวิจัยว่า ปัจจัยรูปแบบพื้นที่สาธารณะและกิจกรรมในพื้นที่มีผลต่อการใช้งานของสถานที่อย่างไร ที่เหมาะสมต่อผู้ใช้งานหลากหลายช่วงวัย

จากข้อมูลที่ได้มา เราจะเห็นว่า คะแนนของแต่ละปัจจัยทางกายภาพ จะแตกต่างกันไป ในสามประเภทของพื้นที่สาธารณะ

1. พื้นที่บริเวณซอยสามเสน 11 และสามเสน 13 : พื้นที่บริเวณนี้มีคะแนนสูงสุดในด้านการเข้าถึง (คะแนนเฉลี่ย 3.75) ความปลอดภัยและความต้องการ (คะแนนเฉลี่ย 4) และความสนุกสนานและน่าดึงดูด (คะแนนเฉลี่ย 4.25) โดยพื้นที่สาธารณะประเภทนี้มีคะแนนกิจกรรมน้อยที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.25) จากทั้งหมด 3 ประเภท
2. พื้นที่บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญ : พื้นที่บริเวณนี้มีคะแนนความสนใจและที่น่าดึงดูดสูงสุด (คะแนนเฉลี่ย 4) และคะแนนการเข้าถึงสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.75) คะแนนกิจกรรมภายในพื้นที่ ความปลอดภัย และความต้องการน้อยกว่าพื้นที่สาธารณะอีกสองประเภท (คะแนนเฉลี่ย 2.75 และ 3 ตามลำดับ)
3. พื้นที่บริเวณคอมมิวนิตีมอลล์ติตมาร์เก็ตเพลส : พื้นที่บริเวณนี้มีคะแนนสูงสุดในด้านกิจกรรม (คะแนนเฉลี่ย 4.25) ความปลอดภัยและความต้องการ (คะแนนเฉลี่ย 4.25) การเข้าถึง (คะแนนเฉลี่ย 2.75) ความน่าสนใจและที่น่าดึงดูดใจ (คะแนนเฉลี่ย 2.5) โดยพื้นที่สาธารณะประเภทนี้มีคะแนนต่ำสุดใน 3 ประเภท

ปัจจัยที่ตอบรับกับความต้องการต่อความหลากหลายทางวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา จะเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะของพื้นที่สาธารณะทั้ง 3 พื้นที่ กรณีศึกษา คือ พื้นที่สาธารณะบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13 บริเวณวัดคอนเซ็ปชัน และบริเวณคอมมิวนิตี้ออลดิสตีมาร์เก็ตเพลส พบว่า แต่ละพื้นที่มีรูปแบบพื้นที่สาธารณะที่ค่อนข้าง ต่างกันซึ่งผลตอบรับต่อความต้องการการใช้พื้นที่สาธารณะของคนแต่ละช่วงวัย โดยสรุปปัจจัยที่เป็น จุดเด่นและเอกลักษณ์ของพื้นที่นี้ ปัจจัยด้านที่ตั้งของพื้นที่ ที่จะต้องเข้าถึงได้ง่ายและเดินทางสะดวก ปัจจัยด้านขอบเขตการให้บริการ พื้นที่สาธารณะจะต้องมีระยะเวลาเข้าถึงด้วยการเดินเท้า 5-10 นาที หรือมีระยะ 500 เมตร จากจุดบริการรถโดยสารสาธารณะ และปัจจัยที่สำคัญรองลงมาคือการ เชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์ที่ดินหลากหลายประเภท เพื่อให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรมรวม ความสะดวกสบายและภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะแสดงถึงความทันสมัยหรือการเป็นที่ นิยม ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมนันทนาการ และปัจจัยสุดท้ายคือกิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉงซึ่ง ภายในพื้นที่บริเวณนี้มีค่อนข้างน้อย

บทที่ 5

การวิเคราะห์พฤติกรรมและทัศนคติของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะและพฤติกรรมและทัศนคติของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย เพื่อให้ได้เกณฑ์การพิจารณาพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมและทัศนคติของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย ที่นำไปใช้ในการคัดเลือกและวิเคราะห์พื้นที่ที่กรณีศึกษา รวมไปถึงการศึกษาและวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่สาธารณะข้างต้นกับพื้นที่ที่กรณีศึกษา ทั้งนี้เพื่อการหาข้อมูลเชิงลึกถึงความต้องการ ทัศนคติ ของกลุ่มกลุ่มคนหลากหลายทางวัย ที่มีต่อการใช้พื้นที่สาธารณะ จึงได้ทำการสำรวจภาคสนามและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย ที่มีต่อการใช้พื้นที่สาธารณะ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คนที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ในกรณีศึกษา เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ที่กรณีศึกษาที่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่สาธารณะโดยการกำหนดค่าคะแนนในแต่ละปัจจัย เพื่อจำลำดับความสำคัญของปัจจัยของลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยกำหนดให้ ข้อมูลเชิงพฤติกรรมในพื้นที่ศึกษาของบุคคลแต่ละช่วงวัย

จากการสังเกตการณ์และเก็บข้อมูลทางกายภาพบนพื้นที่สาธารณะบริเวณสามเสนพบว่า คนในชุมชนรวมถึงคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ให้ความสนใจอย่างมากในการใช้พื้นที่สาธารณะแต่เนื่องจากพื้นที่สาธารณะในพื้นที่ไม่มีคุณภาพมากพอในการรองรับกิจกรรม ในพื้นที่จึงมีการใช้พื้นที่การเลือกใช้พื้นที่ในการประกอบกิจกรรมที่แตกต่างกันจึงต้องทำการเก็บข้อมูลในเชิงลึกทางด้านพฤติกรรม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับลักษณะทางกายภาพโดยจะทำการสอบถาม และบันทึกลักษณะกิจกรรมและช่วงอายุของผู้ใช้งาน เพื่อเป็นข้อมูลทางด้านปริมาณ ที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ศึกษาได้

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ในการเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรมเบื้องต้นที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ศึกษานั้น พบว่าความแตกต่างในการเลือกใช้พื้นที่ที่เกิดขึ้นเกิดจากปัจจัยหลัก 3 ประการ ซึ่งประกอบด้วยช่วงวัน และเวลา กลุ่มผู้ใช้งาน และลักษณะกิจกรรม จึงต้องทำการเก็บข้อมูลเชิงลึกเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวและการใช้พื้นที่ส่วนต่างๆ ที่เกิดขึ้น

1.1 วันและช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล

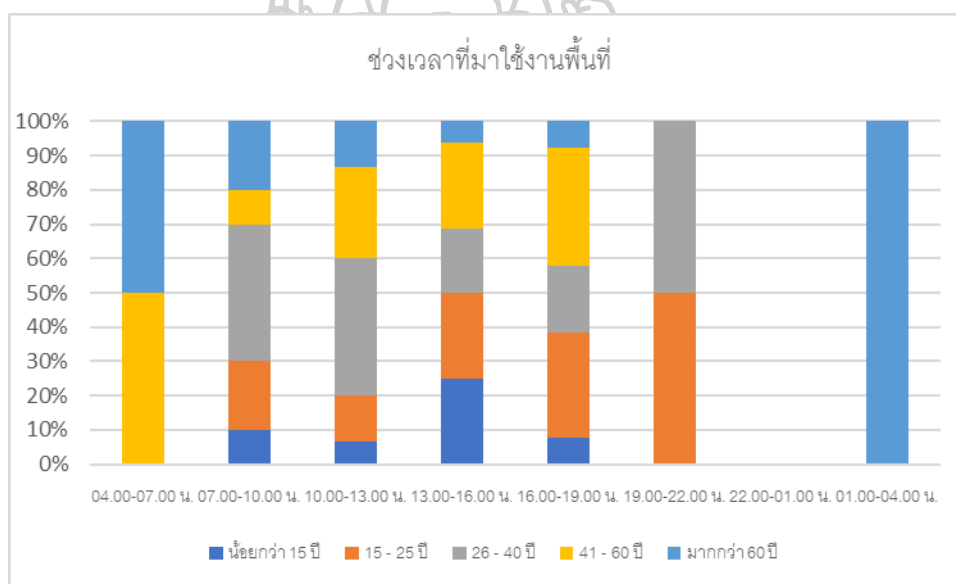
จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ลักษณะการใช้งาน กลุ่มผู้ใช้และปริมาณของผู้ใช้งานในวันจันทร์ถึง พฤหัสบดีมีความใกล้เคียงกัน จึงทำการสุ่มเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรม

1.2 กลุ่มผู้ใช้งาน

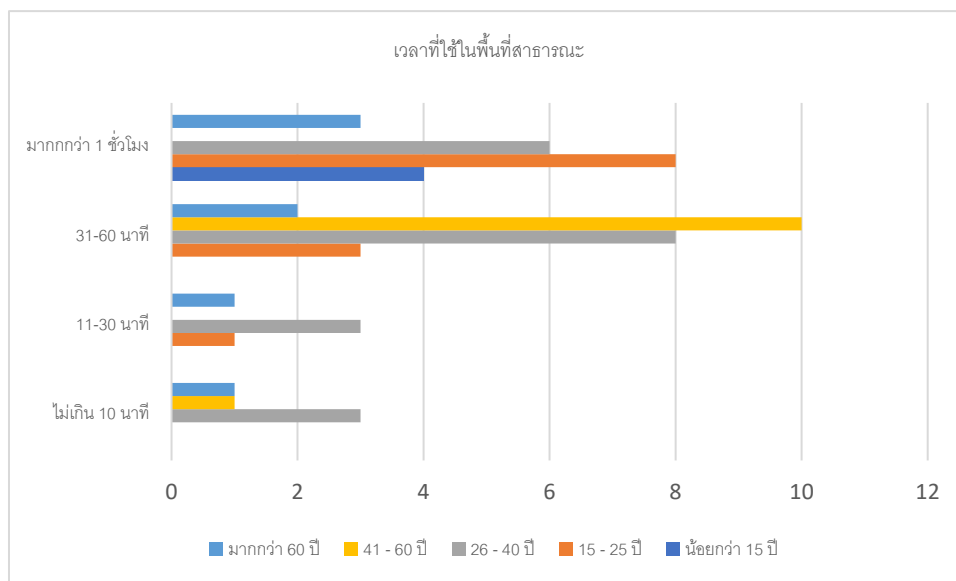
จากการสังเกตการณ์เบื้องต้นพบว่าภายในพื้นที่ศึกษามีกลุ่มผู้ใช้งานที่หลากหลาย ส่งผลต่อการ เลือกใช้สถานที่ และการประกอบกิจกรรม ในการเก็บข้อมูลจึงแบ่งช่วงอายุของผู้ใช้ออกเป็น

5 ช่วง คือ

วัยเด็ก (ต่ำกว่า 15 ปี) วัยรุ่น(15-25ปี) วัยทำงาน (25-40ปี) วัยสูงอายุ (40-60 ปี) และวัยชรา (มากกว่า 60ปีขึ้นไป)

ภาพที่ 34 สรุประยะเวลาของที่ใช้ในพื้นที่ของผู้ใช้งาน

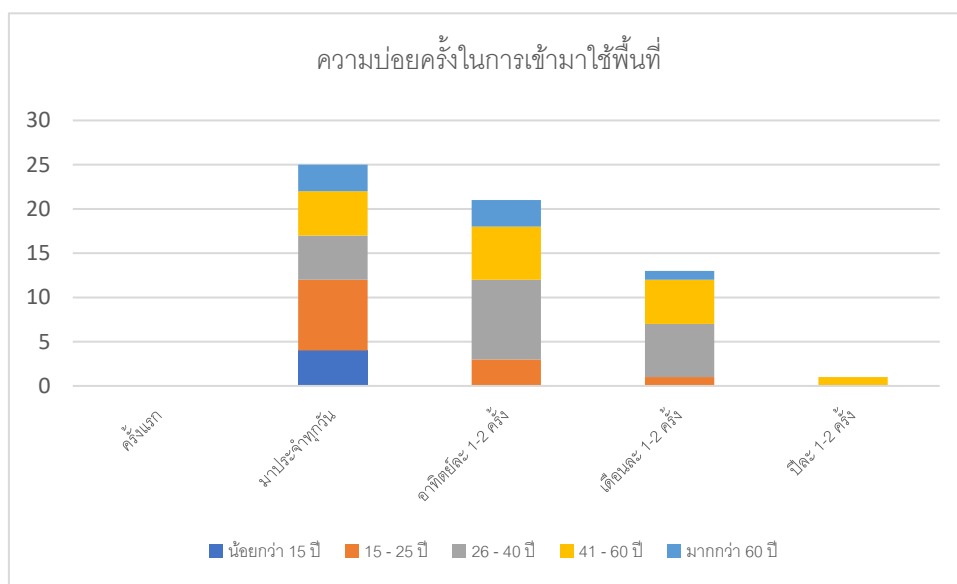
ภาพที่ 35 สรุปเวลาที่ใช้ในพื้นที่สาธารณะพื้นที่ของผู้ใช้งาน

2. ลักษณะของพื้นที่สาธารณะ

การวิเคราะห์ผลการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย ที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ที่มีต่อด้านลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ส่งผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1. ด้านที่ตั้ง

จากการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมแบบสอบถามที่เข้ามาใช้งานในพื้นที่กรณีศึกษาทั้งสามพื้นที่ พบว่า ปัจจัยด้านที่ตั้งมีผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ รวมถึงมีผลต่อความชอบและนิยมเข้ามาใช้งานภายในสถานที่แห่งนั้น ทั้งนี้จากการสำรวจยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างนิยมเข้ามาใช้งานส่วนใหญ่เน้นแทบจะประจำทุกวันโดยกลุ่มผู้ที่ถูกสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่เดิม ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนนักศึกษา เนื่องจากตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเข้าถึงง่ายและเดินทางมาได้สะดวก มีการเชื่อมต่อของถนนสายหลักที่ทำให้สามารถเดินทางเข้ามาสู่พื้นที่ได้หลายรูปแบบการเดินทาง เช่น รถส่วนบุคคล รถโดยสารประจำทาง

ภาพที่ 36 สรุปกราฟความบ่อยครั้งในการเข้ามาใช้พื้นที่

2.2. ด้านกายภาพ

จากการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่กรณีศึกษา พบว่า ด้านกายภาพของพื้นที่มีซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านกายภาพที่มีลักษณะรวมถึงรูปแบบของพื้นที่ที่สามารถปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงได้ตามช่วงเวลาและกิจกรรม เพื่อสร้างพื้นที่ที่สามารถรองรับกิจกรรมได้หลากหลายรูปแบบ ลักษณะทางกายภาพที่สามารถปรับเปลี่ยนและยืดหยุ่นได้ตามกิจกรรมเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดความนิยมในการเข้ามาใช้งาน และส่งผลให้กลุ่มคนเป้าหมายเลือกเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่

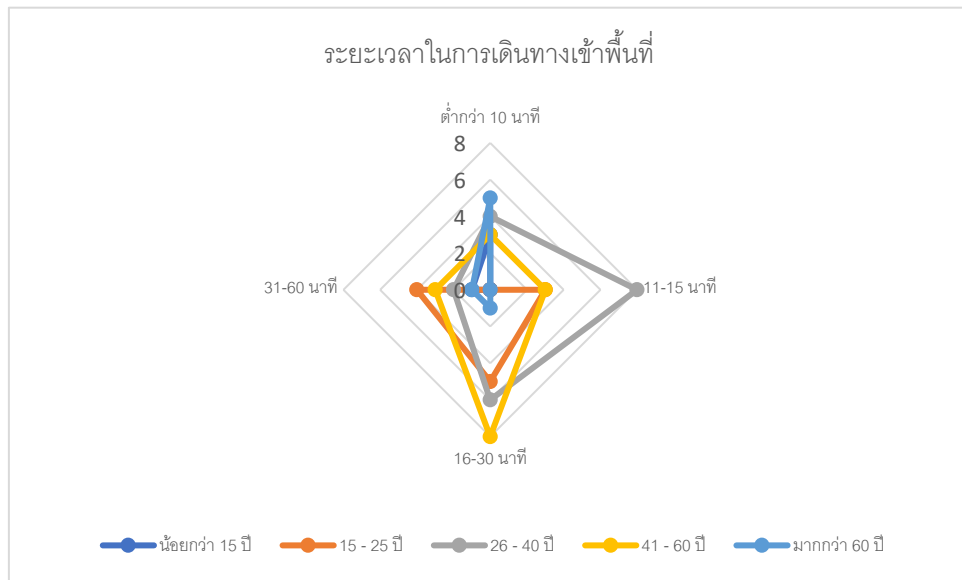
3. ปัจจัยการเกิดพื้นที่สาธารณะ

การวิเคราะห์ผลการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของผู้คนที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ที่มีต่อด้านลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ส่งผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

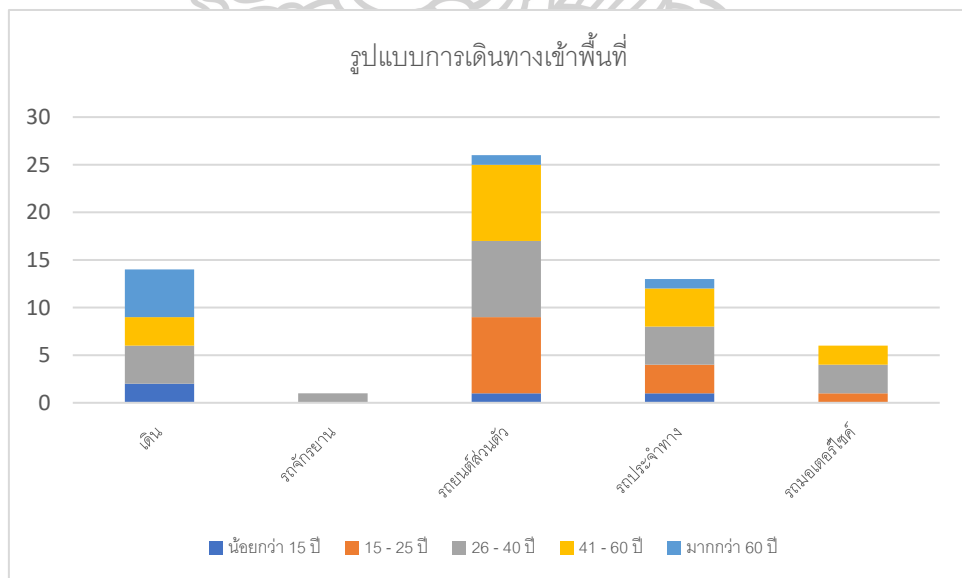
3.1. ด้านขอบเขตการให้บริการ/ระยะเวลาเข้าถึง

จากการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนคนหลากหลายทางวัยที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่กรณีศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านขอบเขตการให้บริการและระยะเวลาเข้าถึงของพื้นที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ระยะเวลาเข้าถึงที่สามารถเดินเท้าในระยะทาง 500 เมตร หรือ 5-10 นาที มีผลต่อการเลือกเข้ามาใช้

งานภายในพื้นที่เป็นอย่างมาก ซึ่งผู้ที่เข้ามาใช้งานสามารถเดินเท้าจากจุดบริการรถสาธารณะทำให้ง่าย และสะดวกต่อการเดินทางเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่

ภาพที่ 37 สรุประยะเวลาของที่ใช้ในการเดินทางเข้าพื้นที่ของผู้ใช้งาน

ภาพที่ 38 สรุปรูปแบบการเดินทางเข้าพื้นที่ของผู้ใช้งาน

3.2. ความสะดวกสบาย

จากการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่กรณีศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านความสะดวกสบายจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างของคนคนทุกกลุ่มที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่กรณีศึกษาเป็นปัจจัยหลัก ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เข้ามาใช้งานมีความคิดเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในพื้นที่ มีผลในการเลือกเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ ทั้งนี้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ให้บริการภายในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเก้าอี้ นั่งพักผ่อน หลังคากันแดด รวมถึงสภาพอากาศ สภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ มีส่วนทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่เกิดสภาวะน่าสบาย ผ่อนคลาย และเลือกเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่

3.3. ภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะ

จากการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่กรณีศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การมีภาพลักษณ์ของพื้นที่ที่เป็นที่นิยมในการเข้ามาใช้งาน มีผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ ทั้งนี้รวมถึงลักษณะและรูปแบบของกิจกรรมที่เกิดต่อเนื่องกันภายในพื้นที่ และภาพลักษณ์ของพื้นที่ที่รายล้อมไปด้วยบริบทต่าง ๆ รอบข้างเป็นแรงดึงดูดที่ส่งผลให้กลุ่มคนรุ่นใหม่นิยมเข้ามาใช้งาน

4. กิจกรรมภายในพื้นที่

การวิเคราะห์ผลการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ที่มีต่อด้านลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ส่งผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ โดยมี

รายละเอียดดังต่อไปนี้

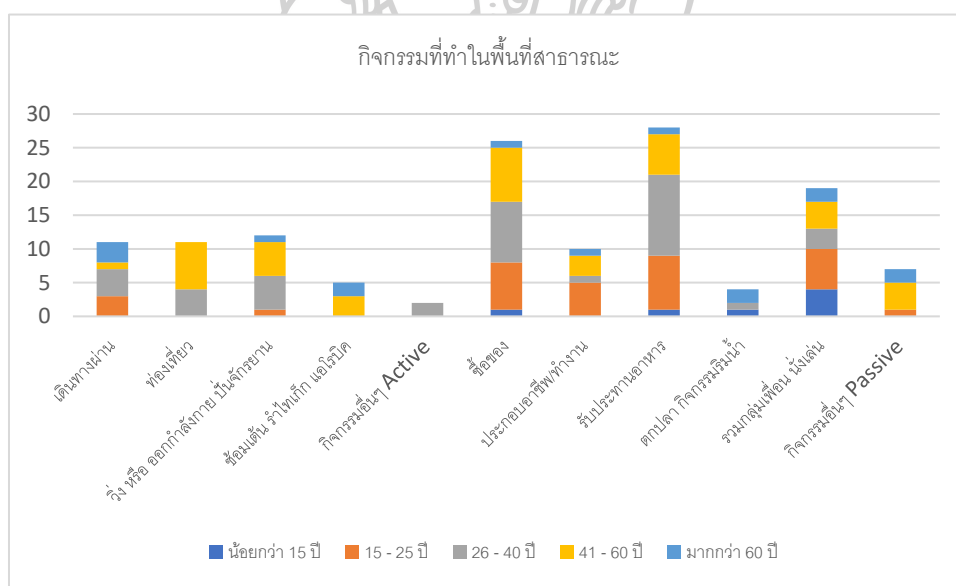
4.1. ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉง การวิเคราะห์

ผลการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉงที่เกิดขึ้นบนพื้นที่กรณีศึกษาที่ส่งผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ พบว่า จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มคนที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉงจะมีพื้นที่หลากหลายตามวัยช่วงวัย เด็กหรือวัยรุ่นมักจะใช้พื้นที่สาธารณะภายในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมแบบกระฉับกระเฉง กลับกันผู้คนในวัยทำงานหรือวัยชราจะใช้พื้นที่ที่อยู่ในวัดหรือภายในชุมชนในการออกกำลังกาย ซึ่งสิ่งที่มีผลต่อการเข้ามาเลือกใช้งานภายในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นสภาพอากาศและการออกแบบ ซึ่งจากกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่วนใหญ่ที่นิยมทำคือ พบปะสังสรรค์

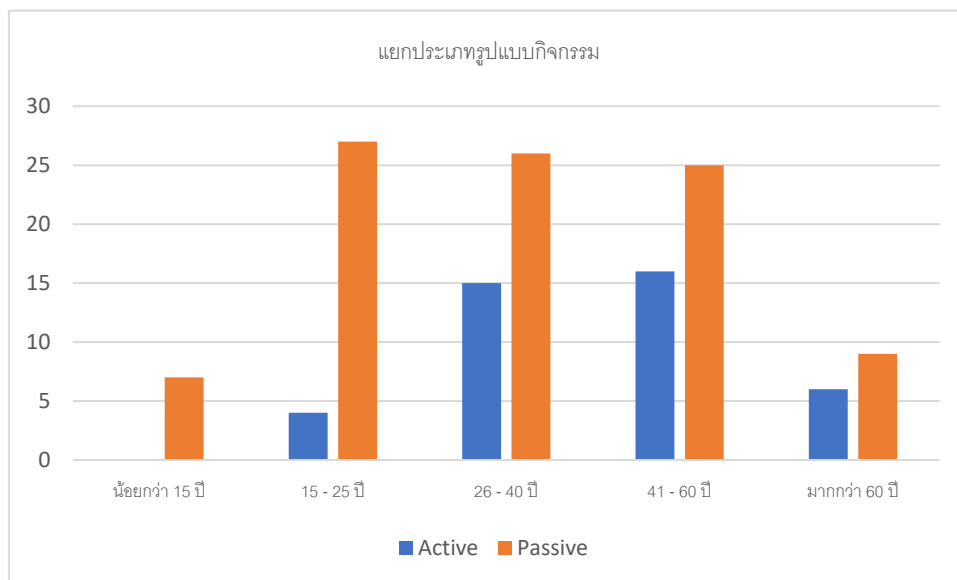
ทำงาน และท่องเที่ยวหรือพักผ่อน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ความต่อเนื่องของกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ก็ช่วยส่งผลให้พื้นที่มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายเลือกเข้ามาใช้งานมากขึ้น

4.2. ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลาย

การวิเคราะห์ผลการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลายที่เกิดขึ้นบนพื้นที่กรณีศึกษาที่ส่งผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลายคือ การมีพื้นที่ที่มีพื้นที่สำหรับนั่งพัก นั่งมอง และมีแสงสว่างเพียงพอภายในพื้นที่ที่เหมาะสมกับการมองเห็นและทำกิจกรรมต่าง ๆ มีผลต่อการเลือกเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ซึ่งเห็นได้ชัดจากแบบสอบถามว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ที่ผู้คนเข้ามาใช้งานมักจะเป็นกิจกรรมแบบผ่อนคลายเช่น นั่งดูหนังสือ เล่นบอร์ดเกม หรือทานอาหาร ส่วนใหญ่ในพื้นที่นี้มักใช้ทำเป็นกิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อนหรือนั่งเล่นเป็นหลัก

ภาพที่ 39 สรุปรูปแบบกิจกรรมที่ทำในพื้นที่สาธารณะ

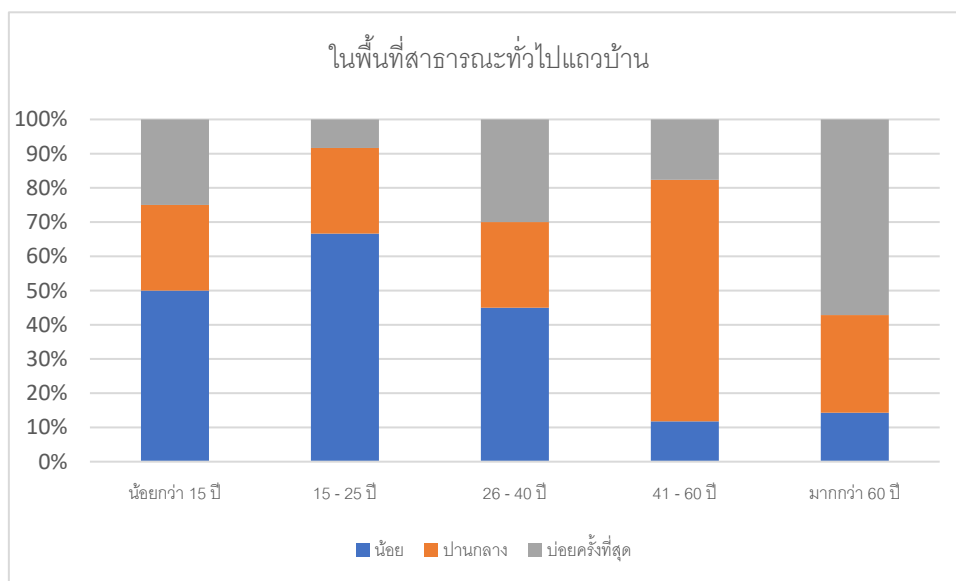

ภาพที่ 40 สรุปรูปแบบของกิจกรรมของผู้ใช้งาน

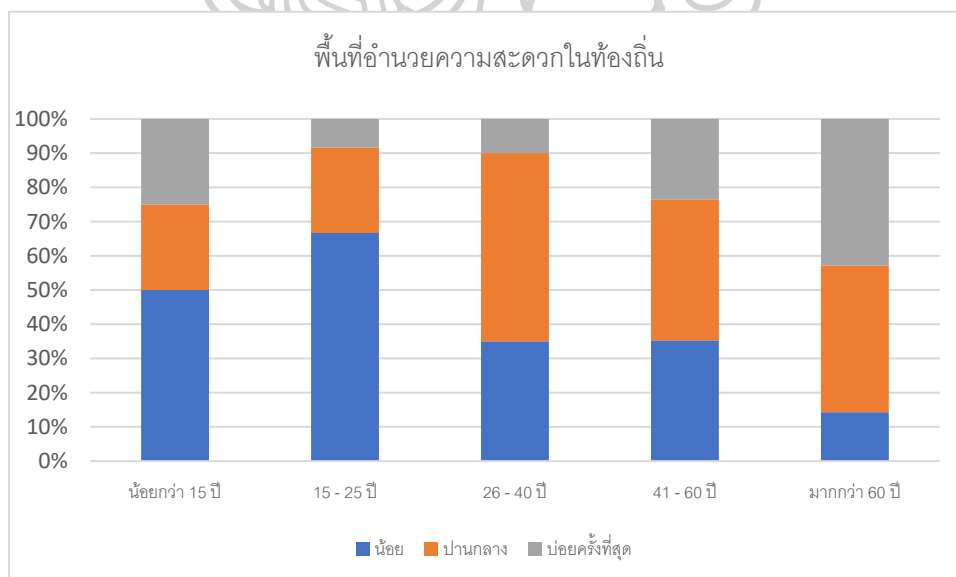
5. การวิเคราะห์พฤติกรรมและทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ

จากการสำรวจภาคสนาม สัมภาษณ์พฤติกรรมและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่มีต่อการใช้พื้นที่สาธารณะ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมแก่ความหลากหลายของแต่ละช่วงวัย มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่กรณีศึกษา ใช้เกณฑ์การพิจารณาดังต่อไปนี้ สรุปผลจากการศึกษาผลกระทบของความหลากหลายในความสัมพันธ์ทางสังคม การพัฒนาและจำแนกประเภทของพื้นที่ที่แตกต่างกันในคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การแบ่งสัดส่วนระหว่างพื้นที่สาธารณะ โดยการจำแนกรูปแบบพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมแก่บุคคลหลากหลายต่างวัย

5.1 พื้นที่สาธารณะ (ถนน สวนสาธารณะ การขนส่งสาธารณะ บริการสาธารณะ)

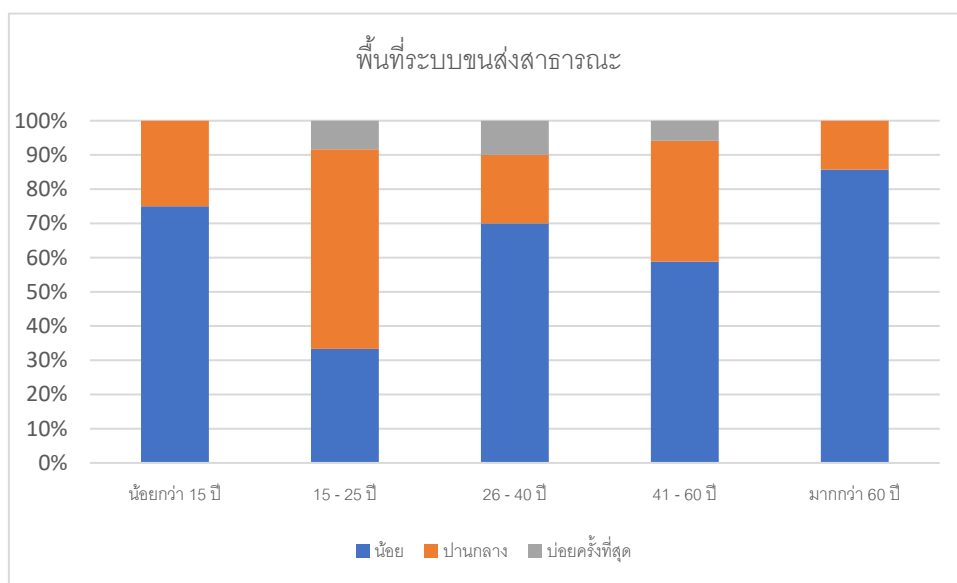

ภาพที่ 41 รูปแบบพื้นที่สาธารณะทั่วไปแถวบ้าน เช่นสวนสาธารณะแถวบ้าน, ถนนซอยใกล้เคียง จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่สาธารณะทั่วไปแถวบ้าน เช่นสวนสาธารณะแถวบ้าน, ถนน ซอยใกล้เคียงที่อยู่อาศัย ช่วงอายุที่มีความคล้ายกันคือช่วงวัยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และวัยทำงานซึ่ง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้สัดส่วนการเผชิญหน้าแทบจะครึ่งหนึ่งมีการใช้งานน้อยอีก ครึ่งหนึ่งจะอยู่ในช่วงปานกลางและบ่อยครั้งกลับกันในช่วงวัยที่สูงอายุจะเห็นได้ชัดว่าพื้นที่รูปแบบนี้มีความเหมาะสมต่อบุคคลในช่วงวัยนี้เป็นอย่างยิ่ง

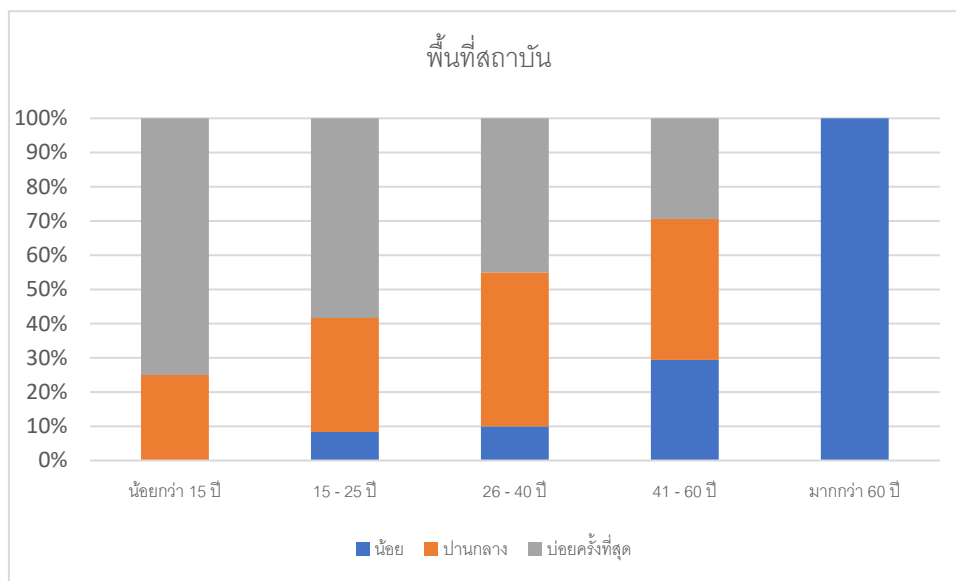
ภาพที่ 42 พื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่อำนวยความสะดวกในท้องถิ่น เช่น ร้านขายของชำ, คลินิก แถวบ้าน, ห้องสมุดชุมชน

จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่อำนวยความสะดวกในท้องถิ่น เช่น ร้านขายของชำ, คลินิก แถวบ้าน, ห้องสมุดชุมชน ช่วงอายุที่มีความคล้ายกันคือช่วงวัยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และวัยรุ่นซึ่ง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้สัดส่วนการเผชิญหน้ามากกว่าครึ่งหนึ่งมีการใช้งานน้อยอีกที่ เหลือจะอยู่ในช่วงปานกลางและบ่อยครั้ง ในช่วงวัยทำงานและวัยชราจะเห็นได้ชัดการมีปฏิสัมพันธ์ มากกว่าวัยอื่นๆ ดังนั้นในช่วงวัยนี้พื้นที่ประเภทนี้จึงมีความเหมาะสมต่อบุคคลในช่วงวัยทำงานและวัย ชราเป็นอย่างยิ่ง

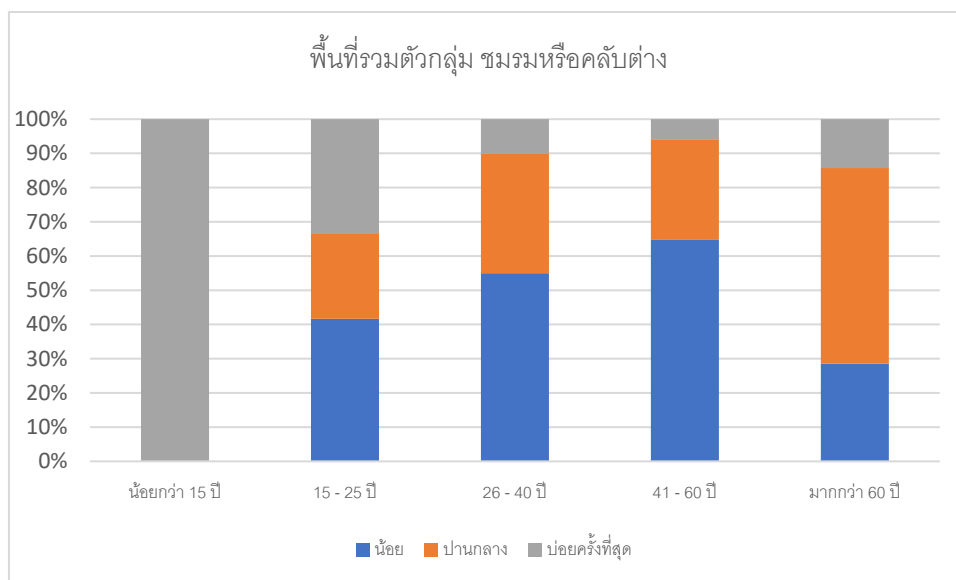
ภาพที่ 43 รูปแบบพื้นที่สาธารณะทั่วไป พื้นที่ระบบขนส่งสาธารณะ (สถานีขนส่ง, บนรถไฟฟ้า) จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่ทั่วไป พื้นที่ระบบขนส่งสาธารณะ สถานีขนส่ง, บน รถไฟฟ้า ช่วงอายุที่มีความคล้ายกันคือช่วงวัยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี วัยทำงานและ วัยชราซึ่งการมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้สัดส่วนการเผชิญหน้ามากกว่าครึ่งหนึ่งมีการใช้งานน้อยอีกที่ เหลือ จะอยู่ในช่วงปานกลางและบ่อยครั้ง ในช่วงวัยรุ่นเห็นได้ชัดการมีปฏิสัมพันธ์มากกว่าวัยอื่นๆในช่วงวัยที่ สูงอายุจะเห็นได้ชัดว่าพื้นที่รูปแบบนี้มีการใช้งานที่ค่อนข้างไปทางน้อย ดังนั้นในช่วงวัยรุ่นพื้นที่ ประเภทนี้จึงมีความเหมาะสมต่อบุคคลในช่วงวัยนี้เป็นอย่างยิ่ง

5.2 พื้นที่สถาบัน (ที่ทำงานและโรงเรียน)

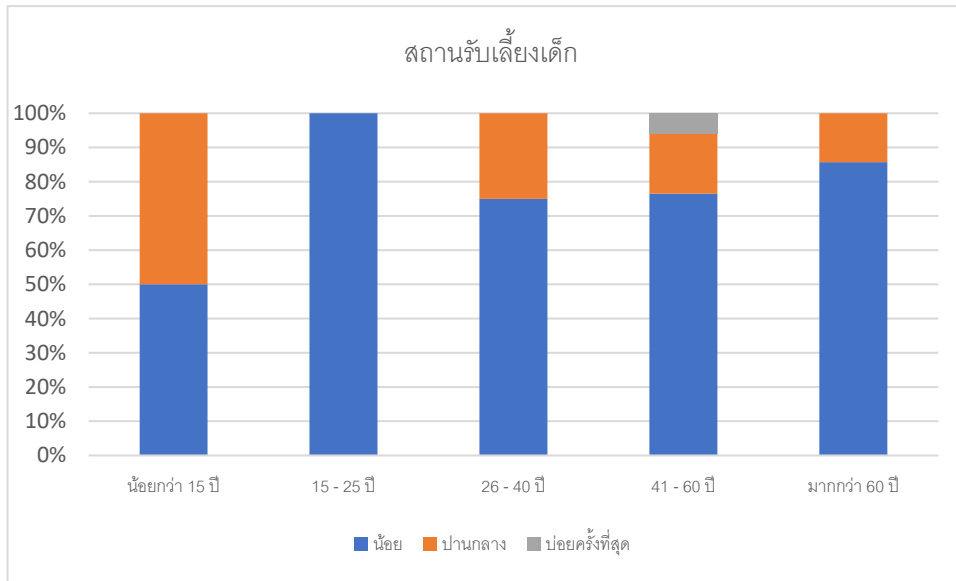

ภาพที่ 44 รูปแบบพื้นที่สาธารณะในสถาบัน สถานที่ที่ทำงาน บริเวณโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในสถาบัน สถานที่ที่ทำงาน บริเวณโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย แทบทุกช่วงอายุมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้สัดส่วนการเผชิญหน้านั้นแทบจะใกล้เคียงกันโดยการใช้งานอยู่ในช่วงปานกลางและบ่อยครั้ง ในขณะที่ช่วงวัยที่สูงอายุมากกว่า 60 ปี จะเห็นได้ชัดว่าพื้นที่รูปแบบนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีค่อนข้างน้อย ดังนั้นพื้นที่สาธารณะรูปแบบนี้มีความเหมาะสมต่อบุคคลในแทบทุกช่วงวัย

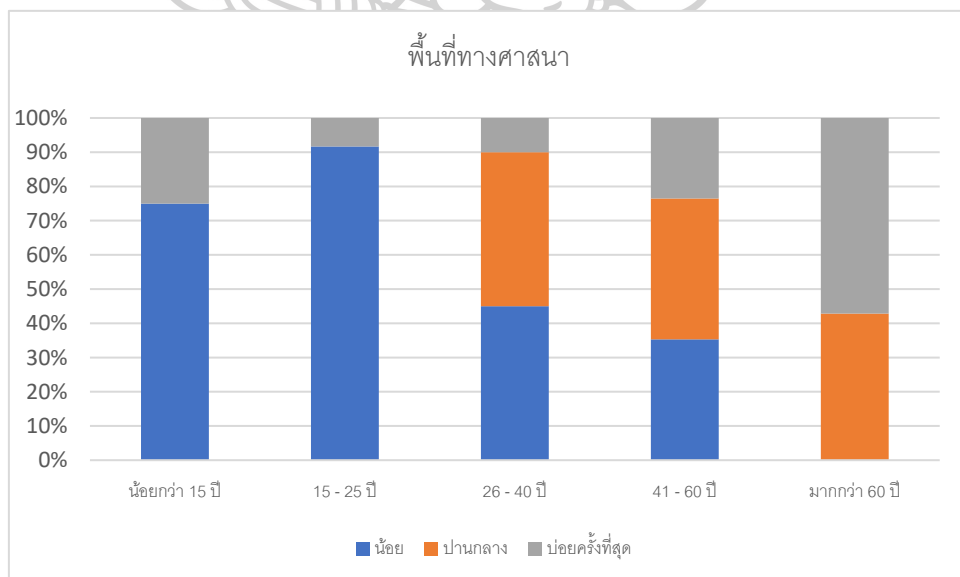
5.3 พื้นที่การขัดเกลาทางสังคม (องค์กรทางสังคม สโมสรกีฬาและงานอดิเรก กิจกรรมรอบโรงเรียน
เด็ก สถานที่ประชุมทางศาสนา)

ภาพที่ 45 รูปแบบพื้นที่ที่รวมตัวกลุ่ม ชมรมหรือคลับต่างที่มีส่วนร่วม (กลุ่มออกกำลังกาย, ชมรมอาสา) จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่ที่รวมตัวกลุ่ม ชมรมหรือคลับต่างที่มีส่วนร่วม กลุ่มออกกำลังกาย, ชมรมอาสา ช่วงอายุที่มีความคล้ายกันคือช่วงวัยเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี วัยรุ่น วัยทำงานและวัยชราซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้คือการเผชิญหน้าครั้งหนึ่งมีการใช้งานน้อยอีกครั้งหนึ่งจะอยู่ในช่วงปานกลางและบ่อยครั้ง ในช่วงวัยเด็ก และวัยสูงอายุมากกว่า 60 ปีเห็นได้ชัดการมีปฏิสัมพันธ์มากกว่าวัยอื่นๆ ดังนั้นในช่วงวัยนี้พื้นที่ประเภทนี้จึงมีความเหมาะสมต่อบุคคลในช่วงวัยเด็กและวัยชราเป็นอย่างยิ่ง

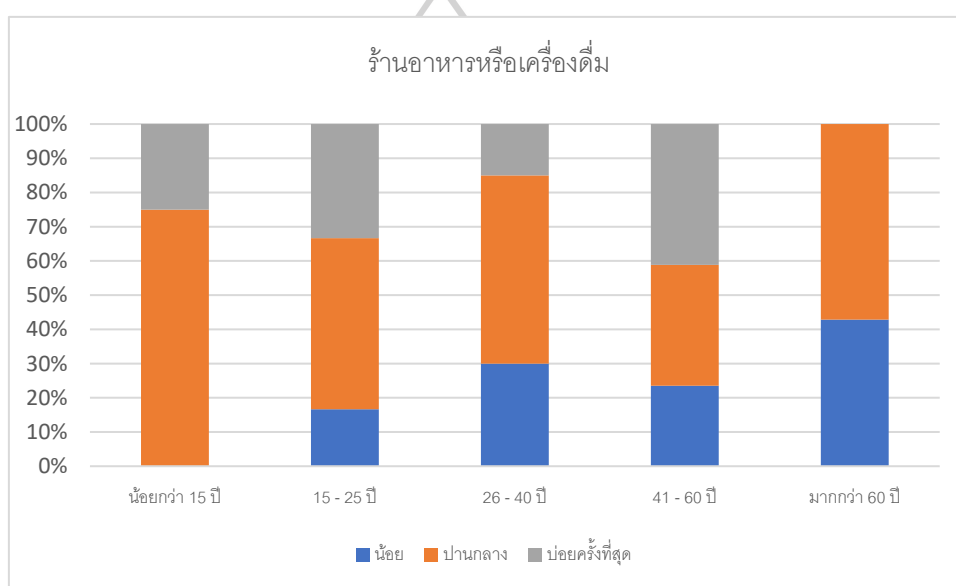
ภาพที่ 46 รูปแบบพื้นที่โรงเรียนเด็กอนุบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก หรือตัวเตอรเด็กเล็ก จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่โรงเรียนเด็กอนุบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก หรือตัวเตอรเด็กเล็ก แทบทุกช่วงอายุที่มีความคล้ายกันมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้สัดส่วนการเผชิญหน้ามีการใช้งานน้อย มีแค่ในช่วงวัยเด็ก เห็นได้ชัดการมีปฏิสัมพันธ์มากกว่าวัยอื่นๆ ดังนั้นในช่วงวัยนี้พื้นที่ประเภทนี้จึงมีความเหมาะสมต่อบุคคลในช่วงวัยเด็กเป็นส่วนใหญ่

ภาพที่ 47 พื้นที่ทางศาสนา (วัด, โบสถ์, ศาลเจ้า) หรือพื้นที่รวมตัวทางความเชื่อต่างๆ

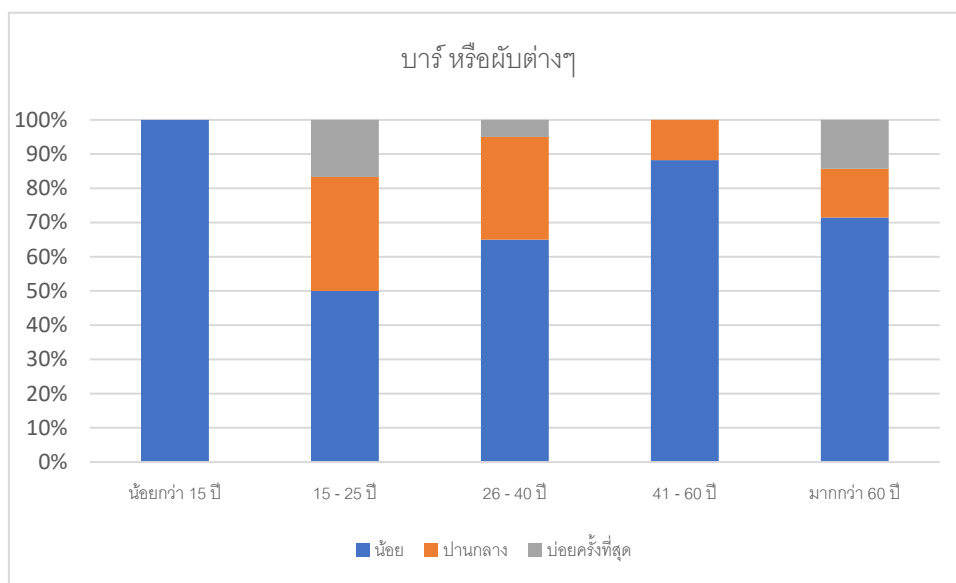
จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่ที่พื้นที่ทางศาสนา (วัด, โบสถ์, ศาลเจ้า) หรือพื้นที่รวมตัวทางความเชื่อต่างๆ ช่วงอายุจะค่อนข้างไล่ไปตามอายุจากน้อยไปมากเริ่มจากวัยเด็ก และวัยรุ่นซึ่งเห็นได้ชัดว่าการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้สัดส่วนการเผชิญหน้ามีการใช้งานน้อยอีก กลับกันเมื่อช่วงอายุเริ่มเพิ่มขึ้นจะอยู่ในช่วงปานกลางและบ่อยครั้ง มากขึ้นในช่วงวัยทำงานและมากที่สุดในวัยชรา และวัยสูงอายุมากกว่า 60 ปี เห็นได้ชัดการมีปฏิสัมพันธ์มากกว่าวัยอื่นๆ ดังนั้นในช่วงวัยนี้พื้นที่ประเภทนี้จึงมีความเหมาะสมต่อบุคคลในช่วงวัยชราเป็นหลัก

5.4 พื้นที่บริโภค (คาเฟ่ บาร์ ร้านอาหาร และคลับ) และพื้นที่ส่วนตัว

ภาพที่ 48 พื้นที่พื้นที่บริโภค ประเภทร้านอาหารหรือเครื่องดื่มในพื้นที่

จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่ที่พื้นที่บริโภค ประเภทร้านอาหารหรือเครื่องดื่มในพื้นที่ เห็นได้ชัดว่าทุกช่วงอายุจะค่อนข้างไล่ไปตามอายุจากน้อยไปมากและจะค่อนข้างคล้ายกันคือทุกช่วงอายุจะมีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้สัดส่วนการเผชิญหน้ามากกว่ารูปแบบพื้นที่อื่นเป็นพิเศษ เห็นได้ชัดการมีปฏิสัมพันธ์ในช่วงวัยนี้พื้นที่ประเภทนี้จึงมีความเหมาะสมต่อบุคคลในทุกๆ ช่วงวัย

ภาพที่ 49 พื้นที่พื้นที่บรีโกลด ประเภทบาร์ และผับต่างๆ

จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในรูปแบบพื้นที่พื้นที่บรีโกลด ประเภทร้านอาหารหรือเครื่องดื่มในพื้นที่ เห็นได้ชัดว่าทุกช่วงอายุจะค่อนข้างไล่ไปตามอายุจากน้อยไปมากและจะค่อนข้างคล้ายกันคือทุกช่วงอายุจะมีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงวัยนี้สัดส่วนการเผชิญหน้ามากกว่ารูปแบบพื้นที่อื่นเป็นพิเศษ เห็นได้ชัดการมีปฏิสัมพันธ์ในช่วงวัยนี้พื้นที่ประเภทนี้จึงมีความเหมาะสมต่อบุคคลในทุกๆช่วงวัย

สรุปผลจากการศึกษาผลกระทบของความหลากหลายในความสัมพันธ์ทางสังคม การพัฒนาและจำแนกประเภทของพื้นที่ที่แตกต่างกันในคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การแบ่งสัดส่วนระหว่างพื้นที่สาธารณะ โดยการจำแนกรูปแบบพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมแก่บุคคลหลากหลายต่างวัยได้ดังนี้

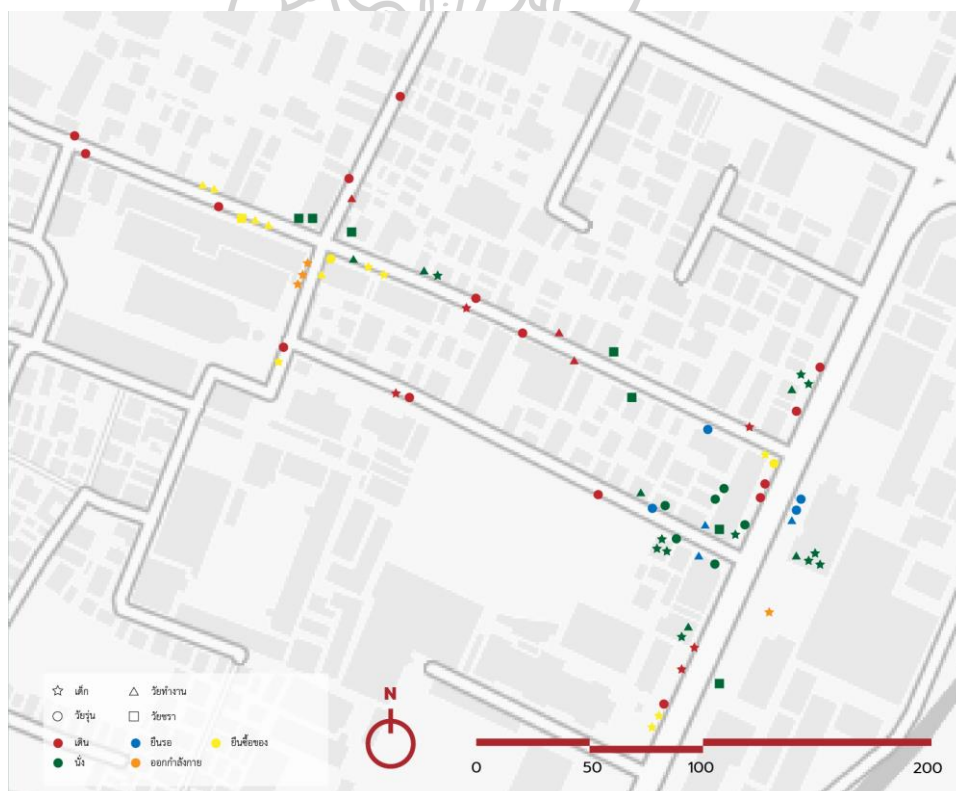
1. วัยเด็ก น้อยกว่า 15 ปี: พื้นที่สถาบัน และพื้นที่การชดเชยทางสังคม
2. วัยรุ่น 15 - 25 ปี: พื้นที่สถาบัน และพื้นที่บรีโกลด
3. วัยทำงาน 25 - 40 ปี: พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่สถาบัน
4. วัยสูงอายุ 40 - 60 ปี: พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่สถาบัน
5. วัยชรา มากกว่า 60 ปี: พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่การชดเชยทางสังคม

6. ผลการสำรวจข้อมูลเชิงพฤติกรรม

ในการแสดงข้อมูลเชิงกิจกรรมได้มีการทำแผนผังโดยในแต่ละแผนผังจะทำการแสดงข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลเชิงพฤติกรรมของผู้ใช้งาน ประกอบด้วย ลักษณะกิจกรรม ช่วงวัย และตำแหน่งของผู้ใช้ โดยใช้สัญลักษณ์แทนผู้ใช้งาน 1 สัญลักษณ์ ต่อผู้ใช้งาน 2 คน เพื่อหาข้อมูลเชิงปริมาณที่เกิดขึ้น และ นำข้อมูลของแต่ละช่วงเวลาภายในวันเดียวกันมาทำการเปรียบเทียบความแตกต่างและความเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมและจำนวนผู้ใช้งานโดยช่วงเวลาในการสำรวจพื้นที่โดยแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน โดยแบ่งพื้นที่ตามเวลาดังนี้

1. พื้นที่บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13 จะอยู่ในช่วงเวลาเลิกงานคือ 16.00 น. – 19.00น.
2. พื้นที่บริเวณวัดคอนเซ็ปชัญจะอยู่ในช่วงเวลาก่อนเข้างานคือ 7.00น. – 10.00น.
3. พื้นที่บริเวณคูสีตมาเก็ตเพลสจะอยู่ในช่วงเวลาเลิกงานคือ 16.00น. – 19.00น.

6.1 พื้นที่บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13

ภาพที่ 50 แผนที่แสดงผลสำรวจของพื้นที่ศึกษาบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13

ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ ArcGIS จาก Esri Thailand ระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงแผนที่ จากประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัท อีเอสอาร์ไอ (ประเทศไทย) จำกัด

สรุปผลการสำรวจข้อมูลเชิงพฤติกรรมในพื้นที่ศึกษาบริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13 จากการสำรวจลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ จะพบว่าช่วงเวลาที่ผู้ใช้งานมากที่สุดคือ ช่วงเวลาเลิกงาน และน้อยที่สุดในช่วงกลางวัน และพบว่าในช่วงก่อนเวลาทำงาน และช่วงหัวค่ำถึงดึกมีผู้ใช้งานที่หลากหลายตามช่วงวัย โดยในช่วงก่อนเวลาทำงานผู้ใช้ส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุ และเด็กนักเรียนที่เป็นทั้งเด็กเล็กและวัยรุ่น โดยมีวัยรุ่นมากกว่าเป็นหลักเพราะส่วนใหญ่เด็กเล็กจะอยู่ในการดูแลของผู้ปกครองและคุณครูจึงไม่ค่อยเห็นเด็กเล็กเข้ามาใช้งานพื้นที่มากนัก ส่วนวัยทำงานนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ปกครองที่มาส่งนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ แต่ในช่วงเวลาอื่นของวันนั้นผู้ใช้ส่วนมากจะเป็นวัยทำงานและวัยชรา ทางด้านกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนเวลาทำงานและเวลาเลิกงาน ผู้ใช้งานส่วนใหญ่จะมาเพื่อทานอาหารหรือกาแฟเป็นส่วนใหญ่ และมีการรวมกลุ่มขนาด ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ของนักเรียนช่วงวัยรุ่น ส่วนในเวลาเย็นถึงหัวค่ำ และหัวค่ำถึงดึกนั้นกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นการนั่งพักผ่อน

ช่วงวัย

วัยเด็ก - ใช้งานพื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (13.00-16.00) และมีการใช้งานน้อยมากในช่วงก่อนเวลาทำงานและช่วงหัวค่ำถึงดึก (7.00-10.00 และ 16.00 – 19.00)

วัยรุ่น - ใช้งานพื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็นถึงหัวค่ำและช่วงหัวค่ำถึงดึก (16.00-19.00 และ 19.00 – 21.00) ส่วนในช่วงเวลาอื่นมีการใช้งานค่อนข้างน้อย

วัยทำงาน - ใช้งานพื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็นถึงหัวค่ำ (16.00-19.00) ส่วนในเวลาอื่นมีจำนวนผู้ใช้งานค่อนข้างน้อย

วัยสูงอายุ - ใช้งานพื้นที่มากที่สุดในช่วงก่อนเวลาทำงาน (7.00-10.00) และมีการใช้งานช่วงในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (13.00-16.00)บ้างในบางวัน ไม่มีการใช้งานในช่วงหัวค่ำถึงดึก

กิจกรรม

กิจกรรมแบบผ่อนคลาย

นั่ง - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นค่อนข้างมากตลอดทั้งวัน แต่มากที่สุดในช่วงเย็นถึงหัวค่ำ

เดินเล่น - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดในช่วงเย็นถึงหัวค่ำและช่วงเช้า

กิจกรรมแบบมีการเคลื่อนไหว

วิ่ง- เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นบ้างในช่วงเย็นถึงหัวค่ำ

ออกกำลังกาย - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเลิกงานและช่วงหัวค่ำถึงดึกเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นน้อยมาก ในช่วงเย็นถึงหัวค่ำเท่านั้น (แบดมินตันในที่จอดรถ)

กิจกรรมที่เกิดจากสถานที่

กิจกรรมออกกำลังกาย - เกิดภายในพื้นที่สถาบัน

กิจกรรมเด็กเล็ก - สนามเด็กเล่นในพื้นที่สถาบัน

กิจกรรมผ่อนคลายแบบรวมกลุ่ม - บอร์ดเกม การ์ดเกม ในร้านของเล่น หรือการรวมกลุ่มตีวงหนังสือ

6.2 พื้นที่บริเวณวัดคอนเซ็ปชัน

ภาพที่ 51 แผนที่แสดงผลสำรวจของพื้นที่ศึกษาบริเวณวัดคอนเซ็ปชัน

ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ ArcGIS จาก Esri Thailand ระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงแผนที่ จากประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัท อีเอสอาร์ไอ (ประเทศไทย) จำกัด

สรุปผลการสำรวจข้อมูลเชิงพฤติกรรมในพื้นที่ศึกษาบริเวณวัดคอนเซ็ปชัน

จากการสำรวจลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ จะพบว่าช่วงเวลาที่มียูใช้งานมากที่สุดคือ ช่วงเวลาเช้าตรู่ และน้อยที่สุดในช่วงหัวค่ำถึงดึก และพบว่าในช่วงก่อนเวลาทำงาน และช่วงหัวค่ำถึงดึกมียูใช้งานที่ในช่วงก่อนเวลาทำงาน และช่วงหัวค่ำถึงดึกมียูใช้งานที่เป็นวัยเด็กน้อยมาก โดยในช่วงก่อนเวลาทำงานผู้ใช้ส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุ แต่ในช่วงเวลาอื่นนั้นผู้ใช้ส่วนมากจะเป็นวัยทำงานโดยในช่วงก่อนเวลาทำงานผู้ใช้ส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุและเด็กนักเรียนวัยรุ่น เป็นหลักเพราะเป็นพื้นที่ทางผ่านที่จะไปทางโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยในพื้นที่จึงมีรถเข็นขายอาหารอยู่ในพื้นที่คอยขายอาหารให้กับเด็กนักเรียนช่วงวัยรุ่นและผู้คนในพื้นที่ ส่วนวัยทำงานนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ปกครองที่มาส่งนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ แต่ในช่วงเวลาอื่นของวันนั้นผู้ใช้ส่วนมากจะเป็นวัยชราแทบทั้งหมด ทางด้านกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนเวลาทำงานและเวลาเลิกงาน ผู้ใช้งานส่วนใหญ่จะมาเพื่อการออกกำลังกาย และมีการรวมกลุ่มขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ส่วนในเวลาเช้า และกลางวันในพื้นที่บริเวณวัด ศาลาและ ป่าช้า และหัวค่ำถึงดึกนั้นกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นการนั่งพักผ่อนริมศาลาเพื่อตกปลาหรือสังสรรค์ โดยการแบ่งเวลานั้นทำให้สามารถเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ใช้ในช่วงวัย และกิจกรรมเดียวกันในช่วงเวลาต่างๆได้ ดังนี้

ช่วงวัย

วัยเด็ก - ใช้งานพื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (13.00-16.00)

วัยรุ่น - ใช้งานพื้นที่มากที่สุดในช่วงเช้าและช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (7.00-10.00 และ 13.00 – 16.00) ส่วนในเวลาอื่นมีการใช้งานบ้างในช่วงเวลาหัวค่ำถึงดึก (19.00 – 21.00)

วัยทำงาน - ใช้งานพื้นที่บ้างในช่วงเช้าและช่วงเย็นถึงหัวค่ำ (7.00 – 10.00 และ 16.00-19.00) ส่วนในเวลาอื่นมีจำนวนผู้ใช้งานค่อนข้างน้อย

วัยสูงอายุ - ใช้งานพื้นที่มากที่สุดในช่วงก่อนเวลาทำงาน (7.00-10.00) และมีการใช้งานช่วงในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (13.00-16.00)บ้างในบางวัน ไม่มีการใช้งานในช่วงหัวค่ำถึงดึก

กิจกรรม

กิจกรรมแบบผ่อนคลาย

นั่ง - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นค่อนข้างมากตลอดทั้งวัน แต่มากที่สุดในช่วงเย็นถึงหัวค่ำ

เดินเล่น - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดในช่วงเช้าและเที่ยง

กิจกรรมแบบมีการเคลื่อนไหว

วิ่ง- เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นบ้างในช่วงเช้าเป็นหลัก

ออกกำลังกาย - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเช้าและช่วงเวลาเย็นถึงหัวค่ำ

กิจกรรมที่เกิดจากสถานที่

กิจกรรมตกปลา - เกิดภายในพื้นที่ศาลาริมน้ำ

กิจกรรมสังสรรค์ - บริเวณศาลาและป่าช้า

กิจกรรมสักการะ - บริเวณตัววัดและปติมากรรม

กิจกรรมชุมชน - บริเวณศูนย์ชุมชน (บำรุงรักษาพื้นที่)

6.3 พื้นที่บริเวณวัดคอมมิวนิตีมอลล์ลูติมาร์เก็ตเพลส

ภาพที่ 52 แผนที่แสดงผลสำรวจของพื้นที่ศึกษาบริเวณคอมมิวนิตีมอลล์ลูติมาร์เก็ตเพลส
ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ ArcGIS จาก Esri Thailand ระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงแผนที่ จากประเทศ
สหรัฐอเมริกา บริษัท อีเอสอาร์ไอ (ประเทศไทย) จำกัด

สรุปผลการสำรวจข้อมูลเชิงพฤติกรรมในพื้นที่ศึกษาบริเวณคอมมิวนิตีมอลล์ลูติมาร์เก็ตเพลส

จากการสำรวจลักษณะของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ จะพบว่าช่วงเวลาที่มียูเซอร์ใช้งานมากที่สุดคือ ช่วงเวลาเช้าสาย และแทบจะมีการใช้งานตลอดเวลา ในช่วงก่อนเวลาทำงาน จนถึงช่วงหัวค่ำถึงดึก และช่วงหัวค่ำถึงดึกมียูเซอร์ใช้งานที่เป็นจำนวนมากหลายราย โดยในช่วงก่อนเวลาทำงาน ยูเซอร์ส่วนมากจะเป็นวัยทำงานหรือวัยรุ่นที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย แต่ในช่วงเวลานั้น ยูเซอร์ส่วนมากจะเป็นวัยทำงานโดยในช่วงหลังเลิกงาน ยูเซอร์ส่วนมากจะเด็กนักเรียนวัยรุ่น เป็นหลักเพราะ ภายในพื้นที่มีศูนย์ติวหรือโรงเรียนกวดวิชาอยู่ และยังมีพื้นที่เปิดโล่งบางส่วนให้เด็กนักเรียนได้ทำกิจกรรมได้เช่น ซ้อมเต้นหรือติววาดรูปนอกจากนี้ยังมีร้านอาหารหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนช่วงวัยรุ่นและคนรุ่นใหม่ ส่วนวัยทำงานนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ปกครองที่มาส่งนักเรียนเป็นส่วนใหญ่หรือเป็นไรเดอร์ที่คอยรับส่งอาหาร อีกทั้งยังมีกิจกรรมหลากหลายให้คนภายนอกเข้ามาใช้ได้เช่น

ห้างสรรพสินค้า ฟิตเนส หรือร้านบอร์ดเกม โดยการแบ่งเวลานั้นทำให้สามารถเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ใช้ในช่วงวัย และกิจกรรมเดียวกันในช่วงเวลาต่างๆได้ ดังนี้

ช่วงวัย

วัยเด็ก - ใช้งานพื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (13.00-16.00)

วัยรุ่น - มีการใช้งานพื้นที่ในช่วงสาย (10.00-12.00)และมีการใช้งานในเวลาอื่นที่มีการใช้งานมากที่สุดในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนและหัวค่ำถึงตี (16.00 – 19.00 และ 19.00 – 21.00)

วัยทำงาน - มีการใช้งานพื้นที่ในช่วงสาย (10.00-12.00) และช่วงหลังเลิกเรียน (13.00 – 16.00)

วัยสูงอายุ - ใช้งานพื้นที่ค่อนข้างน้อยมีการใช้งานบ้างในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (16.00 – 21.00)

กิจกรรม

กิจกรรมแบบผ่อนคลาย

นั่ง - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นค่อนข้างมากตลอดทั้งวัน แต่มากที่สุดในช่วงเย็นถึงหัวค่ำ

เดินเล่น - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน

กิจกรรมแบบมีการเคลื่อนไหว

ออกกำลังกาย - เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาช่วงเย็นถึงหัวค่ำ

กิจกรรมที่เกิดจากสถานที่

กิจกรรมรวมกลุ่มแบบผ่อนคลาย - ดิવાดรู๊ป บอร์ดเกม ดิวกวดิชา นั่งทำงาน หรือการรวมกลุ่มติวหนังสือ

กิจกรรมรวมกลุ่มแบบเคลื่อนไหว - ซ้อมเต้น ฟิตเนส

พื้นที่ห้างสรรพสินค้า - กิจกรรมซื้อของ

สรุปตารางจำนวนผู้ใช้งานแบ่งแยกตามกิจกรรมต่างๆ จากการสำรวจพื้นที่

พื้นที่ศึกษา	ช่วงอายุ	กิจกรรมแบบผ่อนคลาย			กิจกรรมแบบมีการเคลื่อนไหว		กิจกรรมที่เกิดจากสถานที่			รวม	
		นั่ง	เดินเล่น	ยืน	ออกกำลังกาย	วิ่ง	ชื่อของ/สตรีทฟู้ด	สักการะ	กิจกรรมรวมกลุ่ม		
ชอยสามเสน 11 และชอยสามเสน 13	วัยเด็ก	20	10	0	8	0	14	0	10	62	172
	วัยรุ่น	12	30	8	0	0	6	0	4	60	
	วัยทำงาน	12	6	6	0	0	8	0	2	34	
	วัยชรา	14	2	0	0	0	0	0	0	16	
วัดคอนเซ็ปชัญ	วัยเด็ก	2	3	0	2	0	2	0	1	10	102
	วัยรุ่น	0	10	0	0	0	3	0	0	13	
	วัยทำงาน	12	2	4	0	0	6	2	3	29	
	วัยชรา	24	5	6	4	2	3	4	2	50	
คอมมิวนิตี มอลดุสิตมาร์เก็ตเพลส	วัยเด็ก	10	2	8	0	0	4	0	14	38	186
	วัยรุ่น	24	20	16	6	0	10	0	8	84	
	วัยทำงาน	16	8	4	2	0	12	0	2	44	
	วัยชรา	14	2	2	0	0	2	0	0	20	
รวม										460	

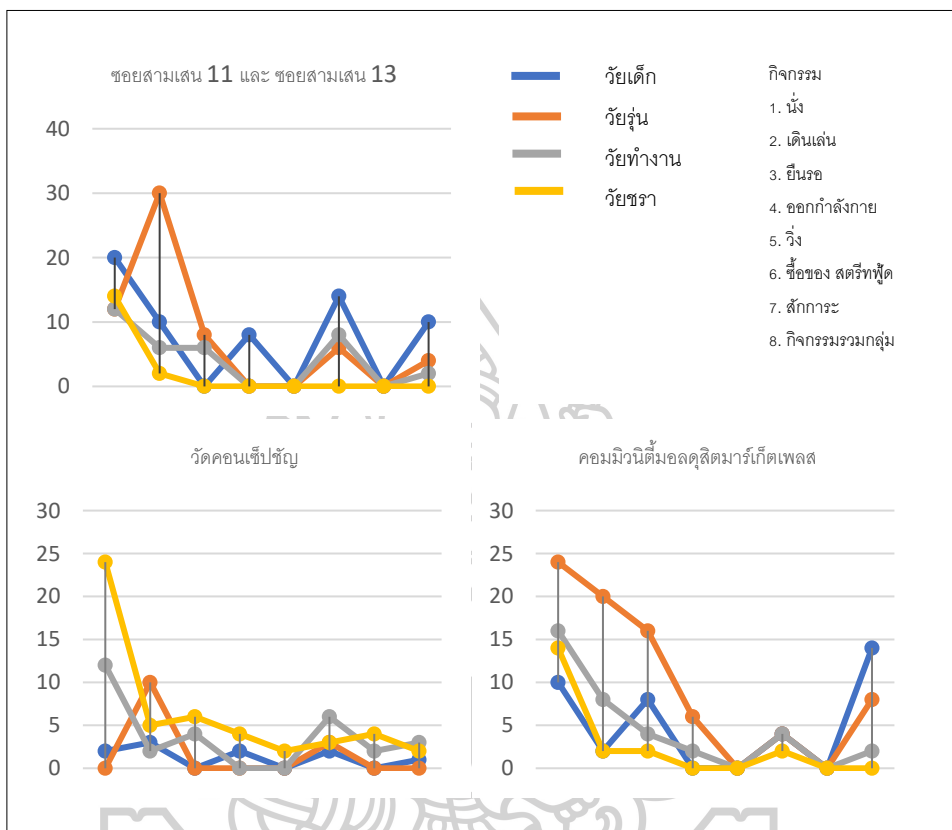
ตารางที่ 10 สรุปตารางจำนวนผู้ใช้งานจากการสำรวจพื้นที่แบ่งแยกตามกิจกรรมต่างๆ

7. สรุปจำนวนผู้ใช้งานในแต่ละพื้นที่ศึกษา

จากการเก็บข้อมูลพบว่า ในทั้งสามพื้นที่ศึกษา มีการเกิดพฤติกรรมการใช้งานที่คล้ายกันสองพื้นที่คือบริเวณ สามเสนชอย 11 และสามเสนชอย 13 โดยอีกพื้นที่คือพื้นที่ศึกษาบริเวณวัดคอนเซ็ปชัญนั้นจะมีการใช้งานที่แตกต่างออกไปบ้าง แต่ก็ยังคงมีพฤติกรรมค่อนข้างคล้ายคลึงกับพื้นที่อื่น แต่ในช่วงเวลาเดียวกันในทุกๆวัน มีการเกิดพฤติกรรมและรูปแบบกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกันจึงทำการเปรียบเทียบโดยใช้กิจกรรมเป็นปัจจัยหลักเพื่อจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ

7.1. สรุปจำนวนผู้ใช้งานแบ่งตามเวลา

ในช่วงก่อนเวลาทำงานของทุกวัน พบว่ากลุ่มผู้ใช้หลักคือผู้สูงอายุ และผู้ใช้รองคือวัยทำงาน โดยมีจำนวนใกล้เคียงกันทุกวัน ช่วงเย็นถึงหัวค่ำเป็นช่วงที่มีผู้ใช้เป็นวัยเด็กและวัยรุ่นเยอะมาก ผู้ใช้ที่เป็นวัยรุ่นในวันเสาร์ อาทิตย์จะมีจำนวนมากกว่าในวันธรรมดา

ภาพที่ 53 สรุปแผนภูมิข้อมูลจำนวนผู้ใช้งานแบ่งแยกตามกิจกรรมต่างๆ

7.2 สรุปจำนวนผู้ใช้งานแบ่งตามกิจกรรม

ในช่วงก่อนเวลาทำงานพบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นมากคือกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว ส่วนในเวลาอื่นๆ จะเป็นกิจกรรมผ่อนคลายติดอยู่กับที่แทบทั้งหมด ไม่มีการเล่นกีฬา มีผู้ใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่การใช้งานจะเป็นกิจกรรมรวมกลุ่มหรือนั่งทำงาน โดยจำนวนผู้ใช้งานทุกวันค่อนข้างใกล้เคียงกัน

7.3 พื้นที่ประกอบกิจกรรม

ในช่วงก่อนเวลาทำงานพบว่ากิจกรรมแบบมีการเคลื่อนไหวจะใช้พื้นที่ที่กำหนดขอบเขต และค่อนข้างมีบริเวณ เช่นบริเวณสวนในวัดราชา หรือเครื่องออกกำลังกาย ส่วนผู้ใช้งานใน

ช่วงเวลาอื่นจะใช้งานในพื้นที่ปิดในการทำกิจกรรมเช่น การดูหนังสือ หรือเล่นบอร์ดเกม กิจกรรมรูปแบบที่ใช้การเคลื่อนไหว ในบางพื้นที่มีพื้นที่โล่งขนาดเล็กรองรับในการทำกิจกรรม เช่น การซ้อมเต้น

8. สรุปการวิเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมในพื้นที่ของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย

ในพื้นที่สาธารณะบริเวณเขตดุสิตนั้นที่มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นเอกลักษณ์ และแตกต่างกับพื้นที่สาธารณะเมืองที่ปรากฏโดยทั่วไป โดยในพื้นที่มีสถานศึกษาหลายแห่ง และมีสถานที่ประวัติศาสตร์มากมาย แต่ที่ทั้งนี้พื้นที่สาธารณะที่มีในปัจจุบัน ไม่สามารถตอบรับกับความ ต้องการ รสนิยม รวมไปถึงรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มคนวัยเด็ก วัยเรียน แต่ยังคงตอบรับกับความต้องการของคนในชุมชน ทั้งนี้พื้นที่ยังมีการบำรุงตลอดเวลาโดยคนในชุมชน แต่ก็ยังไม่มีคุณภาพมากพอในการตอบรับความหลากหลายทางวัย ในปัจจุบันแต่ละช่วงวัยใช้พื้นที่เป็นเวลาแตกต่างกันไปซึ่งส่วนมากจะใช้เวลาในพื้นที่อย่างน้อย 30 นาที - 1 ชั่วโมงบนพื้นที่สาธารณะหรืออาจจะมากกว่า 1 ชั่วโมงในการทำกิจกรรมในการพบปะ ดูหนังสือหรือทำกิจกรรมร่วมกัน จึงได้มีการศึกษาปัจจัยในพื้นที่สาธารณะที่ความหลากหลายทางวัย ส่งผลต่อการใช้งานและกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ เพื่อวิเคราะห์ถึงการเป็นพื้นที่สาธารณะเมืองและการนำไปสู่แนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของความหลากหลายทางวัย ทั้งนี้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

เกี่ยวกับกลุ่มคนหลากหลายทางวัยและพื้นที่สาธารณะข้างต้น พบว่า ลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมและตอบรับกับพฤติกรรมของคนกลุ่มที่กล่าวไปข้างต้นนั้น ได้นำมาเป็นเกณฑ์เพื่อพิจารณาในการคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งพิจารณาจากพื้นที่ที่กำลังได้รับความนิยม และมีลักษณะการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรม ทศนคติและความต้องการที่มีต่อการใช้พื้นที่สาธารณะของกลุ่มคนทุกลุ่มวัย โดยสามารถสรุปถึงลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา พบว่า ลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมและตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์

8.1 ปัจจัยกายภาพที่สังเคราะห์ได้จากจากข้อมูลทุติยภูมิ

เกณฑ์การพิจารณาพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับความต้องการของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคนรุ่นใหม่และพื้นที่สาธารณะ สามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

8.1.1 ปัจจัยด้านที่ตั้งและการเข้าถึง

ลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้คนหลากหลายทางวัย โดยวิเคราะห์ระหว่างลักษณะของพื้นที่สาธารณะกับพฤติกรรมของกลุ่มคน เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของผู้คนมากที่สุด พื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเส้นหลักเชื่อมระหว่างพื้นที่ฝั่งธนบุรีและฝั่งกรุงเทพสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก และยังเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในย่านที่ใกล้ที่อยู่อาศัย และสามารถเข้าถึงใจกลางเมืองได้ซึ่งเหมาะสมต่อความหลากหลายทางวัย นอกจากนี้พื้นที่ละแวกข้างหรือทำเลที่ตั้งยังเหมาะสมต่อการใช้งานของคนรุ่นใหม่เช่น นักเรียน นักศึกษา มีการใช้งานที่สะดวกรวดเร็ว มีความคล่องตัว และทันสมัย จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านที่ตั้งมีผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ซึ่งส่วนมากจะใช้เป็นที่พักระหว่างการเดินทาง

8.1.2 ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะ

ภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะ นอกจากจะต้องมีภาพลักษณ์ของพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความทันสมัย ทำให้เป็นที่นิยมเลือกเข้ามาใช้งานของกลุ่มคน นอกจากนี้การมีบริบทแวดล้อมโดยรอบของพื้นที่ ที่ส่งเสริมให้พื้นที่มีแรงดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ความกลมกลืนกันของความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้นจะช่วยสร้างลักษณะที่ชัดเจนของพื้นที่ ที่ส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่ไม่เพียงแต่เกิดความสะดวกสบาย แต่ต้องมีส่วนช่วยในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เข้ามาใช้งานและพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในพื้นที่นี้มีเอกลักษณ์หลายอย่างเช่น การมีแนวตึกแถวเก่าส่งเสริมด้านภาพลักษณ์ มีแนวเส้นทางเปิดด้านการมองเห็น พื้นที่กว้างและโล่ง สามารถมองได้ทั่วถึง หรือมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และ สถาปัตยกรรม

8.2 ปัจจัยด้านความสะดวกสบาย

พื้นที่ควรมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม ร่มรื่น ความสะดวกสบาย ไร้อุปสรรคในการใช้พื้นที่ ซึ่งรวมถึงภายในพื้นที่เองนั้นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้เหมาะสมและน่าเข้ามาใช้งาน การปรับแสงสว่างภายในพื้นที่ให้มีความ

เหมาะสม เพื่อให้มองเห็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ได้อย่างชัดเจนรวมทั้งช่วยสร้างความอบอุ่นและความปลอดภัยภายในพื้นที่

เนื่องจากพฤติกรรมของกลุ่มคนโดยธรรมชาตินั้นไม่ชอบความจำเจ และชอบความแปลกใหม่ ดังนั้นพื้นที่สาธารณะต้องเอื้อให้เกิดการใช้งานของกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น นำค้นหา ไม่เรียบโล่ง มีจังหวะหรือทำให้พื้นที่ที่นั้นมีชีวิตชีวาที่ตอบรับกับรูปแบบของกิจกรรมหรือวิถีชีวิต การเข้าถึงพื้นที่ที่ง่ายสะดวกสบายและหลากหลายช่องทางการเข้าถึง เป็นส่วนช่วยในการสร้างแรงดึงดูดในการเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่นอกจากนี้พื้นที่สาธารณะจะต้องมีบางส่วนที่มีร่มเงา บดบังแสงแดด และส่วนที่มีแสงแดดส่องถึงรวมทั้งจะต้องให้ความรู้สึกที่ปลอดภัยและปลอดภัยจากการมีพื้นที่ปิดล้อมภายในพื้นที่

8.3 ปัจจัยด้านการใช้งานที่สังเคราะห์ได้จากจากข้อมูลทุติยภูมิ

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพื้นที่สาธารณะ จากการวิเคราะห์กับพฤติกรรมของกลุ่มคนพบว่าปัจจัยของการเกิดพื้นที่สาธารณะควรมีดังนี้ พื้นที่สาธารณะควรมีระยะการเข้าถึงหรือมีรัศมีการให้บริการประมาณ 500 เมตร ระยะเดินเท้าประมาณ 5-10 นาที จากจุดบริการรถสาธารณะ ซึ่งเป็นระยะเดินถึงและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงพื้นที่ด้วยรัศมีการให้บริการที่ไม่ไกลจากจุดบริการรถโดยสารสาธารณะ

8.3.1 กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่

กิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะ โดยวิเคราะห์จากพฤติกรรมของกลุ่มคนรุ่นใหม่เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบของกิจกรรมแต่ละประเภท ที่จะเกิดขึ้นภายในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งประกอบด้วยประเภทของกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมแบบนันทนาการกระฉับกระเฉง

เนื่องจากกลุ่มคนในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นการพักผ่อน มีพฤติกรรมนั่งพักรวมกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ แต่ธรรมชาติของมนุษย์นั้นไม่ชอบความจำเจ พื้นที่สาธารณะสำหรับคนกลุ่มนี้จึงต้องตอบรับกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน การมีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความกระฉับกระเฉง เช่น การเดิน การวิ่ง การเต้น หรือการออกกำลังกาย นอกจากนี้จะมีพื้นที่ที่เรียบและมีพื้นที่เปิดโล่ง สำหรับทำกิจกรรมแล้วภายในพื้นที่ควรมีระดับที่แตกต่างกันเพื่อสร้างจังหวะให้ภายในพื้นที่ไม่เรียบโล่ง

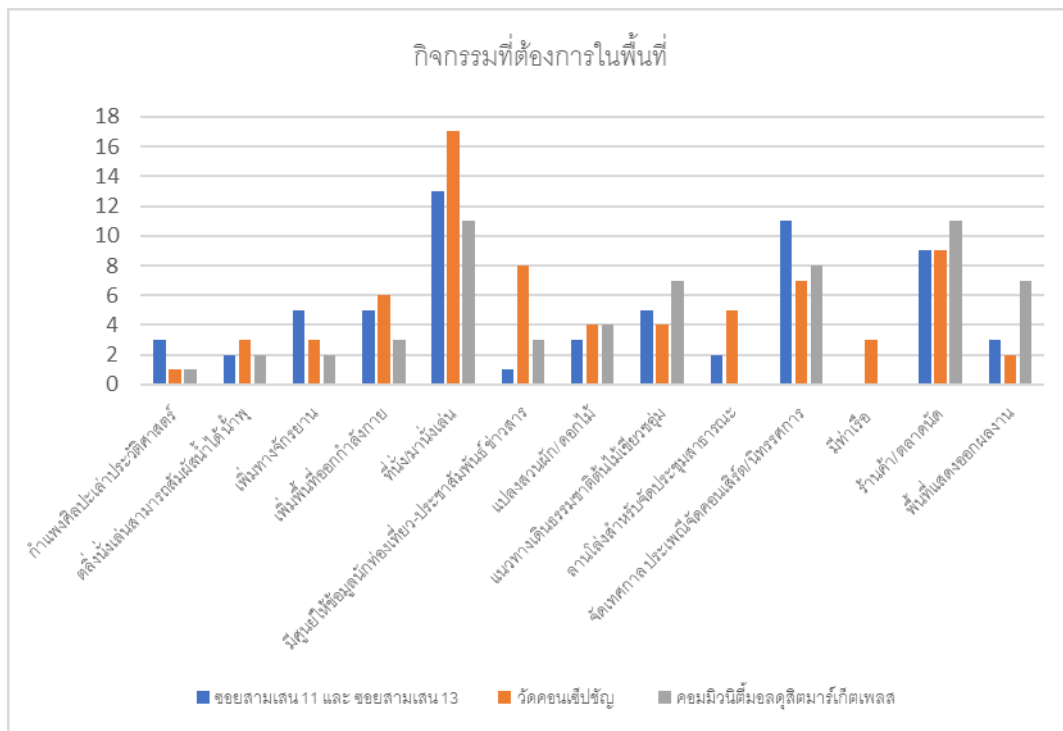
จนเกินไป ซึ่งภายในพื้นที่ค่อนข้างมีกิจกรรมประเภทนี้น้อย กิจกรรมส่วนใหญ่ประเภทนี้จึงพบเจอได้ภายในพื้นที่สถาบัน หรือพื้นที่กว้างโล่งในพื้นที่จอดรถ และพบได้บ้างบนพื้นที่ถนน ส่วนภายในชุมชนพบกิจกรรมนันทนาการระดับกระแฉ่งในพื้นที่ที่มีการเตรียมไว้ให้ใช้ในชุมชน หรือพบเจอได้บ้างในพื้นที่เปิดโล่งของวัดหรือโบสถ์ซึ่งจะพบเห็นได้แค่ช่วงเช้าตรู่หรือตอนเย็น

กิจกรรมแบบนี้ทางการแบบผ่อนคลาย

เนื่องจากพฤติกรรมของกลุ่มคนในพื้นที่นี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการพักผ่อน หรือรวมกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นพื้นที่สาธารณะที่จะตอบรับกับกิจกรรมประเภทของคนกลุ่มคนในพื้นที่นี้ จึงจะต้องมีพื้นที่สำหรับนั่งมอง หรือพื้นที่ที่มีลักษณะที่เอื้อต่อการรวมกลุ่มมากที่สุด การออกแบบที่นั่งให้รองรับกับสรีระมนุษย์ การปรับแสงสว่างให้เพียงพอเพื่อให้เกิดสภาวะความสบาย รวมไปถึงการสร้างฉนวนเพื่อป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอก เพื่อเพิ่มความสงบให้กับพื้นที่เอื้อต่อการพูดคุย ทำงาน หรือทำกิจกรรมแบบกลุ่ม

8.3.2 ปัจจัยด้านความต้องการของพื้นที่

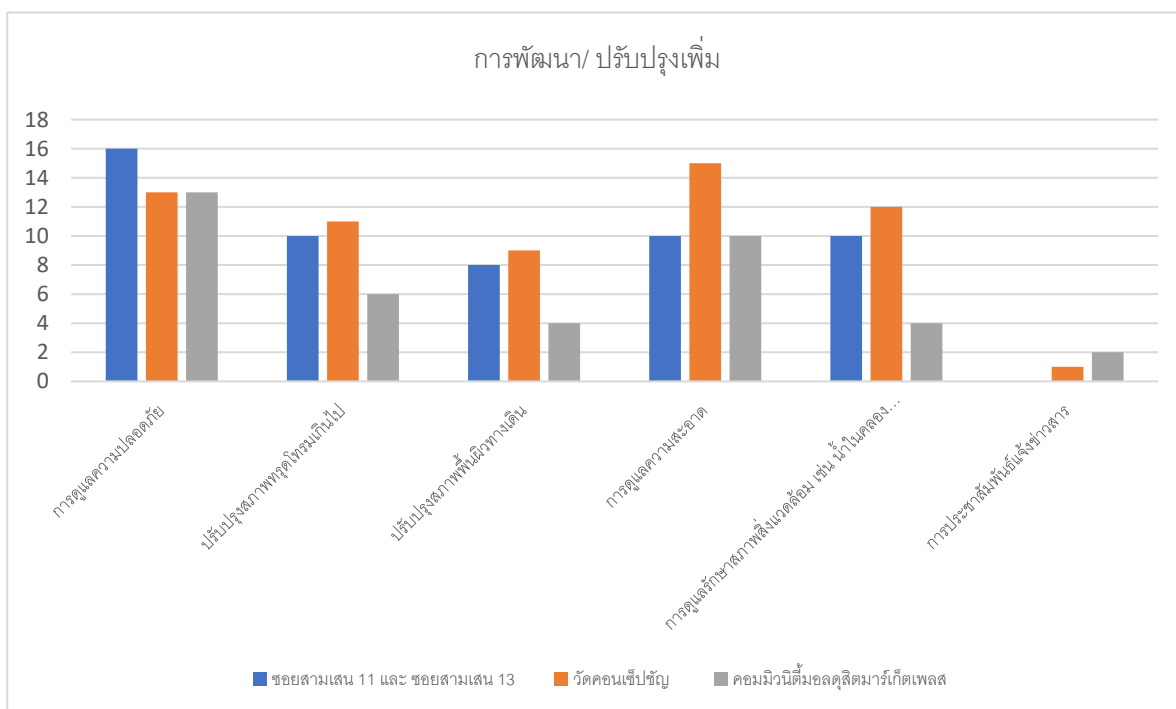
พื้นที่สาธารณะนั้นสำคัญมากในการสร้างความรู้สึกต่อสถานที่ ซึ่งกลุ่มคนโดยธรรมชาติต้องการความรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ เพื่อให้เกิดแรงดึงดูดที่ทำให้อยากเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่ รวมถึงพื้นที่นั้นจะต้องสามารถแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของคนในกลุ่มนี้ได้ดีอีกด้วย ซึ่งการรวมพื้นที่จากส่วนย่อย ๆ เข้าด้วยกัน การสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่ หรือการจัดระเบียบภายในพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้สึกที่เกี่ยวข้อง สร้างความกลมเกลียว รวมกันเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ ที่จะนำไปสู่ความรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจหรือความอบอุ่นใจ ที่จะช่วยสร้างความปลอดภัยรวมถึงการแสดงออกเมื่อเข้ามาใช้งานภายในพื้นที่

ภาพที่ 54 สรุปแผนภูมิข้อมูลกิจกรรมที่ต้องการในพื้นที่จากแบบสอบถาม

จากข้อมูลนี้เห็นได้ชัดว่ากิจกรรมและความต้องการภายในพื้นที่นี้สิ่งที่ต้องการมากที่สุดคือ การมีที่นั่งและพื้นที่นั่งเล่นหรือนั่งรอซึ่งตอบสนองต่อการใช้งานในพื้นที่เป็นอย่างดีและยังเป็นสิ่งที่ขาดภายในพื้นที่นี้เนื่องด้วยพื้นที่นี้มีการใช้งานส่วนใหญ่ในเวลาหลังเลิกงานทำให้กิจกรรมที่ต้องการนั้นจะเอนไปทางกิจกรรมแบบนั่งทานการแบบผ่อนคลายเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมอื่นๆที่พื้นที่ต้องการรองลงมา เป็นกิจกรรมประเภทส่งเสริมความมีชีวิตชีวาให้กับพื้นที่เช่น ร้านค้าและตลาดนัด หรือพื้นที่ในการจัดนิทรรศการ พื้นที่แสดงออกผลงาน สอดคล้องกับวิถีชีวิต บุคลิกภาพ และไลฟ์สไตล์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ (จุฑาศรี, 2558)มีความคล่องตัว กระตือรือร้นทะเยอทะยาน อีกทั้งยังชอบความสะดวกรวดเร็ว และการเป็นตัวของตัวเองที่แสดงออก จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มวัยรุ่นและวัยเรียนอยากให้มีพื้นที่ในการเล่นดนตรีกลางแจ้งซึ่งเป็นกิจกรรมทั่วไปที่ต้องการสำหรับเด็กในยุคสมัยนี้ในการรวมกลุ่มที่สามารถพบเจอได้ในพื้นที่ในใจกลางเมืองกรุงเทพ ท้ายสุดคือกิจกรรมต้องการแบบเฉพาะเจาะจงของพื้นที่ เช่นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารอื่นๆ จากการสำรวจพื้นที่พบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ที่มีการใช้งานเพียงพอและรองรับในพื้นที่โรงเรียน หรือ สถาบัน แต่ยังขาดพื้นที่สาธารณะที่ดีและคุณภาพพอเพื่อทำกิจกรรมรวมกันของทุกช่วงกลุ่มวัย

ความต้องการด้านการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ

ภาพที่ 55 สรุปแผนภูมิข้อมูลการพัฒนาและปรับปรุงที่ต้องการในพื้นที่จากแบบสอบถาม

จากความต้องการด้านการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่สาธารณะสามารถสรุปจากความต้องการของพื้นที่ได้ว่า จากบทบาทและวัตถุประสงค์ของพื้นที่สาธารณะบริเวณนี้เนื่องจากพื้นที่นี้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และสังคมค่อนข้างสูงตัวมีลักษณะของพื้นที่อื่นเป็นเอกลักษณ์ เป็นชุมชนที่รายรอบไปด้วยผู้คนหลากหลายทางวัย เป็นทั้งพื้นที่โรงเรียนทั้งเด็กเล็ก และวัยรุ่นในเวลาเดียวกันทั้งยังเป็นพื้นที่ชุมชนเก่าแก่เต็มไปด้วยผู้สูงอายุ และยังเป็นพื้นที่ผ่านทางในการแวะเวียนเข้ามาพักผ่อนในการเดินทางกลับบ้านให้คนช่วงวัยทำงานเข้ามาแวะเวียนจับจ่ายใช้สอยหรือคอยมารับบุตรหลานที่เป็นนักเรียนกลับบ้าน จากการวิจัยเห็นได้ชัดว่าผู้คนในพื้นที่จะสนใจด้านความปลอดภัยมากที่สุด เนื่องจากที่เกริ่นมาพื้นที่นั้นมีการใช้งานแทบจะตลอดเวลาของทุกวัน ทำให้มีจำนวนรถค่อนข้างสูงและบ่อยครั้งมักมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นเขตโรงเรียน ปัจจัยที่ต้องการรองลงมาเป็นปัจจัยด้านการดูแลความสะอาดและการรักษาสิ่งแวดล้อม จากการสัมภาษณ์เด็กวัยนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีจุดสำหรับทิ้งขยะเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีรถเข็นขายอาหาร หรือ สตรีทฟู้ด อยู่ตามจุดต่างๆภายในพื้นที่ทำให้มีการทิ้งขยะไม่ค่อยเป็นที่เป็นทาง หรือภายในชุมชนเอง ก็มีปัญหาระหว่างผู้อยู่

อาศัยด้วยตนเอง เช่นในจุดตกปลาบริเวณศาลาริมน้ำนั้นมีการทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทางส่งกลิ่นเหม็นรบกวนผู้อยู่อาศัยรอบข้าง หรือปัญหาวัชพืชรุนสมหัวตามชุมชนทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทางปัจจัยความต้องการที่สำคัญท้ายสุดคือด้านการปรับปรุงสภาพทรุดโทรม จากการสำรวจภายในชุมชนมีการบำรุงกันเองตลอดเวลาอยู่แล้ว แต่ก็มีบางส่วนที่ได้รับการบำรุงน้อย เช่นพื้นที่ออกกำลังกายภายในชุมชน ผู้คนในชุมชนส่วนใหญ่จึงมักไปใช้พื้นที่บริเวณวัดราชาในการออกกำลังกายแทน

8.3.3 ปัจจัยด้านพื้นที่เชิงสังคมของแต่ละช่วงวัย

เนื่องจากวิถีชีวิตของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยนั้นแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ การเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นพื้นที่เชิงสังคมจึงเป็นพื้นที่ที่รวมเอากิจกรรมที่เน้นในเรื่องการสร้างและการเกิดปฏิสัมพันธ์ของคนมาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สาธารณะ และเพื่อรองรับกิจกรรมทางสังคมที่จะเกิดขึ้นเริ่มตั้งแต่การนั่งมองกัน พื้นที่มอง พื้นที่รวมกลุ่มหรือลานให้รวมกลุ่มและพื้นที่สำหรับเดิน เพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมเชิงสังคมให้มากที่สุด

ความซับซ้อนของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคม บนพื้นฐานของวรรณกรรมภูมิศาสตร์มนุษย์เกี่ยวกับการเผชิญหน้าและการศึกษาเชิงประจักษ์ที่ศึกษาผลกระทบของความหลากหลายในความสัมพันธ์ทางสังคม มีการพัฒนาและจำแนกประเภทของพื้นที่ที่แตกต่างกันในคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

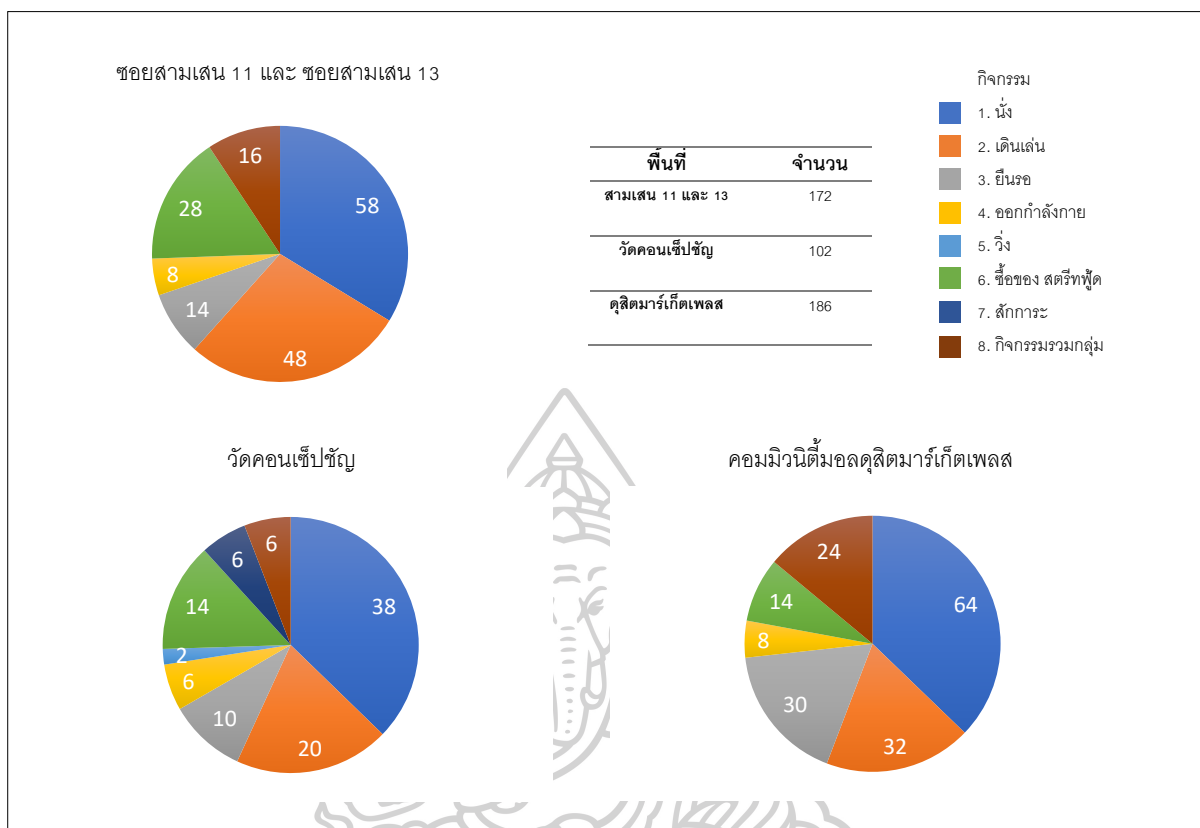
- พื้นที่สาธารณะ (ถนน สวนสาธารณะ การขนส่งสาธารณะ บริการสาธารณะ)
- พื้นที่สถาบัน (ที่ทำงานและโรงเรียน)
- พื้นที่การชดเชยทางสังคม (องค์กรทางสังคม สโมสรกีฬาและงานอดิเรก กิจกรรมรอบโรงเรียนเด็ก สถานที่ประชุมทางศาสนา)
- พื้นที่บริโภค (คาเฟ่ บาร์ ร้านอาหาร และคลับ) และพื้นที่ส่วนตัว

โดยจากการสรุปผลจากการศึกษาผลกระทบของความหลากหลายในความสัมพันธ์ทางสังคม การพัฒนาและจำแนกประเภทของพื้นที่ที่แตกต่างกันในคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การแบ่งสัดส่วนระหว่างพื้นที่สาธารณะ โดยการจำแนกรูปแบบพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมแก่บุคคลหลากหลายต่างวัยได้ดังนี้

1. วัยเด็ก น้อยกว่า 15 ปี: พื้นที่สถาบัน และพื้นที่การชดเชยทางสังคม
2. วัยรุ่น 15 – 25 ปี: พื้นที่สถาบัน และพื้นที่บริโศค
3. วัยทำงาน 25 – 40 ปี: พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่สถาบัน
4. วัยสูงอายุ 40 – 60 ปี: พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่สถาบัน
5. วัยชรา มากกว่า 60 ปี: พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่การชดเชยทางสังคม

โดยจากการสังเคราะห์จากข้อมูลจากการวิจัยพบว่าแต่ละช่วงวัยมีพฤติกรรมกรเข้าสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หลากหลาย กันไปในบางแง่มุมอย่างเช่นวัยเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปีมีพฤติกรรมกรใช้พื้นที่สาธารณะคล้ายคลึงกับวัยชราและวัยรุ่นในเวลาเดียวกัน หรือช่วงวัยทำงานและช่วงวัยสูงอายุที่มีความพฤติกรรมที่แทบจะคล้ายคลึงกันทั้งหมด อย่างไรก็ตามเนื่องจากการใช้พื้นที่สาธารณะสังคมสมัยใหม่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้เท่าไรนัก สืบเนื่องมาจากรูปแบบการดำเนินชีวิต รสนิยม อุดมคติ ที่แตกต่างและมีความเป็นตัวของตัวเองในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งความแตกต่างหันที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำของสังคม ที่ไม่เพียงส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในสังคมลดลง แต่ยังรวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้งานกับพื้นที่ที่ลดลงอีกด้วยซึ่งจากการศึกษาและข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษานี้ได้เปลี่ยนแปลงและสร้างความชัดเจนถึงแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มหลากหลายทางวัย ซึ่งแตกต่างจากการคำนึงถึงแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ดีโดยทั่วไปจึงสามารถสรุปได้ว่าผลจากการวิจัยนี้สามารถบ่งบอกแนวทางขึ้นต้น ในการกำหนดพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมต่อการวางแผนประเภทของพื้นที่ของการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการแบ่งสัดส่วนระหว่างพื้นที่สาธารณะ

8.4 ปริมาณผู้ใช้งานจากการสำรวจและกิจกรรมที่ทำในพื้นที่ศึกษา

ภาพที่ 56 สรุปแผนภูมิข้อมูลสัดส่วนกิจกรรมที่ได้จากการสำรวจในพื้นที่จากแบบสอบถาม

จากการเก็บข้อมูลพบว่า ในทั้งสามพื้นที่ศึกษา มีการเกิดพฤติกรรมการใช้งานที่คล้ายกันแทบทุกพื้นที่ ศึกษาแต่บริเวณวัดคอนเซ็ปชัย นั้นจะมีการใช้งานที่แตกต่างออกไปบ้าง แต่ก็ยังคงมีพฤติกรรม ค่อนข้างคล้ายคลึงกับพื้นที่อื่น แต่ในช่วงเวลาเดียวกันในทุกๆวัน มีการเกิดพฤติกรรมและรูปแบบ กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกัน โดยการวิจัยนี้วิเคราะห์โดยการสังเกตพฤติกรรมคนแต่ละช่วงวัยแล้ว ทำการบันทึกลงแผนที่ในช่วงเวลาที่มีการใช้งานมากที่สุดของแต่ละพื้นที่พบว่าพื้นที่นี้มีการทำกิจกรรม นั้นหนาแน่นกว่าพื้นที่อื่นกลายเป็นหลักโดยแต่ละพื้นที่ก็ยังมีกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ในเฉพาะพื้นที่นั้นๆ แตกต่างกันไปตามรูปแบบกิจกรรมที่พื้นที่นั้นๆส่งเสริมให้ใช้งาน ในพื้นที่ชอยสามเสนส่วนใหญ่ กิจกรรมที่มีให้ใช้งานจะอิงกับพื้นที่สถาบัน แต่รายรอบก็มีธุรกิจที่ส่งเสริมให้ได้กล้วยเล็ก หรือวัยรุ่นเข้ามาใช้งาน เช่น ร้านเกม ร้านหนังสือการ์ตูน ร้านบอร์ดเกม และร้านอาหารที่ตีวงหนังสือได้ต่างๆ กิจกรรมรวมกลุ่มเฉพาะในพื้นที่วัดคอนเซ็ปชัย มีการใช้งานแทบทุกวันแทบทุกช่วงเวลา ทำให้พื้นที่มี

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวัยสูงสุดในสามพื้นที่และมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองมากที่สุดในพื้นที่ เช่น กิจกรรมการตกปลา

กิจกรรมระหว่างชุมชนกับโบสถ์หรือวัดในช่วงงานเทศกาลต่างๆ ส่วนในพื้นที่คอมมิวนิตี้ออลดิสติมาร์ เก็ตเพลส มีกิจกรรมคล้ายคลึงห้างสรรพสินค้าทั่วไป เหมาะสมกับไลฟ์สไตล์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ มีความคล่องตัว กระจ่ือร้อนทะเลเยอทะเลยาน อีกทั้งยังชอบความสะดวกรวดเร็ว และการเป็นตัวของตัวเองที่แสดงออกมาทางสังคมหรือกิจกรรม จึงดึงดูดกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานเข้ามาใช้พื้นที่ ตลอดเวลา

สรุปการวิเคราะห์พื้นที่กายภาพและรูปแบบพฤติกรรม

ช่วงวัย	ระยะเวลาในการใช้งานในพื้นที่โดยเฉลี่ย	ช่วงเวลาในการใช้งานในพื้นที่โดยเฉลี่ย	ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง	กิจกรรมนันทนาการแบบเคลื่อนไหว	กิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลาย	รูปแบบพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมกับบุคคลหลากหลายต่างวัย
น้อยกว่า 15 ปี	มากกว่า 1 ชั่วโมง	13:00 - 16:00	ต่ำกว่า 10 นาที	0%	100%	พื้นที่สถาบัน และพื้นที่การช้ดกลางทางสังคม
15 - 25 ปี	มากกว่า 1 ชั่วโมง	16:00 - 19:00	31 -60 นาที	13%	87%	พื้นที่สถาบัน และพื้นที่บริโภค
26 - 40 ปี	31 - 60 นาที	16:00 - 19:00	10 - 15 นาที	36%	64%	พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่สถาบัน
41 - 60 ปี	31 - 60 นาที	7:00 - 10:00	16 - 30 นาที	39%	61%	พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่การช้ดกลางทางสังคม

ภาพที่ 57 สรุปตารางรูปแบบพื้นที่และพฤติกรรมจากแบบสอบถาม

พื้นที่ศึกษา	ช่วงวัย	ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สาธารณะ				ค่าเฉลี่ยแต่ละพื้นที่	รูปแบบพื้นที่สาธารณะจากการสำรวจ ภาพถ่าย
		การเดินทางและการเข้าถึง	กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายใน	ความปลอดภัยและความต้องการ	ความน่าสนใจความดึงดูดใจ		
บริเวณซอยสาม เสน 11 และ ซอยสามเสน 13	น้อยกว่า 15 ปี	4	5	4	5	ด้านการเข้าถึง 3.75	1. สวนถนน (Street Park) ในรูปแบบสวน โหล่ทาง (Linear Park) 2. สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน หรือ สวน ใกล้บ้าน (Pocket Park)
	15 - 25 ปี	3	3	5	2	กิจกรรม 3.25	
	26 - 40 ปี	3	2	4	2	ความปลอดภัย 4	
	41 - 60 ปี	4	3	4	4	ความน่าสนใจ 4.25	
บริเวณวัดคอน เซ็ปชัญ	น้อยกว่า 15 ปี	3	3	3	5	ด้านการเข้าถึง 3.75	1. สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน (Pocket Park) 2. สวนหมู่บ้าน (Neighborhood Park) 3. มีพลาซ่าคล้ายพื้นที่สาธารณะ (The Grand Public Place) เป็นพลาซ่าจัตุรัส มี สเกลในระดับชุมชน
	15 - 25 ปี	4	2	3	2	กิจกรรม 2.75	
	26 - 40 ปี	3	4	3	2	ความปลอดภัย 3	
	41 - 60 ปี	5	3	3	4	ความน่าสนใจ 4	
บริเวณคอมมิวนิตี มอลล์ คูลิตมาร์เก็ตเพลส	น้อยกว่า 15 ปี	2	3	4	2	ด้านการเข้าถึง 2.75	1. พลาซ่าโถงบริษัท (The Corporate Foyer) ตั้งอยู่หน้าองค์กรขนาดใหญ่ ที่มี ลักษณะเป็นอาคารสูง 2. พลาซ่าหน้าท่า (The Transit Foyer) ที่ เชื่อมต่อกับป้ายรถเมล์
	15 - 25 ปี	3	5	5	2	กิจกรรม 4.25	
	26 - 40 ปี	5	4	4	3	ความปลอดภัย 4.25	
	41 - 60 ปี	3	5	2	2	ความน่าสนใจ 2.5	

ภาพที่ 58 สรุปตารางรูปแบบพื้นที่และพฤติกรรมจากการสำรวจ

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในส่วนนี้จะเป็นการกล่าวสรุปผลการศึกษาเรื่องแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่ได้ทำการศึกษามาข้างต้น สรุปความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง การสังเคราะห์แนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมกับพฤติกรรมของความหลากหลายทางวัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผลการศึกษาลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษา

ในปัจจุบันลักษณะการใช้พื้นที่สาธารณะมีความหลากหลายมากขึ้น นอกจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทำงาน การพักผ่อน ยังรวมถึงการสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรม ค่านิยมและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ที่แสดงออกผ่านลักษณะการใช้พื้นที่สาธารณะ จึงเกิดการตั้งคำถามการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยรูปแบบพื้นที่สาธารณะและกิจกรรมในพื้นที่ที่มีผลต่อการใช้งานของสถานที่อย่างไร
2. การใช้งานพื้นที่สาธารณะของคนแต่ละช่วงวัยแตกต่างกันหรือไม่

และเพื่อในการตอบคำถามนั้นจึงมีการกำหนดการออกแบบการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย จากข้อมูลที่ได้พบ ปัจจัยความสำคัญที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างและการสำรวจพื้นที่ทางกายภาพและพฤติกรรมกลุ่มคนแต่ละช่วงวัยที่เข้ามาใช้งานในพื้นที่กรณีศึกษา จากเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย โดยอิงตามปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์พื้นที่กรณีศึกษาปัจจัยสำคัญในการเกิดพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่สอดคล้องกัน ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่จะนำไปใช้ในการออกแบบพื้นที่สาธารณะสำหรับกลุ่มคนหลากหลายทางวัยโดยมีปัจจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยกายภาพ

1. ปัจจัยด้านที่ตั้งและการเข้าถึง
2. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะ
3. ปัจจัยด้านความสะดวกสบาย

ปัจจัยด้านการใช้งาน

1. กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่
 - a. กิจกรรมแบบนันทนาการกระฉับกระเฉง (Active Recreation)
 - b. กิจกรรมแบบนันทนาการแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation)
2. ปัจจัยด้านความต้องการของพื้นที่
 - a. ความต้องการด้านการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่สาธารณะ
 - b. กิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ
3. ปัจจัยด้านพื้นที่เชิงสังคมของแต่ละช่วงวัย
4. ปริมาณผู้ใช้งานจากการสำรวจและกิจกรรมที่ทำในพื้นที่ศึกษา
5. ปัจจัยด้านการเป็นพื้นที่สาธารณะของกลุ่มคนแต่ละช่วงวัย

ซึ่งจากลักษณะและความต้องการในการใช้พื้นที่สาธารณะของกลุ่มคนหลากหลายทางวัยจะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่ในพื้นที่สามเสนไม่สามารถหรือไม่ดีพอในการตอบรับกับพฤติกรรมและความต้องการของความหลากหลายทางวัยที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนี้ ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องด้วยวิถีชีวิตของยุคสมัยนี้นั้นเปลี่ยนไปจากแต่ก่อนเป็นอย่างมาก การนัดพบปะ ทำงานทำกิจกรรมหรือมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เปลี่ยนไปตามแนวโน้มของสากลและเหตุการณ์ในท้องถิ่น เทรนด์ ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงโลก

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมในเรื่องของการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล ในการวิเคราะห์หาพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมสำหรับทุกเพศและทุกช่วงวัย โดยการศึกษาถึงพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนทุกกลุ่มวัย เน้นในการศึกษาประเด็นสำคัญในการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับทุกกลุ่มวัยที่สอดคล้องกับแนวทางการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล ทั้งนี้จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นที่สาธารณะข้างต้น เพื่อตอบคำถามของการวิจัยพบว่า

1.1. ปัจจัยรูปแบบพื้นที่สาธารณะและกิจกรรมในพื้นที่ที่มีผลต่อการใช้งานของสถานที่อย่างไร

ลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมและตอบรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคนทุกวัย ได้นำมาเป็นเกณฑ์เพื่อพิจารณาและจำแนกพื้นที่กรณีศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งพิจารณาจากปัจจัยในการออกแบบที่สำคัญลักษณะการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรม ทัศนคติและความต้องการที่มีต่อการใช้พื้นที่สาธารณะของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย เนื่องด้วยวิถีชีวิต บุคลิกภาพ และไลฟ์สไตล์ของแต่ละกลุ่มนั้นแตกต่างกัน นั้นส่งผลถึงการเลือกที่จะใช้พื้นที่สาธารณะแตกต่างกัน

จากการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มคนหลากหลายทางวัย พบว่ากิจกรรมที่ใช้เป็นที่นัดเจอ พบปะ หรือนั่งทำงานกัน รูปแบบนั้นแตกต่างกันไปตามช่วงวัยและยังมีปัจจัยอื่นๆนอกเหนือจากการศึกษาที่มาเกี่ยวข้องกับการใช้งานในพื้นที่สาธารณะ เช่น เทคโนโลยี หรือค่านิยมสมัยใหม่ ส่งผลต่อสถานที่ที่ผู้คนหลากหลายทางวัย เลือกใช้พื้นที่ทำให้การใช้งานของสถานที่นั้นจะเปลี่ยนไปตาม ค่านิยม หรือพฤติกรรมที่คนในพื้นที่ใช้งานเป็นหลัก แต่ทั้งกระนั้นการใช้งานของสถานที่ก็ยังคงขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่นั้นๆ เป็นหลักแม้ว่าพื้นที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานเช่น การเกิดการแทนที่ของคนชนชั้นกลาง (Gentrification) บริเวณรอบตัวโบสถ์ ก็ไม่ทำให้กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการใช้งานพื้นที่ที่เกิดจากกลุ่มคนในพื้นที่และบริบทของพื้นที่นั้นๆเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด โดยรูปแบบพื้นที่ที่ได้นำมาทำการศึกษานั้นมี 3 พื้นที่คือ

1. พื้นที่บริเวณซอยสามเสน 11 และ ซอยสามเสน 13 : สวนถนน (Street Park) สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน หรือ สวนใกล้บ้าน (Pocket Park)
2. พื้นที่บริเวณวัดคอนเซ็ปชัน : สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน (Pocket Park) สวนหมู่บ้าน (Neighborhood Park) มีพลาซ่าจัตุรัส
3. พื้นที่บริเวณดุสิตมอลล์มาร์เก็ตเพลส : พลาซ่าโถงบริษัท (The Corporate Foyer) ตั้งอยู่หน้าองค์รขนาดใหญ่ ที่มีลักษณะเป็นอาคารสูง พลาซ่าหน้าท่า (The Transit Foyer) ที่เชื่อมต่อกับป้ายรถเมล์

จากการวิจัยพบว่ารูปแบบการใช้งานพื้นที่ที่สามารถส่งผลต่อการใช้งานของสถานที่นั้นๆ ได้เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมของพื้นที่นั้นๆ แต่ก็กิจกรรมที่เกิดจากพื้นที่นั้นๆยังคงเป็นตัวกำหนดคุณค่าและความสำคัญของสถานที่ ดังนั้นเพื่อให้เกิดการใช้งานพื้นที่สาธารณะให้มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของกลุ่มคนโดยรวมมากที่สุด จึงต้องทำการศึกษาแนวทางการออกพื้นที่สาธารณะที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มคนทุกกลุ่ม รวมถึงการมีความเป็นกลางในพื้นที่เพื่อไม่ให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งครอบครองพื้นที่มากเกินไป

และเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของความหลากหลายและความแตกต่างมากที่สุด ซึ่งจากการใช้เกณฑ์การพิจารณาที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะและความหลากหลายทางวัย พบว่ามีปัจจัยที่สำคัญในการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของคนทุกกลุ่มวัย แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์ควบคู่กับการสำรวจความคิดเห็นจากแบบสอบถามผู้คนที่เข้ามาใช้งานภายในพื้นที่กรณีศึกษา

พบว่า ประเด็นที่สำคัญที่ทุกคนจะให้ความสำคัญ จะเป็นการดูแลพื้นที่สาธารณะและการรักษาความสะอาดและความปลอดภัยภายในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สาธารณะภายในหรือภายนอก รวมการเชื่อมต่อการเดินทางได้หลากหลายรูปแบบ จะต้องคำนึงถึงการเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีความเชื่อมโยงกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือกิจกรรมที่หลากหลายประเภท ทั้งนี้เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่มีชีวิตชีวา เนื่องจากรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มทุกวัยมีความคล้ายคลึงกัน คือ ค่านิยมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยก่อให้เกิดการใช้กิจกรรมกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่เดียว จึงต้องปรับปรุงการเดินทางเข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะให้สามารถเปลี่ยนผ่านสู่พื้นที่อื่นได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในเวลาเดียวกัน ในขณะที่ประเด็นในด้านกายภาพ ด้านที่ตั้ง ด้านภาพลักษณ์ของพื้นที่ ด้านความสะอาดสบาย ด้านการเป็นพื้นที่ทางสังคม รวมทั้งกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่และความรู้สึกต่อสถานที่

1.2. การใช้งานพื้นที่สาธารณะของคนแต่ละช่วงวัยแตกต่างกันหรือไม่

จากข้อมูลที่รวบรวมสรุปได้ว่าประเภทของพื้นที่สาธารณะมีผลกระทบอย่างมากต่อกิจกรรมของบุคคลแต่ละช่วงวัยในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น ในพื้นที่สาธารณะบริเวณ ซอยสามเสน 11 และสามเสน 13 ช่วงวัยเด็กและวัยรุ่นจำนวนมาก ถูกสังเกตว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมในรูปแบบ การพักผ่อนหย่อนใจแบบผ่อนคลาย ในขณะที่ผู้ใหญ่จำนวนมากถูกสังเกตว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพักผ่อนแบบมีการเคลื่อนไหว (Active Recreation) เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว พื้นที่บริเวณโบสถ์คอนเซ็ปชัน พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แบบผ่อนคลาย (Passive Recreation) ในขณะที่เด็กจำนวนน้อยกว่าถูกสังเกตว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่กระตือรือร้น เช่น ตกปลา วิ่งเล่นต่างๆ ส่วนในบริเวณพื้นที่คอมมูนิตี้มอลล์ ดุสิต แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงผ่อนคลาย ในสัดส่วนที่สูงกว่า ในขณะที่ผู้ใหญ่จำนวนมากพบว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมพักผ่อนแบบมีการเคลื่อนไหว

นอกจากนี้ ข้อมูลยังแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ที่ต้องการสำหรับกิจกรรมสาธารณะแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอายุต่างๆ เด็กและผู้สูงอายุชอบพื้นที่สถาบันและสังคม ในขณะที่วัยรุ่นชอบพื้นที่สถาบันและการบริโภค ในทางกลับกัน ผู้ใหญ่ชอบพื้นที่สาธารณะและพื้นที่รูปแบบสถาบันนอกจากนี้ ข้อมูลยังเปิดเผยว่าปัจจัยทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะมีบทบาทสำคัญในการส่งผลต่อการใช้งาน ปัจจัยต่างๆ เช่น การเข้าถึง กิจกรรม ความปลอดภัย และความสนใจและสิ่งดึงดูดใจ ได้รับการจัดอันดับโดยบุคคลที่มีอายุต่างกัน และผลการวิจัยพบว่ามีความชอบที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มอายุต่างๆ ตัวอย่างเช่น ในสามเสน 11 และสามเสน 13 เด็กและผู้สูงอายุให้คะแนนการเข้าถึงและความ

ปลอดภัยของพื้นที่สูง ในขณะที่ในคอมมูนิตี้มอลล์ดูดีสุด เด็กวัยรุ่มให้คะแนน กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ และความน่าสนใจ ความดึงดูดใจของพื้นที่สูง

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้เห็นได้ว่าบทสรุปจากการศึกษานั้นสอดคล้องกันจากคำถามในการศึกษาทั้งสองข้อทำให้เห็นได้ว่ารูปแบบของพื้นที่สาธารณะที่กลุ่มคนหลากหลายวัยเลือกใช้จากทฤษฎีของ Piekut and Valentine (2017) นั้นมีความสอดคล้องกับการสังเกตการณ์ในพื้นที่ศึกษา รวมถึงกิจกรรมที่สังเกตการณ์โดยใช้ทฤษฎีของ Whyte (1980) และ (Gehl, 2011)

โดยสรุปแล้ว ผลการศึกษานี้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญเกี่ยวกับการใช้พื้นที่สาธารณะของบุคคลในวัยต่างๆ เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพิจารณาความชอบและความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มอายุต่างๆ เมื่อออกแบบพื้นที่สาธารณะเพื่อให้แน่ใจว่าเหมาะสมและดึงดูดใจผู้คนหลากหลายกลุ่ม จึงแสดงให้เห็นว่าการใช้งานพื้นที่สาธารณะของคนแต่ละช่วงวัยมีความแตกต่างกันทั้งทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้งาน

จึงนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงข้อมูลในด้านกายภาพ ด้านสังคม และด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ในบทที่ผ่านมาสามารถสรุปสภาพปัญหาและ โดยจำแนกในแต่ละด้านในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1. ด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษาโดยรวม

จากการวิเคราะห์ด้านกายภาพของพื้นที่บริเวณโบสถ์และชุมชนวัดคอนเซ็ปชันพบว่าพื้นที่ทำกิจกรรมภายในไม่ได้มีการจัดทำแผนโครงการและออกแบบเพื่อพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษามาตั้งแต่แรกซึ่งภายในพื้นที่มีการพัฒนาหรือออกแบบพื้นที่ไปที่ละนิดโดยมีโบสถ์เป็นศูนย์กลาง โดยจะพิจารณาการใช้พื้นที่ตามลักษณะของกิจกรรม ความเหมาะสมของขนาดและรูปร่างของพื้นที่ว่างพื้นที่ใช้สอยของพื้นที่ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมนันทนาการและจะมีพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจแทรกอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของพื้นที่ออกกากลางกายบ้าง จากการวิเคราะห์ทัศนคติด้านปัญหาทางกายภาพของผู้ใช้งานพื้นที่พบว่า มีสภาพปัญหาโดยการจัดลำดับบริเวณที่ควรได้รับการปรับปรุงมากที่สุด และแก้ไขดังนี้

1. การเพิ่มพื้นที่สาธารณะเนื่องจากการใช้งานกิจกรรมแบบเคลื่อนไหวนั้นไม่เพียงพอ ให้เหมาะสมต่อความหลากหลายทางวัย เนื่องจากพื้นที่ออกกากลางกายเดิมที่มีถูกครอบครองในคนภายในชุมชน ไม่เปิดโอกาสให้คนวัยเด็กและวัยรุ่น ที่ต้องการการแสดงออกเข้ามาใช้งาน ผู้คนในวัยดังกล่าวจึงเลือกใช้พื้นที่สาธารณะในพื้นที่อื่น

2. การพัฒนาบริเวณศาลาริมน้ำ เนื่องจากเป็นจุดที่ได้รับความสนใจจากผู้ใช้งาน หลากหลายทางวัยในชุมชน มีการทำกิจกรรมในบริเวณนั้นเช่นการตกปลา การรวมกลุ่ม แต่กระนั้น ไฟฟ้า และส่องสว่างมีไม่เพียงพอและบางจุดชำรุดส่งผลให้ในช่วงเข้ามืดและ ช่วงค่ำจะมีสภาพค่อนข้างเปลี่ยว
3. พัฒนาทางเดินและที่จอดรถจักรยานยนต์ และรถยนต์ส่วนตัว จากการศึกษาพบว่า เมื่อมี ผู้ใช้งานที่เดินทางเข้ามาใช้พื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัวเพื่อรับส่งนักเรียนเป็นจำนวนมาก ในช่วงเช้า ทำให้ที่จอดรถยนต์มีไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้ใช้งานจึงต้องขับรถเข้าไปจอดบริเวณ ถนนที่ใช้สำหรับเดิน จะส่งผลให้ช่องการวิ่งแควลงซึ่งขัดกับความต้องการของกลุ่ม ผู้ใช้งาน
4. สร้างการเชื่อมต่อพื้นที่ชุมชนและพื้นที่สาธารณะ เพื่อให้พื้นที่มีการใช้งานตลอดเวลา เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีขนาดของพื้นที่น้อยแต่มีการกระจุกตัวของกิจกรรมให้พื้นที่มี กลุ่มผู้ใช้งานที่หนาแน่น และในช่วงเวลาค่ำหลังจากเลิกเรียนผู้ใช้งานในชุมชนมักเจอจะมี กลุ่มวัยรุ่นบางส่วนมาสูสมกันอยู่บริเวณภายในชุมชน

โดยรวมแล้วพื้นที่นี้มีลักษณะของพื้นที่อันเป็นเอกลักษณ์ เป็นชุมชนที่รายรอบไปด้วยผู้คนหลากหลาย ทางวัย เป็นทั้งพื้นที่โรงเรียนทั้งเด็กเล็ก และวัยรุ่นในเวลาเดียวกันทั้งยังเป็นพื้นที่ชุมชนเก่าแก่เต็มไปด้วยผู้สูงอายุ และยังเป็นพื้นที่ผ่านทางในการแวะเวียนเข้ามาพักผ่อนในการเดินทางกลับบ้านให้คน ช่วงวัยทำงานเข้ามาแวะเวียนจับจ่ายใช้สอยหรือคอยมารับบุตรหลานที่เป็นนักเรียนกลับบ้าน ซึ่งจาก การคำนึงถึงแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ดีโดยทั่วไป เนื่องด้วยลักษณะที่เฉพาะตัวของ ชุมชนนี้ จึงต้องมีพื้นที่สาธารณะที่ดีพอและมีขนาดและกิจกรรมรองรับกับพฤติกรรมของกลุ่มคน เหล่านี้ ซึ่งจะช่วยสร้างควมมีชีวิตชีวาให้กับเมือง

ข้อเสนอแนะในอนาคต

สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของ กลุ่มคนหลากหลายทางวัยโดยหาปัจจัยที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่สาธารณะเป็น หลัก ซึ่งพิจารณาและวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะและแนวคิด พฤติกรรมความหลากหลายทางวัย ดังนั้นข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะเป็นการศึกษา เกี่ยวกับพื้นที่ในเชิงลึก บนข้อค้นพบการศึกษาครั้งนี้ เช่น

1. การศึกษาความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีและกิจกรรมที่ส่งผลต่อการใช้งานพื้นที่สาธารณะ ของความหลากหลายทางวัย

2. การศึกษาถึงแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบรับกับพฤติกรรมของหลากหลายทางวัย ที่สามารถนำไปใช้เป็น Design guideline สำหรับพื้นที่
3. การศึกษาถึงประวัติศาสตร์ภายในพื้นที่และแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะที่สร้างเอกลักษณ์ให้กับชุมชน

รายการอ้างอิง

- Anthopoulos, L. (2017). The Rise of the Smart City. In (pp. 5-45).
- Gehl, J. (2011). Life between buildings.
- Hackett, B. (1971). *Landscape planning: an introduction to theory and practice*: Oriel.
- Marcus, C. C., & Francis, C. (1997). *People places: design guidelines for urban open space*: John Wiley & Sons.
- Piekut, A., & Valentine, G. (2017). Spaces of encounter and attitudes towards difference: A comparative study of two European cities. *Social Science Research*, 62, 175-188.
- Ross, T., Arbour-Nicitopoulos, K., Kanics, I. M., & Leo, J. (2017). *Creating Inclusive Playgrounds: A Playbook of Considerations and Strategies*.
- Rutledge, A. J. (1981). *A visual approach to park design / Albert J. Rutledge ill. by Donald J. Molnar*. New York, NY: New York, NY : Garland STPM Press.
- Surinta, U. P. (2018). User and Behavioral Analysis. Retrieved from <https://medium.com/umapupphachai/user-and-behavior-analysis-8ed38c9ef367>
- Whyte, W. H., Jr. (1980). *The social life of small urban spaces*: Washington, D.C. : Conservation Foundation, [1980] ©1980.
- กล้าทุกวัน, น. (2011). การ Hang out ของวัยรุ่นสะพานพุทธฯ : อัตลักษณ์ของวัยรุ่นในพื้นที่สาธารณะ. วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา ปีที่ 30, 159-188.
- คลองเวสสะ, น. (2554). การวางแผนและออกแบบสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ.
- จตุาศรี, ธ. (2558). แนวทาง การ ออกแบบ พื้นที่ สาธารณะ ที่ ตอบ รับ กับ พฤติกรรม ของ คน รุ่น ใหม่. มหาวิทยาลัย ศิลปากร,
- นิลวิเศษ, พ. (2562). นันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ แก่เหงาลดทอนโรคซึมเศร้า. Retrieved from <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30054>
- เพ็ญสุด, ป. (2558). พัฒนาการ สถาปัตยกรรม วัด คอน เซ็ป ฌ จาก โบสถ์ วิลันดา สู่ ยุค พื้นฟู โรมัน เน ส ก์ (The development of the Building of the Immaculate conception church in Bangkok, from Vilanda style to Neo-Romanesque.). *Damrong Journal of The Faculty of Archaeology Silpakorn University*, 14(2), 43-64.

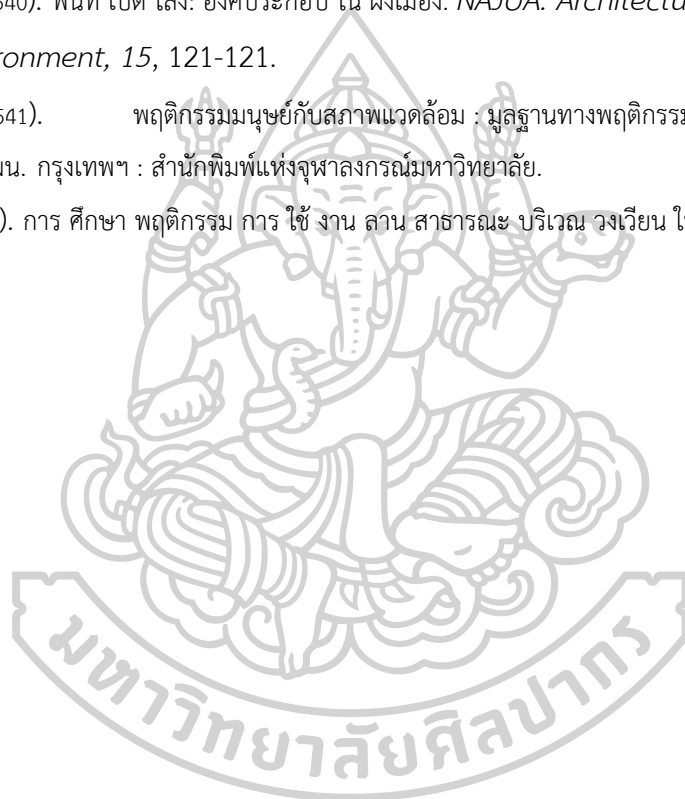
สำนักงานเขตดุสิต. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปี 2564 สำนักงานเขตดุสิต(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตดุสิต). Retrieved from

<https://webportal.bangkok.go.th/dusit/page/sub/21058/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%8F%E0%B8%B4%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B5-2564>

สุทธสุภา, ส. (2540). พื้นที่ เปิด โล่ง: องค์ประกอบ ใน ผังเมือง. *NAJUA: Architecture, Design and Built Environment*, 15, 121-121.

ทรยางกูร, ว. (2541). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบ และวางแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อินสุข, น. (2554). การ ศึกษา พฤติกรรม การ ใช้ งาน สาน สาธารณะ บริเวณ วงเวียน ใหญ่. มหาวิทยาลัย ศิลปากร,

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจงที่ 1

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ (Individual Study) เรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมในพื้นที่สาธารณะของคนแต่ละช่วงวัย” บริเวณเขตพื้นที่โรงเรียน มหาวิทยาลัยและชุมชน โดยรอบในเขตดุสิต ซึ่งจัดทำโดย นายธีรัช จิรเมธ นักศึกษาปริญญาโท คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาการออกแบบชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจงที่ 2

จุดประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้งานพื้นที่สาธารณะและพฤติกรรมการใช้งานของผู้คนหลากหลายทางวัยที่อยู่โดยรอบพื้นที่ เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมในพื้นที่สาธารณะของคนแต่ละช่วงวัย แบบสำรวจนี้ใช้เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ (Individual Study) แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 : ส่วนข้อมูลการใช้บริการพื้นที่สาธารณะ

ส่วนที่ 3 : ลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ

ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะการพัฒนาพื้นที่สาธารณะสำหรับอนาคต

ทำเครื่องหมาย ลงใน ข้อที่ตรงกับท่านมากที่สุด

นายธีรัช จิรเมธ

นักศึกษาปริญญาโท

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาการออกแบบชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

น้อยกว่า 15 ปี 15 - 25 ปี 26 - 40 ปี 41 - 60 ปี
มากกว่า 60 ปี

3. อาชีพ

รับจ้าง นักเรียน นักศึกษา รับราชการ

รัฐวิสาหกิจ

ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว บริษัทเอกชน แม่บ้าน

ปลดเกษียณ,บำนาญ อื่นๆ(โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 ส่วนข้อมูลการใช้บริการพื้นที่สาธารณะ

4. โดยทั่วไปท่านที่ใช้พื้นที่แห่งนี้บ่อยมากน้อยเพียงใด

ครั้งแรก มาประจำทุกวัน อาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง เดือน
ละ 1-2 ครั้ง ปีละ 1-2 ครั้ง

5. ท่านมักเดินทางมาพื้นที่สาธารณะโดยวิธีใด

เดิน รถจักรยาน รถยนต์ส่วนตัว รถประจำทาง

รถมอเตอร์ไซด์

รถรับจ้าง รถไฟฟ้า BTS/ รถไฟฟ้าใต้ดิน MRT

อื่นๆ(โปรดระบุ)

6. ท่านใช้ระยะเวลาในการเดินทางมาพื้นที่สาธารณะแห่งนี้เท่าใด

- ต่ำกว่า 10 นาที 11-15 นาที 16-30 นาที 31-60 นาที
 มากกว่า 60 นาที

7. เพราะเหตุใดท่านจึงมาใช้พื้นที่สาธารณะแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เดินทางสะดวก ทางผ่านระหว่างบ้านกับที่ทำงาน บรรยากาศภายในสวนดี

- ที่บ้าน/ โรงเรียน / ที่ทำงานไม่มีพื้นที่กิจกรรม มีผู้คนมาใช้บริการมาก

- มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ

- มีกิจกรรมที่หลากหลาย อื่นๆ (โปรดระบุ)

8. ส่วนมากท่านมาใช้พื้นที่สาธารณะแห่งนี้ช่วงเวลาใด

- 04.00-07.00 น. 07.00-10.00 น. 10.00-13.00 น.

13.00-16.00 น.

- 16.00-19.00 น. 19.00-22.00 น. 22.00-01.00 น.

01.00-04.00 น.

9. โดยปกติท่านใช้เวลาอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ประมาณเท่าใด

- ไม่เกิน 10 นาที 11-13 นาที 31-60 นาที มากกว่า 1

ชั่วโมง

ส่วนที่ 3 ลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ

10. ท่านตั้งใจมาทำกิจกรรมใดในพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี เดินทางผ่าน ท่องเที่ยว ซื้อของ

- ประกอบอาชีพ

รับประทานอาหาร ริ่ง หรือ ออกกำลังกาย ปั่นจักรยาน กีฬาเอ็กซ์ตรีม (สเก็ตบอร์ด)

ซ้อมเต้น รำไทเก๊ก แอโรบิค ตกปลา กิจกรรมริมน้ำ รวมกลุ่มเพื่อนนั่งเล่น

อื่นๆ.....

11. จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของคุณพื้นที่รูปแบบไหนที่คุณมักจะ พบปะ พูดคุย ทักทาย หรือทำความรู้จักกับคนแปลกหน้า หรือเพื่อนในปัจจุบัน บ่อยมากที่สุด

ระดับความบ่อยครั้ง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

ระดับ 1 = น้อย 2 = ปานกลาง 3 = บ่อยครั้งที่สุด

รายละเอียด	ระดับความบ่อยครั้ง		
	น้อย	ปานกลาง	บ่อยครั้งที่สุด
ในพื้นที่สาธารณะทั่วไปแถวบ้าน (สวนสาธารณะแถวบ้าน, ถนนซอยใกล้เคียงที่อยู่อาศัย)			
พื้นที่อำนวยความสะดวกในท้องถิ่น (ร้านขายของชำ, คลินิกแถวบ้าน, ห้องสมุดชุมชน)			
พื้นที่ระบบขนส่งสาธารณะ (สถานีขนส่ง, บนรถไฟฟ้า)			
ร้านอาหารหรือเครื่องดื่มในพื้นที่			
บาร์ หรือผับต่างๆ			
สถานที่ที่ทำงาน บริเวณโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย			
พื้นที่รวมตัวกลุ่ม ชมรมหรือคลับต่างๆที่คุณมีส่วนร่วม (กลุ่มออกกำลังกาย, ชมรมอาสา)			
โรงเรียนเด็กอนุบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก หรือติวเตอร์เด็กเล็ก			

พื้นที่ทางศาสนา (วัด, โบสถ์, ศาลเจ้า) หรือพื้นที่ รวมตัวทางความเชื่อต่างๆ			
--	--	--	--

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะการพัฒนาพื้นที่สาธารณะสำหรับอนาคต

12. หากพื้นที่สาธารณะได้รับการพัฒนา/ ปรับปรุงเพิ่ม ท่านอยากให้มีการพัฒนา/ ปรับปรุงด้านใดมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การดูแลความปลอดภัย ปรับปรุงสภาพทรุดโทรมเกินไป ปรับปรุงสภาพพื้นผิวทางเดิน
- การดูแลความสะอาด การดูแลรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำในคลอง ต้นไม้
- ประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสาร อื่นๆ (โปรดระบุ)

13. ท่านอยากให้มิกิจกรรมใดในพื้นที่มากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- กำแพงศิลปะเล่าประวัติศาสตร์ ตีลังนั่งเล่นสามารถสัมผัสน้ำได้ น้ำพุ
- เพิ่มทางจักรยาน เพิ่มพื้นที่ออกกำลังกาย ที่นั่ง/มานั่งเล่น
- มีศูนย์ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว-ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร แปลงสวนผัก/ ดอกไม้
- แนวทางเดินธรรมชาติต้นไม้เขียวชอุ่ม ลานโล่งสำหรับจัดประชุมสาธารณะ
- จัดเทศกาล ประเพณีจัดคอนเสิร์ต/ นิทรรศการ มีท่าเรือ
- ร้านค้า/ ตลาดนัด พื้นที่แสดงออกผลงาน
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

14. หากเกิดการพัฒนาพื้นที่ดังข้อเสนอการพัฒนาที่กล่าวไป ท่านจะอยากเข้ามาใช้บริการพื้นที่

สาธารณะหลังการพัฒนาหรือไม่

ใช้บริการ เพราะ.....

ไม่ใช้บริการ เพราะ.....

ข้อเสนอนี้เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

Theerat Jiramate

วุฒิการศึกษา

2556 - King Mongkut's University of Technology Thonburi

2563 - Silpakorn University

